

TALOUSARVIO 2025

TALOUSSUUNNITELMA 2026 – 2027

LAPUAN KAUPUNKI

Kaupunginhallitus
Kaupunginvaltuusto

Sisällys

1.	Yleisperustelut.....	2
1.1	Kaupungin visio ja strategia.....	2
1.3	Kaupungin henkilöstö.....	4
1.4	Väestö ja työllisyys.....	5
2.	Taloudelliset lähtökohdat.....	6
2.1	Talouden kehitysnäkymät.....	6
2.2	Kuntatalous.....	8
2.3	Kaupungin talous.....	10
3.	Talousarvion perustelut.....	12
3.1.1	Verotulot.....	13
3.1.2	Valtionosuudet.....	17
3.1.3	Toimintatuotot.....	19
3.3	Toimintakulut.....	19
3.2.1	Henkilöstömenot.....	19
3.2.2	Sisäiset vuokrat.....	19
3.2.3	Rahoitustulot ja -menot (kesken).....	20
3.2.4	Vuosikate, poistot ja tilikauden tulos.....	20
3.2.5	Yhteenvedo lautakuntien määrärahoista.....	22
4.	Tulos- ja rahoituslaskelma.....	23
4.3	Tuloslaskelma.....	23
4.4	Rahoituslaskelma.....	25
5.	Investoinnit.....	27
6.	Talousarvion sitovuus.....	28
7.	Käyttötalous ja tavoitteet.....	30
7.3	Vaalit.....	30
7.4	Tarkastuslautakunta.....	30
7.5	Kaupunginvaltuusto.....	30
7.6	Kaupunginhallitus.....	31
7.7	Sivistyslautakunta.....	37
7.8	Hyvinvointilautakunta.....	55
7.9	Tekninen lautakunta.....	77
7.10	Ympäristölautakunta.....	92
8.	Konserniyhtiöt.....	97
	Liite : Investointiluettelo.....	104

1. Yleisperustelut

1.1 Kaupungin visio ja strategia

Lapuan kaupungin strategia 2023-, joka tunnetaan myös nimellä Onnen resepti, on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.6.2023.

Lapuan kaupungin visiona on olla hyvinvoiva, kasvava ja elinvoimainen. Strategiamme mukaisia tavoitteita ovat hyvinvoinnin lisääminen, kasvun varmistaminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen.

Hyvinvoinnin osalta huomioimme ikäryhmittäin lapset ja nuoret, työikäiset sekä ikäihmiset. Hyvinvoinnin lisäämisen alatavoitteita ovat mm. työ- ja toimintakyky, hyvinvoiva arki, elämänlaatu ja mielen hyvinvointi, palveluiden saatavuus, sähköiset palvelut ja osallisuus.

Kasvun varmistamisen osalta alatavoitteita ovat mm. väestönkasvu ja -rakenne, yrittäjien vahvistuminen, maankäytön ja rakentamisen ratkaisut sekä työllisyyden edistäminen ja osaavan työvoiman saatavuuden parantaminen.

Talouden tasapainon ylläpitämisessä hyödynnämme osana päivittäistä johtamista kymmenen kohdan toimenpideohjelmanamme:

- tulopohjan laajentamis- ja tehostamistoimenpiteet
- prosessien kuvaaminen ja kehittäminen toiminnan tehostamiseksi, digitalisaation lisääminen
- toiminnallisten muutosten toteuttaminen pääasiallisesti eläköitymisten yhteydessä
- organisaatorakenteiden läpikäynti ja arviointi sekä tarvittaessa hierarkian keventäminen
- poikkihallinnollisen yhteistyön ja kolmannen sektorin kanssa tapahtuvan yhteistyön lisääminen toiminnan tehostamiseksi ja kustannusten säästämiseksi
- palveluverkon arviointi ja rakenteellisten muutosten esitykset
- palvelutason arviointi ja rakenteellisten muutosten esitykset
- hankintatoimen kehittäminen
- kustannusten välttämättömyyden tarkempi arviointi, tiiviimpi seuranta ja sisäinen koulutus
- strategisten omistusten arviointi ja toimenpide-esitykset.

Strategian tavoitteita mitataan seuraavilla mittareilla:

Hyvinvoinnin lisääminen	tyytyväisyystutkimukset asukkaille, henkilöstölle, yrityksille ja kolmannelle sektorille sekä hyvinvointivointiraportin mittarit
Kasvun varmistaminen	väestönkasvu-%, nettomuuttovoitto-%, yritysten lkm:n kasvu-%, rakennuslupien määrä (kpl), myytyjen asuntotonttien myynti (kpl), yritystonttien myynti (kpl), työpaikkojen lkm kasvu-%, työttömyys-%, työvoiman kasvu-%, yhteisöverotulojen kasvu-%
Talouden tasapainon ylläpitäminen	tilikauden tulos 0 tai ylijäämäinen, velka/asukas alle kuntien keskitason, pitkän aikavälin investoinnit poistojen suuruisia

Strategian mukaisia tulevaisuuden skenaarioita ovat:

- digitaalisuus ulottuu kaikkialle
- yhteisöllisyys kaupungin veto- ja pitovoiman kärkenä
- kestävä kehitys innovaatioiden ajurina.

Asetettujen tavoitteiden perustana ovat lupauksemme. Strategian mukaiset toimenpiteet keskittyvät tavoitteiden saavuttamiseen ja lupauksen tyytyväisyyden lisäämiseen.

Lapuan kaupungin strategian mukaisia lupauksia ovat:

- voimaa kulttuurista ja liikunnasta
- tekeväälle töitä, työlle tekijöitä
- turvallinen tulevaisuus
- kaikille sopivaa asumista
- terveet ja hyvinvoivat kasvu- ja oppimisympäristöt
- tänään hyviä ja huomenna vielä parempia
- innostavaa yhteistyötä onnistuen
- kaikkia ja kaikkea kunnioittaen.

Lapuan kaupungin toiminnan perustana on kannustava ja innostava ilmapiiri, arvostava ja asiakaslähtöinen asenne sekä vaikuttavat, tehokkaat ja laadukkaat palvelut.

Kaupunkistrategian mukaisia toimintatapojamme ovat

- osallistaa
- toimia oikea-aikaisesti ja avoimesti
- kehittää, uudistaa ja ylläpitää
- innovoida kokeilevasti sekä
- verkostoitua ja tehdä yhteistyötä tavoitteellisesti.

Strategian ytimenä on tuoda hyviä uutisia Lapualta huomioiden se, mikä on parasta asukkaille, yrittäjille, kolmannelle sektorille ja henkilöstölle. Strategian viestimiseksi ilmestyy kahdesti vuodessa Lapuan kaupungin tiedotuslehti nimeltään Hyviä Uutisia Lapualta.

Strategiamme ytimeen kuuluu myös vahvuutena välittäminen. Yhteisön voima on sen jäsenissä. Meillä Lapualla ymmärrämme sen niin, ettei yhdenkään meistä haluta jäävän yksin. Olemme joukkue, jossa jokainen tukee toistaan omien voimavarojensa puitteissa. Jokainen voi osallistua, jokainen voi vaikuttaa ja jokainen on merkityksellinen.

Vahvuutena välittämisen ytimessä ovat osallisuuden lisääminen, yhteisöllisyyden kasvattaminen, kunnioittavan vuorovaikutuksen ja luottamuksen ilmapiirin vahvistaminen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen.

Strategiamme mukaisesti hyödynnämme sosiaalisessa mediassa ja markkinoinnissa #hyviä uutisia Lapualta
#vahvuutenavälittäminen.

1.3 Kaupungin henkilöstö

Lapuan kaupungin strategian 2023 tavoitteena on hyvinvoinnin lisääminen, mikä kattaa myös henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämisen. Syksyllä 2023 on hyväksytty kaupungin henkilöstön työhyvinvointiohjelma, jossa määritellään toimenpiteet työhyvinvoinnin edistämiseksi, kuten hyvän johtamisen edistäminen, työyhteisötaidot, toimiva yhteistoiminta ja tiedonkulku sekä turvallinen ympäristö. Ohjelmassa on määriteltäviä toimenpiteitä työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja parantamiseksi sekä vastuu- ja osittain aikataulutettuja toimenpiteitä. Työhyvinvointiohjelma on osa kaupungin toimenpideohjelmia.

Henkilöstötyytyväisyyttä mitataan kahden vuoden välein toteutettavalla henkilöstökyselyllä. Henkilöstötutkimus toteutetaan syksyllä 2024.

Osaamisen kehittämiseen panostetaan edelleen järjestämällä esihenkilöille ja koko henkilöstölle vuosittain työhyvinvointiin liittyvää koulutusta. Lisäksi esihenkilöiden iltapäivät, joissa käsitellään ajankohtaisia asioita, järjestetään neljä kertaa vuodessa.

Kehityskeskustelujen toteutumista on säännöllisesti seurattu neljännesvuosittain esihenkilöille tehdyn kyselyn kautta. Syyskuun lopussa 2024 kehityskeskustelut vuoden sisällä oli käyty 80,4 %:sti, tavoitteena vuodelle 2025 on toteutumaprosentti 95.

Kevan ennusteen mukaan vuonna 2025 kaupungin palveluksesta siirtyy vanhuuseläkkeelle 18 henkilöä ja lisäksi työkyvyttömyyden vuoksi täydelle tai osittaiselle työkyvyttömyyseläkkeelle 7 henkilöä. Eläköityminen tapahtuu yksilökohtaisen valinnan perusteella, joten Kevan ennusteet ovat suuntaa antavia. Kevan ennusteen mukaan vuosina 2025 – 2029 siirtyy vanhuuseläkkeelle noin 17 % kaupungin vakinaisesta henkilöstöstä. Kun huomioidaan myös työkyvyttömyyden vuoksi eläköityvät, eläkkeelle siirtyy ko. ajanjaksolla noin 25 % vakinaisesta henkilöstöstä.

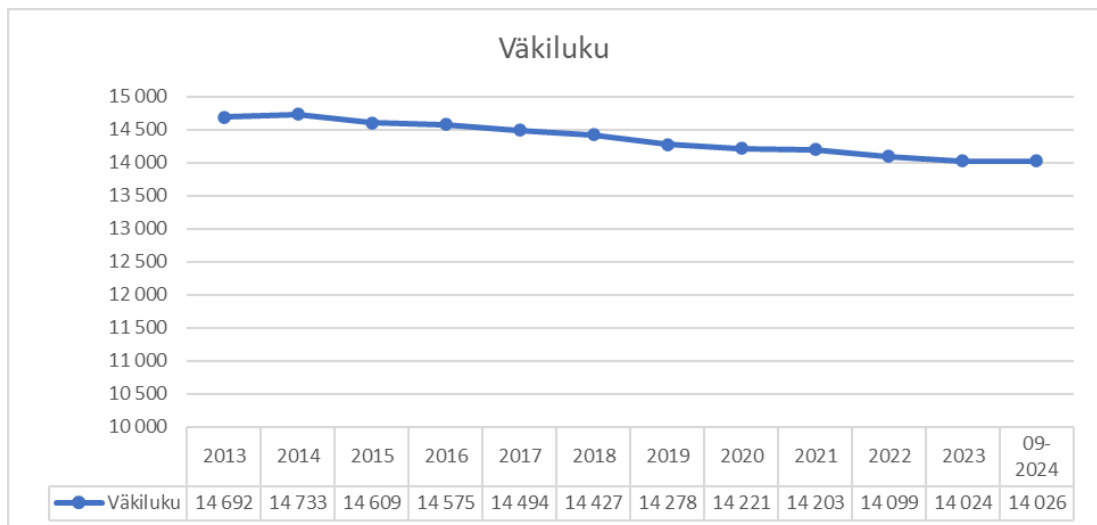
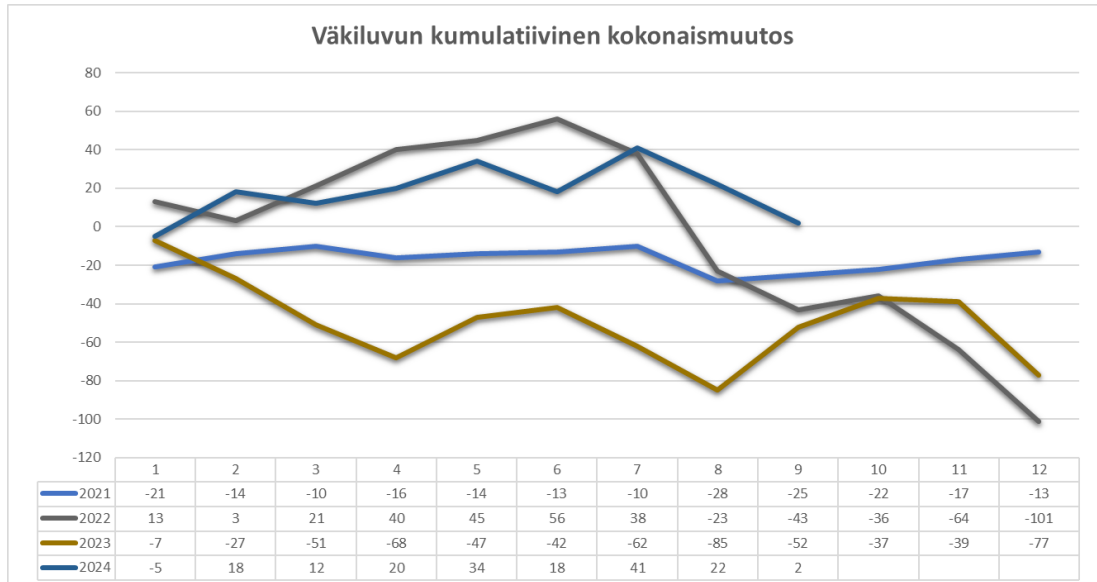
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymistä pyritään vähentämään ennakoivalla ja aktiivisella työkyvyn tukemisella ja puuttamalla aikaisessa vaiheessa työkyvyn haasteisiin.

Kireässä taloustilanteessa toimintaa ja toiminnan järjestämisen tapoja joudutaan jatkuvasti tarkastelemaan kriittisesti. Henkilöstön siirtyessä pois kaupungin palveluksesta eläköitymisen tai muun syyn vuoksi, henkilöstön tarve sekä tehtäviin tarvittava koulutus ja kokemus arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja uuden henkilön palkkaamisen sijaan mahdollisuuksien mukaan järjestellään työtehtäviä uudelleen. Edelleen tulee kuitenkin huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista, työkuorman kohtuullisuudesta sekä toimivista sijaisjärjestelyistä.

Määräaikaista henkilöstöä tulee palkata ainoastaan, mikäli se on palvelutuotannon toteuttamisen kannalta välttämätöntä ja mikäli palkkaamiselle on olemassa laissa tarkoitettu perusteltu syy.

1.4 Väestö ja työllisyys

Vuoden 2023 lopussa asukasluku oli 14.024. Vuoden 2024 syyskuun loppuun mennessä Lapualla oli 14.026 asukasta. Alkuvuoden aikana väkiluku on kasvanut kahdella henkilöllä. Nettomuuttovoitto on ollut positiivinen 46 henkilöllä.

Etelä-Pohjanmaan alueella oli syyskuun lopussa 6111 työtöntä työnhakijaa. Vuoden takaisesta vertailuajankohdasta määrä nousi 825 työnhakijalla (15,6%). Koko maassa työttömien työnhakijoiden määrä nousi samalla ajanjaksolla 12 prosentilla. Koko maan työttömyysaste oli 10,4% ja työttömien työnhakijoiden osuus Etelä-Pohjanmaalla oli 7,1%, joka oli Manner-Suomen toiseksi alhaisin. Lapuan työttömyysprosentti oli 5,7%.

Lapualla työttömistä työnhakijoista oli syyskuun 2024 kokoaikaisesti lomautettuja 55.

Etelä-Pohjanmaan TE-toimistossa oli syyskuun 2024 aikana 816 avointa työpaikkaa. Lapualla avoimia työpaikkoja oli 41.

2. Taloudelliset lähtökohdat

2.1 Talouden kehitysnäkymät

VM:n syksyn 2024 talouskatsauksen mukaan Suomen taloudelliset näkymät ovat kohentuneet. BKT:n arvioidaan supistuvan vielä 0,2% kuluvan vuoden aikana, mutta kasvu on käynnistynyt vuoden alkupuolella.

Talouden elpymisen odotetaan vahvistuvan loppuvuotta kohti. Kulutusta ja investointeja tukevat inflaation hidastuminen ja korkojen lasku. Vuosina 2025 ja 2026 kasvun ennustetaan kiihtyvän, ollen 1,7 ja 1,5 prosenttia vuodessa. Kotimaisen kysynnän kasvua hidastavat julkisiin menoihin kohdistuvat leikkaukset ja verojen korotukset, mikä nostaa hintoja ennustejakson alkuvaiheessa. Samaan aikaan työllisyystoimet lisäävät työvoiman tarjontaa koko ennustejakson ajan.

Suomen talouskehitys on viime vuosina ollut huomattavasti heikompaa kuin euroalueella keskimäärin. Vuoden 2022 toisen neljänneksen jälkeen tuotanto väheni Suomessa noin 2,5 prosenttia vuoden 2023 loppuun mennessä. Tähän laskuun vaikuttivat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäyssodan suorat vaikutukset Suomen talouteen. Sodasta ja korkojen noususta aiheutuneet haitalliset vaikutukset ovat olleet Suomessa keskimääräistä suurempia verrattuna euroalueen maihin. Ennen sotaa Venäjän taloudellisella merkityksellä ja kaupalla oli suurempi rooli Suomelle kuin useimmille muille euroalueen maille. Korkojen nousu on vaikuttanut Suomeen voimakkaammin, sillä 94 prosenttia Suomen asuntolainoista on vaihtuvakorkoisia, mikä on nopeuttanut korkojen nousun vaikutusta reaalityömarkkinoille.

Euroalueen, erityisesti Saksan, talouskasvu on heikkoa tänä vuonna, mutta kasvu on jo alkanut ja nopeutuu ensi vuonna inflaation hidastumisen ja korkojen laskun myötä. Yhdysvaltojen talouskasvu jatkuu, vaikkakin hieman hidastuen. Maailmankaupan nopeampi elpyminen hyödyttää Suomen tavaravientiä, ja Suomen kustannuskilpailukyky tukee vientiä kysynnän elpymisessä vientimarkkinoilla.

Yksityinen kulutus on kasvanut jatkuvasti, vaikka hintojen ja korkojen nousu ovat heikentäneet kotitalouksien ostovoimaa. Inflaation nopea hidastuminen ja korkojen aleneminen parantavat kotitalouksien taloudellista asemaa. Vuonna 2024 yksityinen kulutus kasvaa lähes prosentin, vaikka sosiaalietuuksien leikkaukset ja syyskuussa voimaan tuleva arvonnäköveron korotus hidastavat kulutuksen elpymistä. Vuonna 2025 kulutuksen kasvu kiihtyy edelleen korkojen laskiessa ja työllisyyden parantumisessa.

Inflaatio on hidastunut selvästi, ja kotimaisten hintapaineiden odotetaan pysyvän vähäisinä tulevaisuudessakin. Arvonnäköveron korotus nostaa hintoja ja hidastaa inflaation laskua erityisesti ensi vuonna. Hallituksen kehysriihessä ja aiemmin päättämien väliillisen verotuksen muutosten arvioidaan kiihdyttävän inflaatiota yhteensä noin 0,9 prosenttiyksikköä vuosina 2024–2026. Tästä huolimatta inflaatio pysyy matalana, laskien tänä vuonna 1,8 prosenttiin ja ollen 1,4 prosenttia vuonna 2025 sekä 1,3 prosenttia vuonna 2026.

Rakentamisen jyrkkä lasku on pysähtynyt, ja korkojen lasku sekä lisääntynyt asuntojen kysyntä vauhdittavat asuntomarkkinoiden elpymistä. Asuntorakentamisen odotetaan kuitenkin kasvavan vasta ensi vuonna, kun muu rakentaminen toipuu nopeammin. Kone- ja laiteinvestoinnit ovat kasvaneet taantumasta huolimatta energiamurroksen ja digitalisaation vauhdittamina. Erityisesti energiantuotannon ja halpaa sähköä hyödyntävän tuotannon investoinnit kasvavat, ja investointeja Suomeen on ennätysmääräisen paljon. Investoinnit vähenevät tänä vuonna, mutta kasvavat lähes 6 % vuonna 2025.

Työllisyys vähenee tänä vuonna yli 10 000 hengellä, erityisesti rakentamisen alalla, vaikka palveluissa työllisyys on kasvanut. Ensi vuonna talouden elpyessä työllisyys alkaa kasvaa, ja kasvu jatkuu vuoteen 2026. Hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto lisäävät työvoiman tarjontaa. Työttömyysaste nousee 8 prosenttiin vuonna 2024, mutta alkaa sen jälkeen laskea, jääden 7,2 prosenttiin vuonna 2026, mikä on yhä rakenteellisen työttömyyden yläpuolella.

Pitkittynyt matalasuhdanne heikentää julkista taloutta toista vuotta peräkkäin, ja inflaation aiheuttamat kustannuspaineet pahentavat tilannetta. Hallituksen sopeutustoimista huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä pienenee hitaasti. Vuonna 2023 alijäämä oli 2,9 % suhteessa Bruttokansantuotteeseen, ja kasvavat korko- ja turvallisuusmenot sekä hyvinvointialueiden alijäämäisyys lisäävät painetta. Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä nousee 3,7 prosenttiin BKT:hen, vaikka verotulot pysyvät kohtalaisina talouden heikkoudesta huolimatta.

Talouden toipuessa verotulot kasvavat, ja hallituksen päätökset, joiden vaikutus on arviolta 8 miljardia euroa vuoteen 2027 mennessä, vahvistavat valtion taloutta ensi vuodesta alkaen. Vaikka inflaation hidastuminen parantaa julkistaloutta, paikallishallinnon palkkapaineet ja henkilöstöpula sekä korkomenot ja puolustusinvestoinnit lisäävät menoja. Julkisyhteisöjen alijäämän odotetaan pienenevän 3,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen ensi vuonna ja 2,1 prosenttiin vuoteen 2028 mennessä. Velkasuhteen arvioidaan kasvavan yli 80 prosenttiin tänä vuonna ja nousevan 86 prosenttiin vuoteen 2028 mennessä. Julkisyhteisöjen rakenteellinen epätasapaino on edelleen suuri.

Yleinen taloudellinen tilanne

Muuttuja, %-muutos	2022	2023	2024	2025	2026
BKT:n muutos	1,3	-1,2	-0,2	1,7	1,5
Työllisyysaste, %	78,1	77,9	77,3	77,7	78,7
Työttömyysaste, %	6,8	7,2	8,0	7,6	7,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	7,1	6,2	1,8	1,4	1,3
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,4	4,2	2,9	3,4	3,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-2,4	-1,1	-0,9	-1,0	-1,0
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	53,4	56,4	57,7	57,4	56,4
Julkisyhteisöjen velka, suhteessa BKT:hen, %	73,5	76,6	81,7	84,0	84,8
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,3	3,4	3,7	2,5	2,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	1,7	3,0	2,9	2,7	2,7

2.2 Kuntatalous

Kuntatalouden kehitysarvio

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos parani lähes 0,5 miljardilla eurolla, nousten 1,75 miljardiin euroon vuonna 2023. Vuosikate riitti kattamaan sekä poistot että nettoinvestoinnit. Vaikka kuntatalouden vuosikatteen ja tulokset ovat olleet vahvoja koko 2020-luvun ajan, vasta vuonna 2023 toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi positiiviseksi koko kuntataloudessa. Tulosparannuksen taustalla olivat pääosin sote-uudistukseen liittyvät kertaluonteiset erät. Sote-uudistus johti talouden volyymin supistumiseen ja merkittäviin muutoksiin tulo- ja menorakenteissa, mikä myös vaikeuttaa talouslukujen vertailua aikaisempiin vuosiin.

Emokuntien talouden vahvistuminen, erityisesti sote-uudistuksen kertaluonteisten erien ansiosta, paransi myös kuntakonsernien taloutta. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos kasvoi noin 0,5 miljardilla eurolla ja nousi 2,1 miljardiin euroon. Negatiivisten tilikauden tulosten määrä lähes puoliintui edellisvuodesta määrän ollessa 53, kun vuonna 2022 määrä oli 99 kuntakonsernia.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu lainamäärä väheni merkittävästi, laskien lähes 4,8 miljardia euroa vuoden 2022 tasosta ja ollen 38,8 miljardia euroa. Tämä johtui sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien lainojen siirtymisestä hyvinvointialueille. Vaikka toiminnan ja investointien rahavirta oli noin 0,5 miljardia euroa negatiivinen, ja investointeja rahoitettiin lainoilla ja kertyneillä rahavaroilla, suurilla kaupungeilla oli edelleen selvästi korkeimmat asukaskohtaiset lainamäärät ja pienillä kunnilla matalimmat. Sairaanhoitopiirien lainojen siirto kuntayhtymiltä hyvinvointialueille kasvatti tätä eroa entisestään.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024, kun edelliseen vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan noin 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes 5 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 mrd. suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua. Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen päätös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa. Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,9 miljardiin euroon vuonna 2025. Toimintamenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi tarkemmat sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin. Ensi vuoden sopimusneuvotteluista ennakoitaan vaikeita, sillä Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöjen liitot julkaisivat marraskuussa tavoitteekseen saavuttaa kymmenen prosentin palkankorotukset kahden vuoden aikana.

Toimintamenojen hintojen nousun lisäksi myös toimintamenojen volyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä

suurempi vaikutus kuntien talouteen, ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Hallituksen päätökset vahvistavat kuntataloutta. Vahvistaminen tapahtuu sekä tulojen lisäämisen että menojen karsimisen kautta. Nettovaikutuksiltaan merkittävin on hallituksen päätös lieventää sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuvaa jälkikäteistarkistusta 277 miljoonan euron pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä vuodesta 2025 alkaen. Myös säästöjä on pyritty löytämään, mutta arvioita kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta saatavista menosäästöistä on jouduttu maltillistamaan kevään 2024 arviosta.

Kuntien valtionosuudet kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, joka rahoitetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta laskennallista menolisäystä vastaavasti. Valtionosuuksien kasvu jää TE-uudistuksen lisärahoitusta pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti vuosina 2025–2027 leikkauksia muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi. Valtionosuuksien kasvua hidastavat myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä kasvattaa kunnallisverotuksen efektiivisyyttä poistamalla tulosta tehtävän ansiotulovähennyksen ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kuitenkin muutoksen aiheuttamaa kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti. Vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentit pysyvät ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, ei verorahoitus riitä kuntatalouden investointien rahoittamiseen, vaan välttämättömät investoinnit jatkuvat monissa kunnissa lainarahoituksella. Kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin. Kuntatalouden korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, vaikka markkinakorot ovat laskeneet huipustaan, sillä kiinteäkorkoiset lainat ovat suojanneet korkokustannusten kasvua.

2.3 Kaupungin talous

Kuluvan vuoden 2024 talousarvio laadittiin alijäämäiseksi 1,9 milj. euroa ja syyskuun lopun taloustilanteen perusteella näyttää että talousarvio on toteutunut ennakoitua paremmin. Vuoden 2024 tilinpäätöksestä ennakoidaan kuitenkin tulevan alijäämäinen.

Verotulot ovat kehittyneet myönteisesti ja syyskuun lopussa verotulot ovat olleet n. 0,1 %-yksikköä suuremmat verrattuna talousarvion tasaiseen toteutumaan. Tämän hetken arvion mukaan verotulot toteutuisivat budjetoidun mukaisessa tasossa. Vuoden 2024 valtionosuudet ovat n. 13,8 milj. euroa. Tilikauden 2024 tuloksesta on tulossa tämän hetkisen arvion perusteella alijäämäinen. Syyskuun lopun talousraportit ennakoisivat, että tilikauden tulos ei osoittaisi niin suurta alijäämää kuin talousarviossa on arvioitu, mutta toisaalta loppuvuosi on yleensä ollut kulukehitykseltään raskaampaa, joten varmoja johtopäätöksiä tilikauden 2024 tuloksesta ei voida tehdä.

Kuluvan vuoden nettoinvestoinnit ovat toteutuneet vain 57,5 %:sti eli nettoinvestoinnit syyskuun lopussa olivat 4,8 milj. euroa. Vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion nettoinvestoinnit olivat 6,7 milj. euroa ja syyskuun lopun muutetun talousarvion nettoinvestoinnit ovat 8,4 milj. euroa. Investoinnit toteutuva takapainotteisesti ja kiihtyvät usein loppuvuodesta, mutta on hyvin todennäköistä että investointien toteutuma jää jonkin verran talousarviosta. Vuoden 2024 aikana valtuusto on hyväksynyt investointeihin lisämäärärahoja 1,7 milj. euroa. Tästä merkittävin lisämääräraha koski yläkoulun kattoremonttia, johon valtuusto myönsi 0,65 milj. euron lisämäärärahan.

Arvioitu vuoden 2024 lopun arvioitu lainamäärä on n. 64,3 milj. euroa.

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu haasteellisista lähtökohdista ja talousarviovuodesta ennakoidaan tulevan alijäämäinen noin 1,8 milj. euroa. Myös suunnitelmavuosien talousarviot näyttävät alijäämäisiltä. Lähivuosien heikot talousnäkymät on otettava huomioon kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelussa ja toimenpideohjelmassa tulee aktiivisesti seurata ja noudattaa. Taloussuunnitelmakaudella tulee sovittaa yhteen investointitarpeet, tulorahoituksen taso ja velkaantumisen hallinta. Vuosikatetta on parannettava erilaisilla toimenpiteillä ja myös investointitarpeita on priorisoitava.

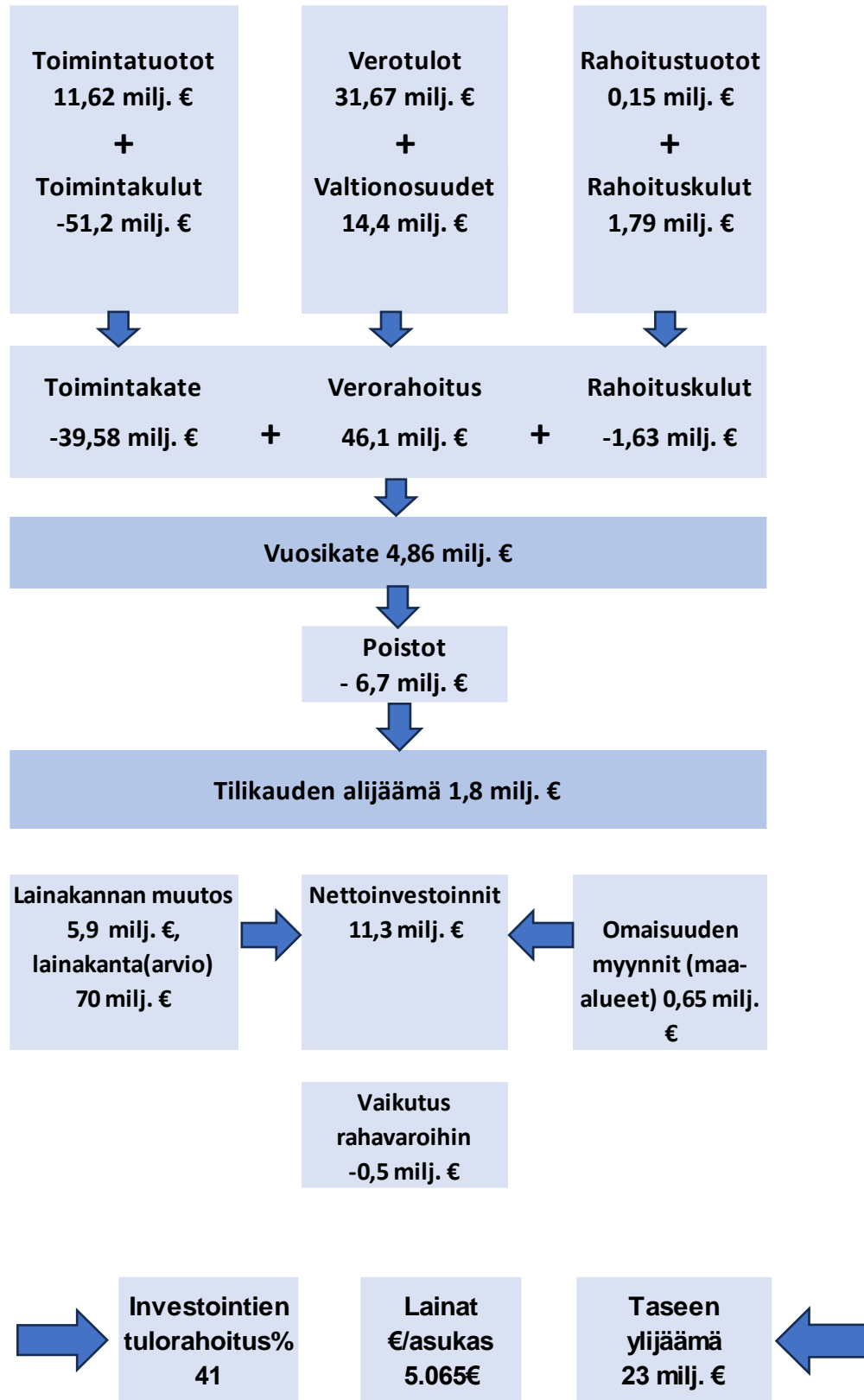
Vuoden 2025 talousarviossa vuosikate on 4,9 milj. euroa ja tilikauden alijäämä on 1,8 milj. euroa. Talousarviossa 2025 kaupungin toimintakate on -39,6 milj. euroa. Vuoden 2024 talousarvioon verrattuna vuosikate on lähes sama eli 4,8 milj. euroa ja tilikauden alijäämä näin ollen 1,9 milj. euroa. Eli vuosien 2024-2025 talousarviot ovat hyvin samankaltaisia talousluvuiltaan.

Kaupungin nettoinvestointimenot ovat 11,3 milj. euroa vuoden 2025 talousarviossa. Toiminnan ja investointien rahavirta on 6,4 milj. euroa negatiivinen. Investointien tulorahoitusprosentti on talousarviossa 41%. Yksi merkittävimpiä investointeja vuosina 2025-2027 on uuden uimahallin rakentamista koskeva rakennusinvestointi. Vuodelle 2024 on varattu uimahalli-investointiin liittyvää määrärahaa 0,75 milj. euroa (suunnitteluun 0,25 milj. euroa ja infraan 0,5 milj. euroa), vuodelle 2025 on rakentamiseen varattu 5 milj. euroa, vuodelle 2026 7 milj. euroa ja vuodelle 2027 2 milj. euroa.

Lainamäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2025 n. 6 milj. euroa. Lainamäärä kasvaa vuonna 2026 arvioilta 9 milj. euroa ja vuonna 2027 4 milj. euroa, mikäli vuosikatteen määrää ei saada paremmaksi ja investointitasoa alemmaksi. Lainamäärän kasvua selittää suunnitelmavuosien 2025-2027 heikko vuosikate ja investointimää-

rän kasvu. Lainamäärän kasvu kuitenkin täsmentyy vuosittain talousarviota laadittaessa ja ennusteiden tarkentuessa. Lainamäärä kasvaa, mikäli investointitaso pysyy korkeana ja vuosikatteen tasoa ei saada nostettua. Optimaalinen vuosikatetavoite on n. 8 milj. euroa.

Talousarvio 2025 keskeisimmät talousluvut

3. Talousarvion perustelut

Kaupunginhallitus antoi kokouksessaan 17.6.2024 talousarvion laadintaohjeet. Laadintaohjeiden yhteydessä lautakunnille asetettiin euromääräiset raamit ja säästötaavoitteet, joiden tarkoitus oli ohjata talousarvioarviovalmistelua siten, että kaupungin kulukehitys saadaan hyväksyttävälle tasolle haasteellisessa taloustilanteessa. Annettu talousarvioraami oli tiukka, joka lopulta käytännössä salli korotukset henkilöstökuluihin. Lautakunnat ovat päässeet annettuihin raameihin mutta jääneet pääosin annetuista säästötaavoitteista. Kaupunginhallitus kokouksessaan 4.11.2024 käsitteli lautakuntien talousarvioita ja kokonaistaloutta ja hyväksyi lautakuntien talousarvioesitykset lukuun ottamatta hyvinvointilautakunnan talousarviota, jonka tulee tarkastella liikuntapaikkamaksuja uudelleen. Valtuuston talusseminaari pidettiin 22.-23.10.2024, jolloin esiteltiin talousarviovalmistelun kokonaistilanne ja käytiin läpi lautakuntien talousarvioita. Valtuuston talusseminaarissa nousi esiin lasten ja nuorten liikuntapaikkamaksut ja valtuusto ohjeisti talusseminaarissa hyvinvointilautakuntaa valmistelemaan liikuntapaikkamaksut uudelleen vuoden 2025 talousarvion osalta.

Kaupunginhallitus asetti kokouksessaan 17.6.2024 investointikatoksi 6,3 milj. euroa. Vuoden 2025 nettoinvestoinnit on 11,3 milj. euroa. Nettoinvestoinneissa on mukana uimahallirakentamiseen liittyvä 5 milj. euron määräraha vuodelle 2025, jota ei sisällytetty investointikattoon. Suunnitelmavuosille 2026-2027 uimahallirakentamiseen on varattu 9 milj. euroa. Rakennusinvestointien osuus on vuonna 2025 7 milj. euroa. Suunnitelmavuosien investointitaso on vuotta 2025 suurempi. Suunnitelmavuoden 2026 investointitasoksi on arvioitu 14,6 milj. euroa ja vuoden 2027 investointitasoksi 9 milj. euroa. Suunnitelmavuosien investointimäärärahoihin sisältyy uimahallirakentamisen määräraha ja siitä syystä suunnitelmavuosien investointitaso pysyy korkeana. Suunnitelmavuosien investointeja arvioidaan talousarviovuosittain yksityiskohtaisemmin.

Veroprosentit on valtuusto päättänyt pitää ennallaan (Kv 11.11.2024). Vuoden 2025 kunnallisveroprosentti 8,90%.

Toimielimet ovat varanneet vuoden 2025 palkankorotuksia varten määrärahat omiin talousarvioihinsa. Lautakuntien talousarviot sisältävät erilaisia säästötoimenpiteitä, mutta suunnitelmavuosille on haettava lisää vaikuttavia talouden tasapainottamistoimenpiteitä, jotta talous saadaan tasapainoon.

3.1.1 Verotulot

Kaupungin verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Kuntalain 11 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Kuntien vuoden 2023 tilinpäätösten mukaiset verotulot olivat n. 14,6 mrd. euroa. Kuntien verotulot laskivat n. 12,3 mrd. euroa (45,8%) edellisestä vuodesta. Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja leikattiin sote-uudistuksen vuoksi 12,64 prosenttiyksiköllä (noin 13,2 mrd. euroa) vuodelle 2023 ja vastaava summa siirtyi valtion verotukseen.

Kuntien yhteisövero-osuutta leikattiin sote-uudistuksen vuoksi 11,25 prosenttiyksiköllä (noin 900 milj. euroa) vuodelle 2023. Verotulot toteutuivat vuonna 2023 menoihin poikkeuksellisen korkealla tasolla perustuen niin sanottuihin verohäntiin, missä kunnille tilitettiin vuonna 2023 verovuoden 2022 korkeammalla jako-osuudella kunnallisveroja ja yhteisöveroja.

Kuntaliiton syyskuussa 2024 julkaiseman arvion mukaan kunnille tilitetään vuonna 2024 verotuloja yhteensä noin 13,83 mrd. euroa, mikä on 5,2 mrd. euroa edellisvuotta vähemmän ns. verohännistä johtuen. Kunnallisverotulot ovat laskemassa 5,6 prosenttia ja yhteisöverotulot 16,1 prosenttia. Kiinteistöveron tilitykset nousevat 6,9 %.

Kuntaliiton syyskuussa 2024 tekemän arvion mukaan kuntien verotulot vähenevät ensi vuonna 570 milj. euroa vuodesta 2024. Kuntien verotulojen kokonaismääräksi arvioidaan 14,40 mrd. euroa. Kunnallisverotulojen arvioidaan kasvavan 520 milj. euroa (5,3 %), ja kiinteistöverojen 60 milj. euroa (2,6 %). Yhteisöverotulojen arvioidaan laskevan 10 milj. euroa (-0,6 %). Kunnallisverotulojen kasvu selittyy suurelta osin ansiotulovähennyksen poistamisesta kunnallisverosta. Suoraan kunnallisverosta tehtävä työtulovähennys nousee poistamisen seurauksena 150 milj. eurolla, muutoksen nettovaikutuksen ollessa noin 330 milj. euroa. Muutos toteutetaan kuitenkin kunnille kustannusneutraalisti vähentämällä valtionosuuksiin sisältyvää verotulomenetysten korvausta. Muutoksen seurauksena efektiivinen veroaste paranee noin 0,2 prosenttiyksikköä koko maassa. Lisäksi kehysriihessä päätetty eläketulo- ja kotitalousvähennyksen pieneneminen lisäävät verotuloa 30 milj. euroa ja työllisyysrahas-
tojen säästöihin liittyvät vakuutusmaksujen muutokset 80 milj. euroa. Vähennysaste, eli ansiotuloista tehtävien vähennysten osuus kaikista ansiotuloista laskee arviolta keskimäärin 20,76 prosentista 16,08 prosenttiin.

Vuonna 2025 tuloveroprosentti on 8,90. Veroprosentti säilyy ennallaan. Vuoden 2025 verotuloarvio pohjautuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon. Lapuan kaupungin vuoden 2023 verotulokertymä oli n. 31,6 milj. euroa. Talousarvion 2024 verotulokertymäksi on arvioitu 30,27 milj. euroa. Vuoden 2024 verotulokehitys on ollut ensimmäisellä vuosipuoliskolla hyvää, mutta elo- ja syyskuussa tehdyt oikaisut leikkasivat verotulokehitystä. Veroennusteiden mukaan verotuloja tilitettäisiin talousarvion 2024 mukaisina, mutta lokakuun lopun tilanteessa kunnallisverotulotilitykset ovat olleet 0,3 milj. euroa talouden tasaisesta toteutumaa heikommat. Vuoden 2025 verotulokertymäksi on arvioitu 31,7 milj. euroa. Verotulokertymä kasvaa kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna 1,4 milj. euroa.

Yleinen talouskehitys, työllisyyskehitys ja yritysten tulokset vaikuttavat ratkaisevasti verotulojen kertymiseen.

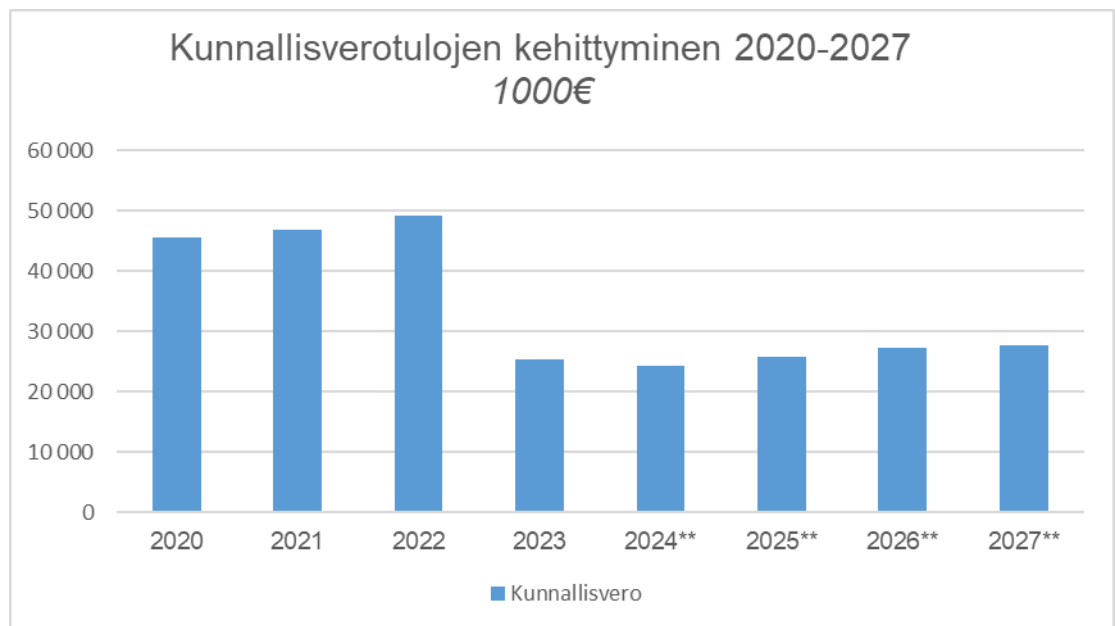
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Kunnallisvero	25 330 663	24 198 000	25 761 000	27 273 000	27 783 000
* Veroprosentti	8,86 %	8,90 %	8,90 %	8,90 %	8,90 %
Kiinteistövero	3 270 265	3 426 000	3 456 000	3 473 280 **	3 490 646 **
Yhteisövero	2 984 372	2 650 000	2 452 000	2 607 000	2 750 000
Yhteensä	31 585 300	30 274 000	31 669 000	33 353 280	34 023 646
	TP 2023 Verotulot / asukas 2 252 €	TA 2024 Verotulot / asukas 2 172 €	TA 2025 Verotulot / asukas 2 287 €		

Vuosien 2026-2027 kiinteistöverotuottoarvioissa ei ole huomioitu aurinkovoimapuiston valmistumista Heininevalle. Aurinkopuiston valmistuminen kuitenkin lisää kiinteistöverotuloja vuodesta 2026 alkaen merkittävästi. Kiinteistöverotuotto arvioidaan talousarvion 2026 valmistelussa tarkemmin kiinteistöverotuottotason täsmentyessä.

Kunnallisvero

Vuoden 2025 tuloveroprosentti on 8,90. Vuodelle 2025 tuloveroprosentti päätetään kymmenyksen tarkkuudella ja talousarvio on laadittu valtuuston 11.11.2024 hyväksymän 8,9 tuloveroprosentin mukaan. Vuoden 2025 verotuloarvioarviota tehtäessä käytettävissä on ollut ennakkotieto vuoden 2023 tulokehityksestä, jonka mukaan ansiotulot kasvoivat koko maassa 5,2% ja Lapualla 5,2 %. Lapuan ansiotulojen arvioidaan kasvavan vuonna 2024 2,5% ja 2,5% vuonna 2025. Vuonna 2026 ansiotulojen arvioidaan kasvavan 2,5% ja vuonna 2027 2,6%.

Lapuan kunnallisverotilitysten arvioidaan kasvavan vuonna 2025 n. 1,6 milj. (6,5%) Ansiotulovähennyksen poistuminen lisää tilitettävää veroa, mutta vähentää verotulomenetysten korvausta. Vuonna 2024 kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän 24,2 milj. euroa.

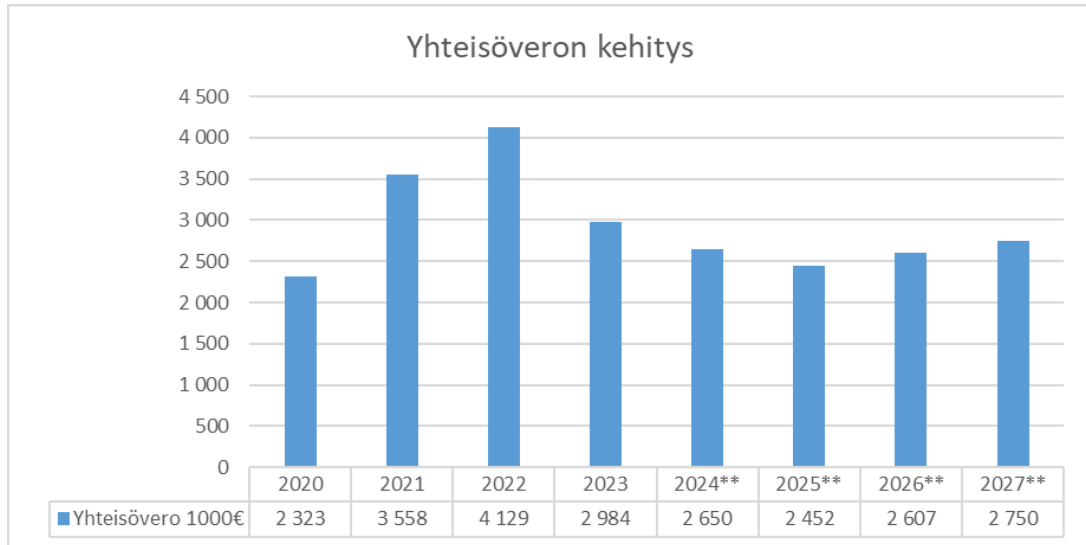
Yhteisövero

Kuntaryhmän jako-osuus vuonna 2024 on 23,69 %. Arvioitu kuntaryhmän jako-osuus ensi vuodelle on 23,69 %. Kaupungin yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2024 määräytyy verovuosien 2023 ja 2022 perusteella ja tieto osuudesta saadaan tammikuussa 2025.

Yhteisöveron kehitys on ollut hieman budjetoitua positiivisempaa kuluvana vuonna aina syyskuuhun asti mutta loppuvuoden kertymäennuste on epävarma sillä päivitettyjen veroennusteiden mukaan yhteisöverotulot jäisivät hieman vuoden 2024 budjetoituista verotuloista.

Talousarviovaiheessa on arvioitu kaupungin yhteisövero-osuuden olevan 2,45 milj. euroa vuonna 2025. Yhteisöveroennuste perustuu Kuntaliiton veroennustekehikoon. Verovuoden 2024 yhteisöveron määrää ennustetaan arvioidun yritysten tuloskehityksen perusteella vuodesta 2022 vuoteen 2024. Yritysten tuloskehitystä arvioidaan kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla. Yritysten tulos-

kehitys ei täysin seuraa toimintaylijäämän muutoksia. Varsinkin voimakkaiden suhdannevaihteluiden oloissa toimintaylijäämän antama kuva yritysten tuloksista saattaa poiketa huomattavasti todellisuudesta.

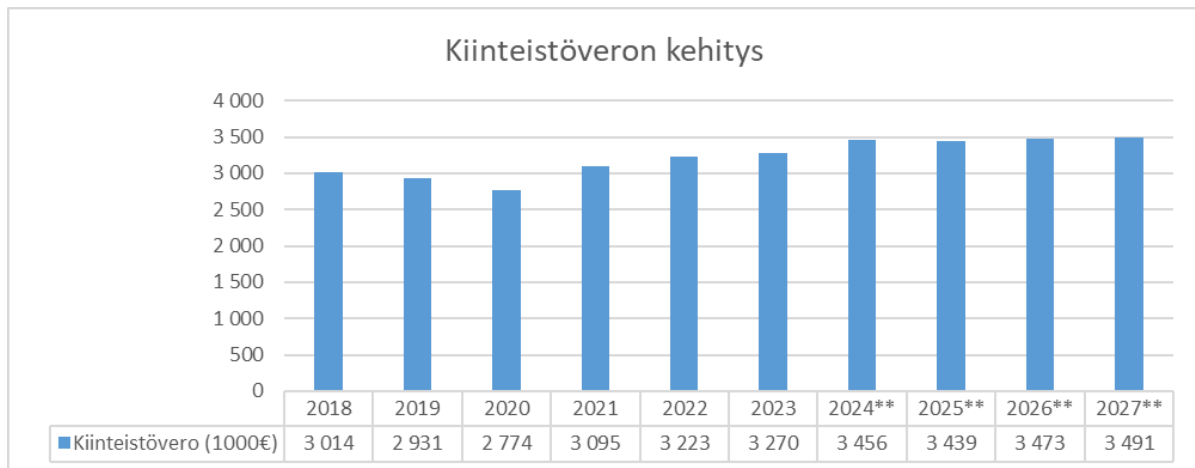
Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa määriteltyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella

Kiinteistöveroprosentteihin ei tehty muutoksia vuodelle 2025. Kiinteistöveron tuoton ennakoidaan olevan samalla tasolla vuonna 2025 kuin mitä se on ollut vuonna 2024.

Vuoden 2025 kiinteistöveroprosentit:

Kiinteistöveroprosentit 2025	Vaihteluväli	Lapua 2025
Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti	1,30 - 2,00	1,30
Rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93 - 2,00	1,05
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,41 - 1,00	0,45
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	0,93 - 2,00	1,05
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	2,00 - 6,00	6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 - 2,00	0,00
Voimalaitos	0,93 - 3,10	3,10

Vuosien 2026-2027 kiinteistöverotuottoarvioissa ei ole huomioitu aurinkovoimapuiston valmistumista Heininevalle. Aurinkovoimapuiston valmistuminen kuitenkin lisää kiinteistöverotuloja vuodesta 2026 alkaen merkittävästi. Kiinteistöverotuotto arvioidaan talousarvio 2026 valmistelussa tarkemmin kiinteistöverotuottotason täsmentyessä.

3.1.2 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet tulevat kunnille laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia. Valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa. Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kustannus- ja tarve-erojen tasauksesta sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Kuntien erilaista tulopohjaa tasataan kuntien kesken kunnan verotulojen perusteella. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoitusta muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan.

Hallituksen vuoden 2025 budjettiehdotuksessa on peruspalvelujen valtionosuuteen osoitettu 3,4 mrd. euroa, joka on noin 875 milj. euroa enemmän kuin valtion vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuden kasvua selittävät ennen kaikkea vuoden 2025 alussa voimaan tulevat TE-uudistus ja kotoutumislain kokonaisuudistus. Uudistusten yhteydessä valtionosuuteen liittyvät siirrot ovat noin 658 milj. euroa ja työttömyysetuuksien laajenevaan rahoitusvastuuseen liittyvät siirrot noin 215 milj. euroa

Vuonna 2025 valtionosuutta lisää indeksikorotus 86 milj. eurolla. Indeksikorotus jää kuitenkin 25 milj. euroa tätä pienemmäksi, koska hallitusohjelman mukaisesti indeksikorotukseen tehdään yhden prosenttiyksikön korotusta vastaava leikkaus. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 21,92 prosentista 25,02 prosenttiin vuonna 2025. Kuntien verotulomenetysten korvaukset ovat 540,5 milj. euroa vuonna 2025. Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisätään poistamalla tulosta tehtävä ansiotulovähennys ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025, mutta kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti 307,5 milj. euroa. Syksyn 2024 kuntatalousohjelmassa arvioitiin,

että valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus vahvistaa hieman kuntataloutta vuonna 2025, mutta Kuntaliiton arvioiden mukaan vahvistuminen ei kuntien taloudessa näy.

Kuntien rahoitusjärjestelmää ollaan uudistamassa vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Valtionvarainministeriön mukaan uudistus on tarkoitus toteuttaa kustannusneutraalisti. Yksittäisen kunnan näkökulmasta rahoitusuudistuksella voi olla kuitenkin hyvin merkittäviä vaikutuksia. Lakiuudistuksen on tarkoitus tulla lausuntokierrokselle loppuvuonna 2025.

Vuoden 2025 peruspalveluiden valtionosuudet määräytyvät 31.12.2023 asukasmäärän mukaan. Opetus- ja kulttuuritoimen vuoden valtionosuudet määräytyvät alustavasti vuoden 2024 oppilasmäärien mukaan ja lopulliset vuoden 2025 valtionosuudet tulevat vuoden 2025 toteutuneiden oppilasmäärien mukaan. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet täsmentyvät tammikuussa julkaistavissa rahoituspäätöksissä.

Ennakollisen valtionosuuslaskelman mukaan Lapuan valtionosuudet olisivat 14,4 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet ovat tästä 0,15 milj. euroa, verotulomenetysten korvaus 1,5 milj. euroa ja peruspalvelujen valtionosuus 5,3 milj. euroa ilman te-rahointusta. TE-uudistus lisää kunnan peruspalvelujen valtionosuutta laskennallisesti 1,5 milj. euroa. Jos Te-uudistuksen vaikutus jätetään ulkopuolelle, niin todellisuudessa peruspalvelujen valtionosuudet pienenevät vuonna 2025.

Verotulomenetysten korvaus vähenee 1 milj. euroa vuodesta 2024 kunnallisverotuksesta poistuvasta ansiotulovähennyksen johtuen. Kunnallisverotulon odotetaan laskennallisesti kasvavan vastaavalla määrällä.

	2025	2024	Muutos
Peruspalvelujen valtionosuus ilman Te-rahointusta ja verotuloihin perustuvaa tasausta	5 295 034,00	5 130 348,00	164 686,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	5 839 331,00	6 061 294,00	-221 963,00
Verotulomenetysten korvaus	1 538 108,00	2 549 923,00	-1 011 815,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	147 682,00	147 682,00	0,00
<i>Yhteensä ilman Te-uudistusta</i>	<i>12 820 155,00</i>	<i>13 889 247,00</i>	<i>-1 069 092,00</i>
Te-uudistuksen VOS-rahointus	1 588 859,00		
Valtionosuus yhteensä	14 409 014,00	13 889 247,00	519 767,00
Kotikuntakorvaus, netto	-140 753,00	-20 411,00	-120 342,00

Taloussuunnitelmavuosien 2026–2027 valtionosuusarviot pohjautuvat valtionvarainministeriön syksyllä 2025 julkaisemaan kuntien painelaskelmaan ja niihin liittyy paljon epävarmuutta.

3.1.3 Toimintatuotot

Siltä osin kuin kaupunginvaltuusto ei ole erikseen vahvistanut joidenkin maksujen perusteita, lautakuntien tulee vahvistaa maksujen perusteet kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mahdollistamalla tavalla. Lautakuntien tulee vuosittain tarkistaa maksujen määrät ja tehdä tarvittaessa kustannustason muutosta vastaavat tarkistukset.

Vuoden 2025 talousarvion arvioidut toimintatuotot ovat 11,2 milj. euroa. Vuoden 2024 talousarvioon verrattuna toimintatuotot ovat kasvaneet 2 % eli 0,2 milj. euroa.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on vuoden 2025 talousarviossa n. 22%. Toimintatuottojen osuus kaikista kaupungin tuloista on n. 20 %.

3.3 Toimintakulut

Toimintakulut vuoden 2025 talousarviossa ovat yhteensä 51,2 milj. euroa. Toimintakulut ovat kasvaneet vuoden 2024 talousarvioon verrattuna 1,9 milj. euroa eli 3,9%. Toimintakulujen kasvua voidaan pitää maltillisena, kun ottaa huomioon, että palkankorotuksiin on varattu 4%.

Talousarvion toimintakuluista merkittävimmän erän muodostavat henkilöstökulut, joiden osuus on 62% kaikista toimintakuluista. Kokonaiskulurakenteesta (mukaan lukien rahoituskulut, poistot) henkilöstökulujen osuus on 53%. Henkilöstökulujen määrä vuoden 2025 talousarviossa on n. 31,7 milj. euroa. Palvelujen ostojen osuus on 22,7% eli 11,6 milj. euroa. Aineiden ja tarvikkeiden osuus on 5,6 milj. euroa eli 11%. Avustusten määrä on 1,8 milj. euroa eli n. 3,5%. Vuokrien ja muiden toimintakulujen osuus on n. 0,5 milj. euroa mikä vastaa alle 1% osuutta kaikista toimintakuluista.

3.2.1 Henkilöstömenot

Henkilöstömenot ovat n. 62% kaupungin kulurakenteesta. Lapuan kaupungin toiminta on palvelutoimintaa, joten on luonnollista että henkilöstömenot ovat suurin menoerä. Palkkakustannusten nousuun on talousarvion valmisteluvaiheessa varattu 4%. Tämä perustuu kaupungin omaan arvioon, koska työmarkkinajärjestöjen neuvottelut uusista sopimuksista käydään vasta vuoden 2025 aikana. Vuoden 2025 henkilöstömenot ovat 31,7 milj. euroa. Kunta- ja hyvinvointityöntantajien työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 asti. Vuoden 2025 sopimuskorotuksiin sisältyy yhteensä 0,80 % kehittämisohjelmaerä 1.2.2025 ja 1.6.2025 alkaen. Kuntalan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman korkeampaa kunta-alalle aiemmin sovitun palkkausjärjestelmien kehitysohjelman vuoksi. Kunta- ja hyvinvointityöntantajien työ- ja virkaehtosopimukset päättyvät keväällä 2025 ja tämän vuoksi sopimusratkaisut suunnitelmavuosille selviävät vasta myöhemmin.

3.2.2 Sisäiset vuokrat

Talousarviosta on jätetty sisäiset vuokrat talousarvion laadintavaiheessa pois vertailukelpoisuuden vuoksi. Sisäiset vuokrat tuodaan alkuvuodesta 2025 kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi.

3.2.3 Rahoitustulot ja -menot

Ensi vuoden talousarvio on laadittu tämän hetken markkinaennusteiden mukaisen korkotason varaan. Ennusteet muuttuvat edelleen melko nopeasti ja epävarmuus ensi vuoden korkotasosta on melko suuri. Korkokulujen arvioidaan kasvavan talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina, sillä lainamäärän ennustetaan kasvavan eikä korkotaso ole ennustelaitosten mukaan laskemassa radikaalisti vaan sen on arvioitu pysyvän 2,7 %:n tuntumissa. Lapuan kaupungin lainoista on vuoden 2024 lopussa n. 60% kiinteäkorkoista lainaa ja 40 % on vaihtuvakorkoista lainaa. Lainojen korkotason arvioidaan olevan 2,3% 70 milj. euron lainapääomalle laskettuna vuonna 2025 ja kaupungin korkomenot ovat arviolta 1,6 milj. euroa vuonna 2025.

Suunnitelmajaksolla vuosina 2026 - 2027 korkomenojen arvioidaan jatkavan kasvuaan, sillä lainamäärän ennustetaan kasvavan ja korkotason hieman kasvavan. Näkemys perustuu korkomarkkinoiden tämän hetkiseen hinnoitteluun tulevaisuudesta ja tehtyyn investointisuunnitelmaan.

Rahoitustuottoja arvioidaan kertyvän ensi vuonna noin 0,15 milj. euroa. Rahoitustuottojen määrä on varsin vähäinen.

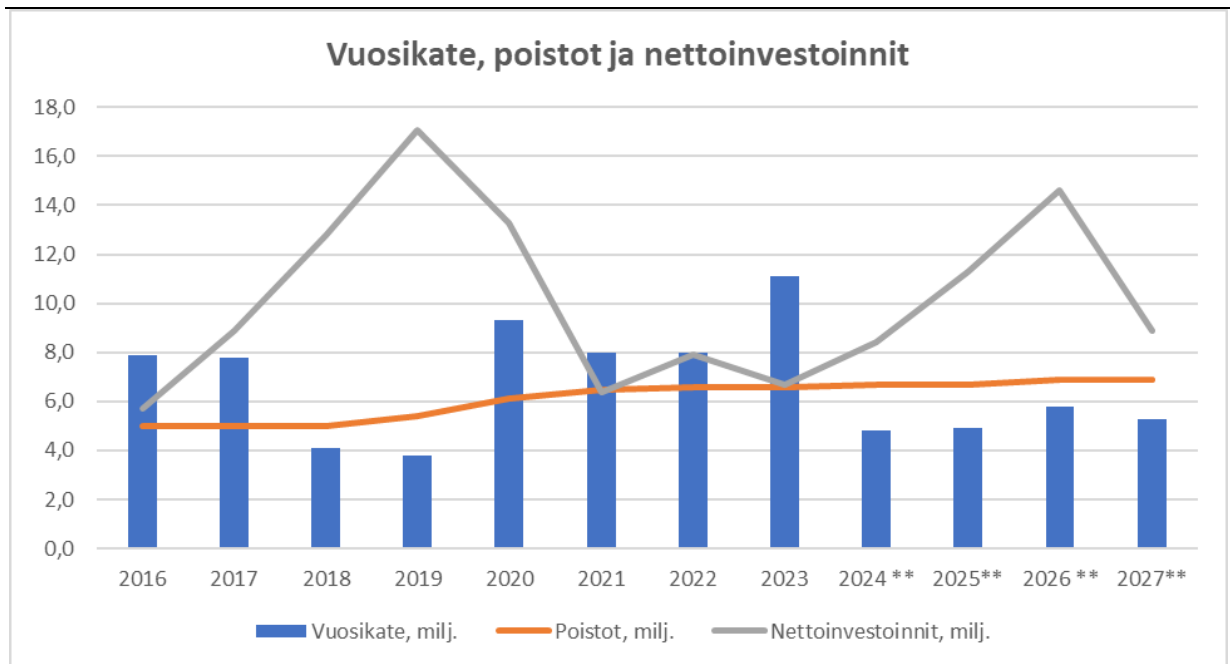
3.2.4 Vuosikate, poistot ja tilikauden tulos

Vuoden 2023 tilinpäätöksen vuosikate oli 11,1 milj. euroa ja tilikauden tulos oli ylijäämäinen 4,4 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarvion vuosikate on 4,9 milj. euroa ja poistojen jälkeen tilikauden tulos olisi alijäämäinen 1,8 milj. euroa.

Vuodesta 2024 arvioidaan tulevan alijäämäinen. Vuoden 2024 vuosikate on talousarvion mukaan 4,8 milj. euroa ja suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen tilikauden tulos olisi -1,9 milj. euroa.

Lapuan kaupungin suunnitelmapoistoiksi arvioidaan 6,7 milj. euroa. Poistojen määrä kasvaa uusien investointien myötä. Lopullinen poistomäärä selviää tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä. Suunnitelmakausien poistojen määrän on arvioitu pysyvän n. 6,8-6,9 milj. euron tasossa. Poistojen määrä kasvaa uusien investointien myötä.

Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit tilinpäätös vuosilta 2016-2023 sekä talousarvio- ja suunnitelmavuodet 2024-2027 on esitelty seuraavassa kaaviossa.

Vuosien 2026-2027 kiinteistöverotuloarvioissa ei ole huomioitu aurinkovoimapuiston valmistamista Heininevalle. Aurinkopuiston valmistuminen kuitenkin lisää kiinteistöverotuloja vuodesta 2026 alkaen merkittävästi ja siten vaikuttaa myös kaupungin vuosikatteeseen vuodesta 2026 alkaen. Kiinteistöverotulo arvioidaan talousarvio 2026 valmistelussa tarkemmin kiinteistöverotulotason täsmentyessä. Kiinteistöverotulon kasvulla on positiivinen vaikutus kaupungin talouden tunnuslukuihin.

3.2.5 Yhteenveto lautakuntien määrärahoista

Vaalit	TA 2025
Toimintatuotot	20 000
Toimintakulut	-40 000
Toimintakate	-20 000

Tarkastuslautakunta	TA 2025
Toimintatuotot	0
Toimintakulut	-36 700
Toimintakate	-36 700

Valtuusto	TA 2025
Toimintatuotot	0
Toimintakulut	-70 200
Toimintakate	-70 200

Kaupunginhallitus	TA 2025
Toimintatuotot	4 035 100
Toimintakulut	-6 330 500
Toimintakate	-2 295 400

Sivistyslautakunta	TA 2025
Toimintatuotot	1 256 478
Toimintakulut	-23 895 053
Toimintakate	-22 638 575

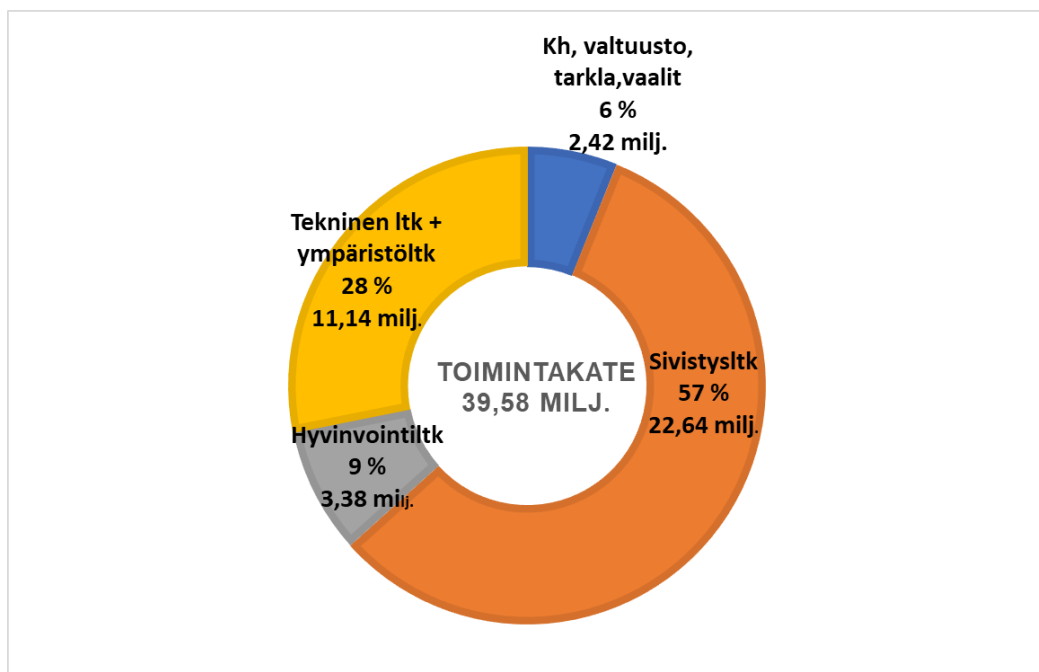
Hyvinvointilautakunta	TA 2025
Toimintatuotot	1 212 750
Toimintakulut	-4 592 543
Toimintakate	-3 379 793

Tekninen lautakunta	TA 2025
Toimintatuotot	4 503 000
Valmistus omaan käyttöön	400 000
Toimintakulut	-15 840 300
Toimintakate	-10 937 300

Ympäristölautakunta	TA 2025
Toimintatuotot	188 512
Valmistus omaan käyttöön	0
Toimintakulut	-394 023
Toimintakate	-205 511

Valtuuston nähden sitovia eriä ovat lautakuntien toimintakatteet.

Toimielinten toimintakatteiden prosentuaalinen osuus koko kaupungin toimintakatteesta talousarviossa 2025 on nähtävissä seuraavasta kuviosta.

Kuviossa on yhdistetty valtuusto, tarkla ja vaalit kaupunginhallitukseen ja ympäristölautakunta tekniseen lautakuntaan.

4. Tulos- ja rahoituslaskelma

4.3 Tuloslaskelma

Talousarvion tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttöiän mukaisiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmassa laskeaan yhteen talousarvion käyttötalousosan toimintatulot ja -menot. Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla
- Vuosikate ilmoittaa paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen
- Tilikauden yli- tai alijäämä sisältää niin sanotut tuloksenkäsittelyerät eli poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset. Tilikauden yli- tai alijäämä lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Vuoden 2025 talousarvion toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on 39,6 milj. euroa negatiivinen. Toimintakatteen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Vuoden 2025 verotuloiksi on arvioitu 31,7 milj. euroa ja valtionosuuksien määräksi 14,4 milj. euroa. Verorahoitus on kasvanut vuoden 2025 talousarvioon verrattuna 1,9 milj. euroa mikä on n. 4,4%. Valtionosuuksien kasvu selittyy te-uudistuksella, mutta toisaalta kunnan vastuulle tuli uusi valtionosuustehtävä. Te-uudistuksesta johtuva valtionosuuden lisäys on laskennallinen. Todellisuudessa valtionosuudet ilman te-uudistuksesta johtuvaa valtionosuuden lisäystä olisivat pienentyneet.

Talousarvion 2025 vuosikate on 4,9 milj. euroa. Vuosikate on n. 351 euroa asukas. Vuoden 2025 poistojen määräksi on arvioitu 6,7 milj. euroa. Vuosikate kattaa poistoista 72,6%. Vuosikate ei riitä kattamaan vuosittaisia poistoja ja tilikausi muodostuu alijäämäiseksi 1,8 milj. euroa. Tilikauden alijäämä on lähes saman suuruinen kuin mitä vuoden 2024 talousarvion alijäämä on.

Esitetty tuloslaskelmaosa sisältää ulkoiset menot. Esitetty tuloslaskelma ei siis sisällä sisäisiä vuokria.

Talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien alijäämäisten ennusteiden vuoksi talouden tasapainottamiseen on kiinnitettävä huomiota, jotta suunnitelmavuosien tilikausien tulos paranisi laskelman luvuista. Ensisijaisesti tulee sovittaa kaupungin talous kestäväälle pohjalle ja mitoittaa toiminta käytettävissä oleviin tuloihin. Tämä vaatii rakenteellisia toimenpiteitä ja kaupungin toimenpideohjelman aktiivista noudattamista. Nykyistä palvelutarjontaa on arvioitava kriittisesti. Optimaalinen vuosikatetavoite tulisi olla n. 8 milj. euroa, jolloin investointeja pystyttäisiin rahoittamaan myös tulorahoituksella. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä oli taseessa kertynyttä ylijäämää 26,7 milj. euroa, mikä antaa kaupungille aikaa tehdä sopeuttamistoimenpiteitä.

Taloussuunnitelmavuosina 2026-2027 toimintakatteen arvioidaan kasvavan keskimäärin 2,7% vuodessa. Verorahoituksen on arvioitu kasvavan keskimäärin 7% vuosina 2026-2027 verrattuna vuoden 2025 talousarvioon. Verotulojen kasvuarvio perustuu valtiovarainministeriön, verohallinnon ja Kuntaliiton arvioihin. Valtionosuuksien arviot perustuvat valtionvarainministeriön painelaskelmaan, johon sisältyy paljon epävarmuutta. Suunnitelmavuosien talousnäkyymiin sisältyy epävarmuuksia,

mutta tulevat vuodet ovat kuntataloudessa haasteelliset. Kaupungin toimenpideohjelman avulla tulisi tavoitella erilaisilla toimenpiteillä tilikauden ja suunnitelmavuosien tuloksen parantamista.

Tuloslaskelma	Tilinp. 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	Muutos €	Muutos TA	TS 2026	TS 2027
				TA 2025/2024 + kasvu, -väh.	2025/2024 %		
Ulkoiset							
Toimintatuotot							
Myyntituotot	4 937 246	4 625 580	4 938 080	312 500	6,8 %	4 987 461	5 037 335
Maksutuotot	1 274 562	1 206 000	1 154 852	-51 148	-4,2 %	1 166 401	1 178 065
Tuet ja avustukset	1 296 521	1 288 020	978 018	-310 002	-24,1 %	987 798	997 676
Muut toimintatuotot	4 090 254	3 874 400	4 144 890	270 490	7,0 %	4 186 339	4 228 202
Toimintatuotot	11 598 583	10 994 000	11 215 840	221 840	2,0 %	11 327 998	11 441 278
Valmistus omaan käyttöön	435 232	512 000	400 000	-112 000	-21,9 %	400 000	400 000
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-30 183 818	-31 009 139	-31 692 908	683 769	2,2 %	-32 643 695	-33 623 006
Palvelujen ostot	-9 905 666	-10 334 877	-11 622 347	1 287 470	12,5 %	-11 773 438	-11 926 492
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 129 477	-5 732 363	-5 608 663	-123 700	-2,2 %	-5 681 576	-5 755 436
Avustukset	-1 449 069	-1 653 400	-1 784 150	130 750	7,9 %	-1 793 071	-1 802 036
Muut toimintakulut	-882 109	-535 351	-491 251	-44 100	-8,2 %	-497 637	-504 107
Toimintakulut	-47 550 139	-49 265 130	-51 199 319	1 934 189	3,9 %	-52 389 416	-53 611 077
Toimintakate	-35 516 324	-37 759 130	-39 583 479	1 824 349	4,8 %	-40 661 418	-41 769 799
Kunnallisvero	25 330 663	24 198 000	25 761 000	1 563 000	6,5 %	27 273 000	27 790 000
Yhteisövero	2 984 372	2 650 000	2 452 000	-198 000	-7,5 %	2 607 000	2 750 000
Kiinteistövero	3 270 265	3 426 000	3 456 000	30 000	0,9 %	3 473 000	3 491 000
Verotulot yht.	31 585 300	30 274 000	31 669 000	1 395 000	4,6 %	33 353 000	34 031 000
Valtionosuudet	15 933 670	13 855 000	14 409 000	554 000	4,0 %	15 072 000	15 133 000
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	19 106	2 500	2 500	0	0,0 %	2 500	2 500
Muut rahoitustuotot	306 172	151 000	151 000	0	0,0 %	151 000	151 000
Korkokulut	-1 091 345	-1 600 000	-1 700 000	100 000	6,3 %	-2 000 000	-2 100 000
Muut rahoituskulut	-96 726	-120 000	-85 000	-35 000	-29,2 %	-100 000	-100 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-862 793	-1 566 500	-1 631 500	-65 000	4,1 %	-1 946 500	-2 046 500
Vuosikate	11 139 854	4 803 370	4 863 021	59 651	1,2 %	5 817 082	5 347 701
Poistot ja arvonalentumiset	-6 642 751	-6 700 000	-6 700 000	0	0,0 %	-6 900 000	-6 900 000
Satunnaiset erät	-92 010						
Tilikauden tulos	4 405 092	-1 896 630	-1 836 979	59 651	-3,1 %	-1 082 918	-1 552 299

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Ylijäämä taseessa (1000€)	26 738	24 842	23 005	21 922	20 370
Toimintatuotot/toimintakulut %	24,6 %	22,6 %	22,1 %	21,8 %	21,5 %
Vuosikate / poistot %	167,7 %	71,7 %	72,6 %	84,3 %	77,5 %
Vuosikate €/ asukas	794	345	351	423	391
Verotulot € / asukas	2 252	2 172	2 287	2 423	2 487
Asukasmäärä (tilastokeskuksen väestöennuste)	14 024	13 937	13 849	13 766	13 681

Vuosien 2026-2027 kiinteistöverotuottoarvioissa ei ole huomioitu aurinkovoimapuiston valmistumista Heininevalle. Aurinkopuiston valmistuminen kuitenkin lisää kiinteistöverotuloja vuodesta 2026 alkaen merkittävästi. Kiinteistöverotuotto arvioidaan talousarvio 2026 valmistelussa tarkemmin kiinteistöverotuottotason täsmennyssä. Kiinteistöverotuoton kasvulla on positiivinen vaikutus kaupungin vuosikatteeseen ja talouden tunnuslukuihin.

4.4 Rahoituslaskelma

Talousarvion laskelmaosan rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta).

Rahoituslaskelma on rahavirtalaskelman luonteinen, sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kaupungin rahavaroihin eli sitä, miten kaupungin rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Välituloksesta esitetään vaikutus maksuvalmiuteen.

Rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyvä tulo-rahoitus on talousarviossa 2025 4,8 milj. euroa. Investointien aiheuttama rahoitustarve eli investoinnit vähennettynä niihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja myyntituloilla on 11,2 milj. euroa. Tulorahoitus ei riitä investointien kattamiseen, ja toiminnan ja investointien rahavirta muodostuu yhteensä n. 6,4 milj. euroa negatiiviseksi.

Uutta lainaa arvioidaan nostettavan 13,5 milj. euroa vuonna 2025. Kaupungin lainoja lyhennetään maksuohjelmien mukaisesti 7,65 milj. eurolla. Kokonaislainamäärän arvioidaan lisääntyvän n. 6 milj. euroa.

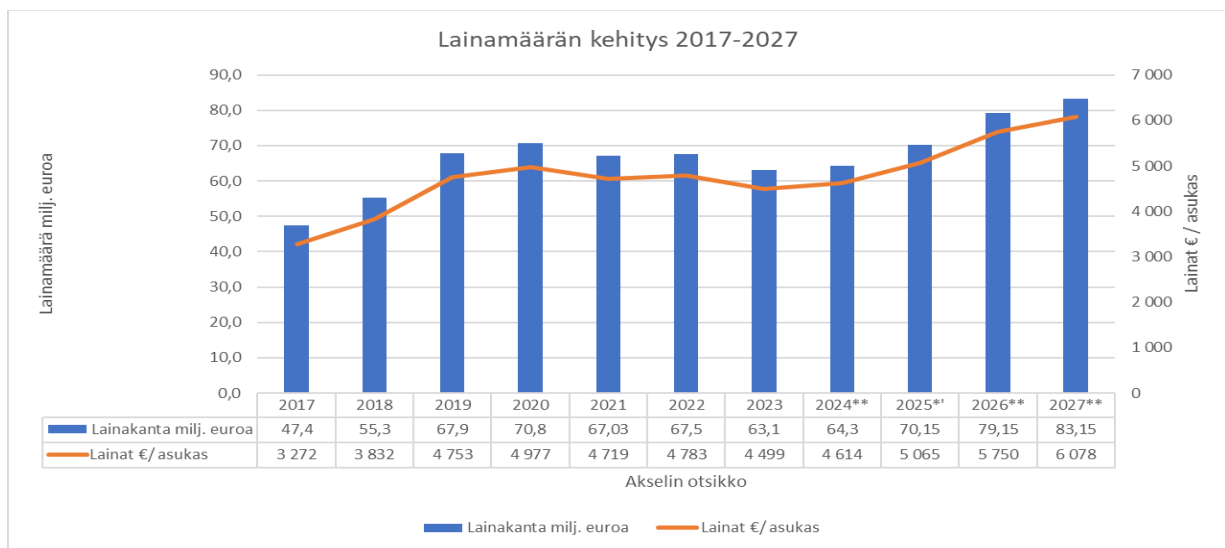
Asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2024 lopussa 4.614 euroa ja vuoden 2025 lopussa 5.065 euroa. Kaikkiaan talousarvion vaikutus kaupungin rahavaroihin on n. 0,5 milj. euroa negatiivinen. Talousarvion toteutuessa kaikilta osiltaan kaupungin rahavarat ja erät muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät pienenevät kyseisellä summalla.

Vuosien 2025 - 2027 investointisuunnitelma on yhteensä 28 milj. euroa, josta talonrakennushankkeiden osuus on 15,9 milj. euroa. Suunnitelmakausien merkittävin investointi on uimahallia koskeva investointi, jonka vaikutus on talousarviovuoden 2025 osalta 5 milj. euroa. Uimahalli-investoinnilla on merkittävä vaikutus lainamäärään ja kaupungin kokonaistalouteen. Uimahalli-investointi jakaantuu vuosille 2025-2027 siten, että vuoden 2025 osuus on 5 milj. euroa, vuoden 2026 osuus 7 milj. euroa ja vuoden 2027 osuus 2 milj. euroa.

Lainamäärää ja lainanhoidosta aiheutuvia kustannuksia voidaan vähentää pääsemällä parempaan vuosikatteeseen, jolloin investointeja voidaan kattaa omarahoituksella. Vuosikatetta merkittävästi suuremmat investoinnit johtavat puolestaan lainamäärän kasvuun.

Vuoden 2024 lopun arvioitu lainakanta on 64,3 milj. euroa. Investointitarpeiden vuoksi kaupungin lainamäärä nousee n. 83 milj. euroon vuoden 2027 lopussa, mikäli kaikki investoinnit toteutuvat suunnitellussa aikataulussa ja investoinnit tehdään kaupungin taseeseen ja toimintakate sekä tulorahoitus kertyvät arvioidusti.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2023	TPE 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	11 139 854	4 803 370	4 863 021	5 817 082	5 347 701
Tulorahoituksen korjauserät	-197 741	-92 200	-94 500	-94 500	-94 500
Tulorahoitus yhteensä	10 942 113	4 711 170	4 768 521	5 722 582	5 253 201
Investointien rahavirta					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-6 925 165	-8 430 000	-11 944 000	-15 279 000	-9 685 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	27 200	164 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	251 979	250 000	744 500	744 500	744 500
Investointien rahavirta, netto	-6 645 986	-8 016 000	-11 199 500	-14 534 500	-8 940 500
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 296 127	-3 304 830	-6 430 979	-8 811 918	-3 687 299
Rahoituksen rahavirta					
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten vähennykset	990 624	97 200	220 000	220 000	220 000
Antolainasaamisten lisäykset	-336 584	-1 000 000	-170 000	-170 000	-170 000
Antolainauksen muutokset	654 040	-902 800	50 000	50 000	50 000
Pitkäaik. lainojen lisäys	5 000 000	5 000 000	13 500 000	17 500 000	12 500 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-8 400 000	-7 800 000	-7 650 000	-8 500 000	-8 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000	4 000 000			
Lainakannan muutokset	-4 400 000	1 200 000	5 850 000	9 000 000	4 000 000
Oman pääoman muutos					
Toimeksiantojen var.ja pääomien muut.	-7 010				
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos	1 764 681				
Korottomien velkojen muutos	-4 756 984				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Rahoituksen rahavirta	-6 745 272	297 200	5 900 000	9 050 000	4 050 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 449 146	-3 007 630	-530 979	238 082	362 701
Tunnusluvut					
Nettoinvestoinnit / asukas €	474	575	809	1 056	653
Lainakanta	63 100	64 300	70 150	79 150	83 150
Lainakanta €/asukas	4 499	4 614	5 065	5 750	6 078
Asukasmäärä (Tilastokeskuksen väestöennuste)	14 024	13 937	13 849	13 766	13 681
Investointien tulorahoitus%	161 %	57 %	41 %	38 %	55 %

5. Investoinnit

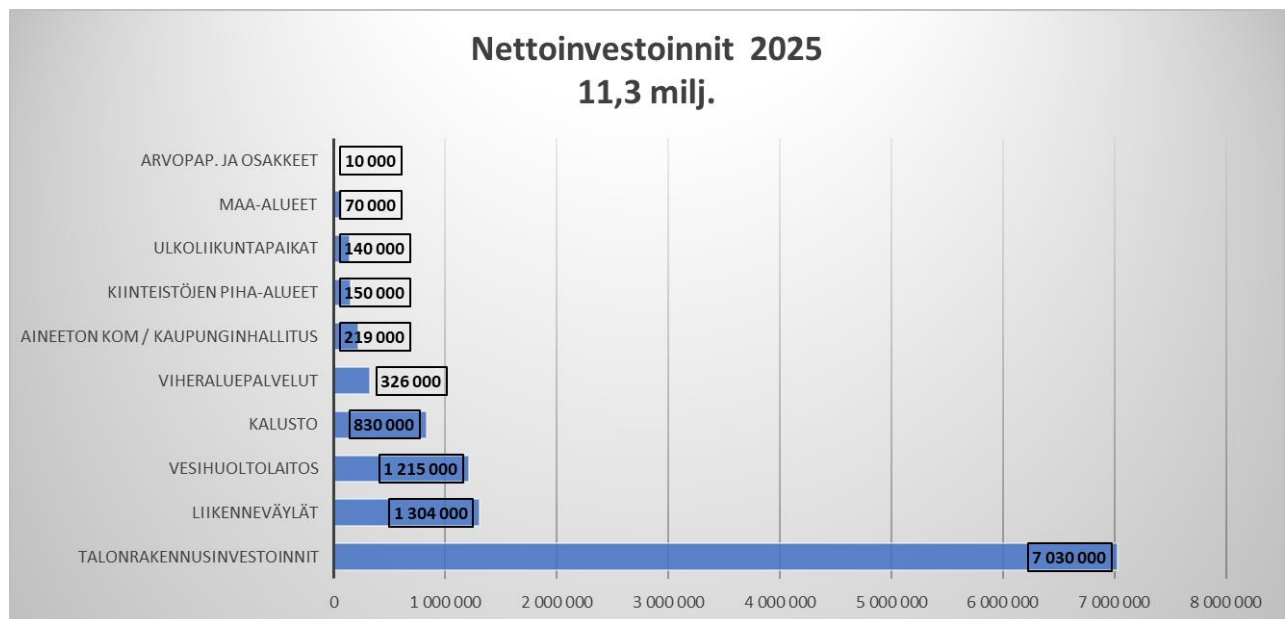
Talousarvion 2025 investointimenot ovat 11,9 milj. euroa ja investointituloiksi on budjetoitu 0,68 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat näin ollen 11,26 milj. euroa. Rakennusinvestointien määrä on talousarviossa 2025 7 milj. euroa. Vuosien 2025-2027 euromääräisesti merkittävin investointi on uuden uimahallin rakentaminen, jonka kokonaiskustannukseksi on arvioitu 14 milj. euroa. Uuden uimahallin suunnittelu ja siihen liittyvän infran rakentaminen on alkanut vuonna 2023 jatkuen vuoteen 2024. Uimahallin arvioidut investointimenot ovat vuonna 2025 5 milj. euroa, vuonna 2026 7 milj. euroa ja vuonna 2027 2 milj. euroa. Toinen merkittävä investointi vuonna 2025 on kaupungintalon katon peruskorjaus, johon on varattu investointirahaa 0,9 milj. euroa. Kaupungintalon peruskorjaukseen on varattu investointimäärärahaa vuosille 2025-2027 yhteensä 2,4 milj. euroa. Äkillisiin korjauksiin, sisäilmakunnostuksiin sekä muihin määrittelemättömiin kohteisiin (alakoulut, päiväkodit) on varattu kokonaisuudessaan 0,57 milj. euroa vuonna 2025.

Liikenneväyliin on varattu 1,3 milj. euroa, viheraluepalveluihin 0,326 milj. euroa, ulkoliikuntapaikkoihin 0,14 milj. euroa, vesihuoltolaitoksen investointeihin 1,215 milj. euroa ja kalustohankintoihin 0,83 milj. euroa. Maa-alueiden ostoihin on varattu 0,53 milj. euroa ja myynteihin 0,53 milj. euroa.

Investointiosan vuosien 2026-2027 investointikohteet ja niiden rahoitus päätetään vuosittain ko. talousarvion vahvistamisen yhteydessä.

Investoinneista on yksityiskohtainen luettelo talousarviokirjan lopussa liitteenä.

Yhteenveto investoinneista

6. Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuustasot eri talousarvion osille on osa toiminnan ohjausta. Valtuusto hyväksyy talousarvion yhteydessä kuntalain edellyttämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot. Talousarviossa sitovana hyväksytyt määrärahoja ei saa ylittää. Sitovuudella tarkoitetaan myös raportointivelvollisuuden tasoa.

Talouspäällikkö voi tehdä talousarvion teknisiä määrärahasiirtoja (esim. palkkava-
rausmäärärahojen siirto, Kevan tasausmaksun jako, sisäisten vuokrien korjauk-
set/päivitykset, tekniset korjaukset, kustannuspaikkojen ja osastotasojen korjauk-
set), jotka eivät vaikuta talousarvion kokonaistoteutumaan. Organisaatiomuutok-
sesta johtuvien määrärahojen muutoksista toimielinten välillä päättää valtuusto.

Vuoden 2025 talousarvion määrärahojen sitovuustasot valtuustoon nähden ovat:

Käyttötalousosa: Toimielimen nettomeno eli toimintakate
Talousarvion hyväksymisen jälkeen lautakunnat hyväksyvät talous-
arvion käyttösuunnitelmat kaupunginhallituksen talousarvion täytän-
töönpano-ohjeiden mukaisesti.

Tuloslaskelmaosa: Verotulot
Valtionosuudet
Rahoitustuotot- ja kulut

Rahoitusosa: Pitkäaikaisten lainojen lisäys
Antolainojen lisäys

Investointiosa: Kaupunginvaltuuston nähden sitovia ovat tehtäväalueiden nettome-
not. Tehtäväalueet ovat seuraavat:

- Kiinteän omaisuuden loppusumma
- Rakennusinvestointien loppusumma
- Liikenneväylien loppusumma
- Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä, josta erikseen vesi-
huoltolaitoksen loppusumma
- Lautakuntaakohtainen kalustohankintojen loppusumma
- Arvopaperit ja osuudet
- Aineeton käyttöomaisuus

Lautakuntaan nähden sitovia investointeja ovat:

Tekninen lautakunta: rakennusinvestointien, liikenneväylien, mui-
den kiinteiden rakenteiden ja laitteiden, josta erikseen urheilu- ja
ulkoilualueiden ja vesihuoltoinvestointien kustannuspaikkakohtai-
nen jako

Lautakunnat: Kalustohankintojen kustannuspaikkakohtainen jako

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuoden aikana neljännesvuosittain. Mahdollisista ylitysuista on raportoitava kaupunginhallitukselle välittömästi ja samalla esitetään korjaustoimenpiteet talousarvion ylitysuhan välttämiseksi. Raportissa palvelualueet esittävät tavoitteiden toteutumisen seurantaan perustuvan käsityksensä niiden toteutumisesta koko talousarviovuoden aikana. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista seurataan lisäksi kuukausiraporttien avulla.

7. Käyttötalous ja tavoitteet

7.3 Vaalit

VAALIT	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	26 182	60 000	20 000
Toimintakulut	-25 908	-60 000	-40 000
Toimintakate	274	0	-20 000

Sitovuustaso valtuuston nähden on toimintakate.

7.4 Tarkastuslautakunta

TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-17 059	-36 700	-36 700
Toimintakate	-17 059	-36 700	-36 700

Sitovuustaso valtuuston nähden on toimintakate

7.5 Kaupunginvaltuusto

KAUPUNGINVALTUUSTO	TP2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-68 767	-76 000	-70 200
Toimintakate	-68 767	-76 000	-70 200

Sitovuustaso valtuuston nähden on toimintakate

7.6 Kaupunginhallitus

KAUPUNGINHALLITUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos% TA	Muutos € TA
				2024-2025	2024-2025
Toimintatuotot	4 460 444	3 757 300	4 035 100	7,39 %	277 800
Toimintakulut	-4 867 089	-4 958 500	-6 330 500	27,67 %	-1 372 000
Toimintakate	-406 645	-1 201 200	-2 295 400	91,09 %	-1 094 200

Sitovuustaso on valtuuston nähden toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly em. lukuihin. Lapuan kaupunginhallituksen alaisuuteen tulee 1.1.2025 alkaen Te-uudistuksesta johtuva Kuntayhtymä Kympin maksuosuus ja työllisyyspalvelukulut.

Hallinnon toimiala

Hallinnon toimiala toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa. Hallinnon toimiala koostuu hallintopalveluista, talouspalveluista, henkilöstöpalveluista ja tietohallintopalveluista sekä viestinnästä, markkinoinnista ja maahanmuutosta.

Vuonna 2025 hallinnon toimialalle kuuluvat myös työllisyyspalvelut Kuntayhtymä Kympin hallinnoimana, ympäristöterveydenhuolto Seinäjoen kaupungin hallinnoimana, maaseututoimi Seinäjoen kaupungin hallinnoimana, lomituspalvelut Kurikan kaupungin hallinnoimana ja elinkeinopalvelut Invest Lapua Oy:n tuottamana.

Hallinnon toimiala valmistelee hallituksen ratkaisuvaltaan kuuluvat asiat.

Hallinnon toimialan ylätasoon tavoitteet vuonna 2025:

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Toiminnallisten muutosten toteuttaminen pääasiallisesti eläköitymisten yhteydessä	Tehtävien uudelleen järjestely (kpl)
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Toimenpideohjelman mukaisesti keskitettyjen toimintojen prosessien kuvaus ja tiedottaminen koko henkilöstölle	Keskeisten toimintojen prosessikuvausten laatiminen (kpl)
Kasvun varmistaminen	Tekeväälle töitä, työlle tekijöitä: Yhteistyön lisääminen työllisyyspalveluiden, Invest Lapua Oy:n, maahanmuuttopalveluiden, kaupungin toimialojen ja kolmannen sektorin kesken työllisyyden lisäämiseksi	Yhteistyötapaamiset (kpl)

Hallintopalvelut

Palvelukuvaus

Hallintopalvelut hoitaa mm. kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen valmistelu-, sihteeri- ja täytäntöönpanotehtävät sekä tiedotustehtävät, oikeudelliset palvelut ja arkistointitehtävät, vaalien ja kansanäänestysten järjestelytehtävät ja työllistämiseen liittyvät hallintotehtävät.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon kehittäminen.	Kaikkien toimialojen kaikkien asiakirjojen arkistointi Case-M:ään (tavoite 100 %).
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Sähköisen Suomi.fi-viestien käyttöönoton hyödyntäminen.	Sähköisen asianhallintajärjestelmän parempi hyödyntäminen ja säästöt postimaksuissa.

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027

Suunnitelmakaudella jatketaan hallintopalvelujen resurssoinnin arviointia ja työnjaon uudelleen määrittelyä sekä turvataan riittävä osaaminen hallintopalveluissa.

Henkilöstöpalvelut

Palvelukuvaus

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on kaupungin henkilöstöpolitiikan suunnittelu ja keskitettyjen henkilöstöhallinnon palvelujen tuottaminen. Tähän liittyen henkilöstöpalvelut hoitaa koko kaupungin keskitetyn palkanlaskennan, paikallisen neuvottelu- ja sopimustoiminnan, yhteistoimintaan liittyviä tehtäviä, henkilöstöä koskevan ohjeistusten valmistelun, yhteistyön työterveyshuollon kanssa, virka- ja työehtosopimusneuvontaa, henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä tehtäviä sekä työnantajan työsuojelutehtäviä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Henkilöstön tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen
Hyvinvoinnin lisääminen	Osaamisen kehittäminen	Esihenkilökoulutukset: esihenkilön iltapäivät 4 krt/v ja esihenkilöiden yhteinen koulutustilaisuus 2 krt/v Koko henkilöstön yhteinen työhyvinvointiin liittyvä koulutus 1 krt/v Koulutussuunnitelman päivittäminen
Hyvinvoinnin lisääminen	Kehityskeskustelut koko henkilöstölle	Kehityskeskustelujen seuranta neljännesvuosittain, tavoitetasona 95 % kehityskeskusteluista käyty vuoden 2025 lopun tilanteessa
Hyvinvoinnin lisääminen	Työhyvinvoinnin lisääntyminen	Henkilöstökyselyssä 2024 esiin nousseiden kehittämiskohteiden huomioiminen työhyvinvointiohjelmassa

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027

Suunnitelmakaudella jatketaan henkilöstöpalveluissa työnjaon uudelleen määrittelyä sekä turvataan riittävä osaaminen

Talouspalvelut

Palvelukuvaus

Talouspalveluissa hoidetaan keskitetysti kaupungin kirjanpito, osto- ja myyntireskontran hoito, ostolaskujen sähköinen kierrätys ja maksuliikenne sekä koko kaupunkia koskevan talousarvion sekä talousarviosuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelu ja koonti, kaupungin kokonaistalouden suunnittelu, seuranta ja raportointi, konsernitilinpäätös ja konsernihallintoon liittyviä tehtäviä sekä kaupungin rahoitus- ja sijoitusjärjestelyt. Talousyksikössä suoritetaan lisäksi sisäisen valvonnan tehtäviä

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Sähköisten myyntilaskujen määrän kasvattaminen	Sähköisten myyntilaskujen tavoitetason nosto 32 %:sta 70%:iin koko kaupungin tasolla
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Sisäisen valvonnan jatkokehitys	Sisäisen valvonnan kysely tytäryhteisöille

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Suunnitelmakaudella jatketaan taloushallinnon kehittämistoimenpiteitä ja turvataan riittävä osaaminen talouspalveluissa.

Tietohallintopalvelut

Palvelukuvaus

Tietohallintopalvelut vastaa kaupungin fyysisestä ICT-ympäristöstä. Palvelu sisältää ulkoiset ja sisäiset tiedonsiirtoyhteydet ja sisäverkon hallinnan. Lisäksi vastuualueeseen kuuluvat palvelinympäristö, fyysiset ICT-laitteet, tietoturvan järjestäminen, palvelinten varmuuskopiointi sekä käyttäjien tekninen tuki. Palvelinympäristö pyritään pitämään jatkuvasti toimintakunnossa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Sisäisen viestinnän tehostaminen	Intran kehitys ja uusiminen
Hyvinvoinnin lisääminen	Wlan-verkkojen kuuluvuuden parantaminen sekä tietoturvan parantaminen	Langattomien tukiasemien uusiminen.
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kaupungin tilojen helpompi ja joustavampi vuokraaminen, tilojen vuokrausasteen helpompi seuraaminen	Tilavarausjärjestelmän uusiminen

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Suunnitelmakaudella jatketaan tietohallintopalveluiden toimintojen ja infran kehittämistä. Suunnitelmakaudella jatketaan tietohallintopalvelujen resurssoinnin arviointia ja työnjaon uudelleen määrittelyä sekä turvataan riittävä osaaminen tietohallintopalveluissa. Henkilöstön koulutuksella turvataan palvelutason toimivuus.

Markkinointiviestintä

Palvelukuvaus

Lapuan kaupungin markkinointiviestinnän keskeisiä tehtäviä ovat brändin hallinta, elinvoimaisuudesta viestiminen monikanavaisesti ja koordinoitusti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, kampanjoiden toteuttaminen, tiedotuslehden julkaisu sekä muu markkinointiviestintä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2024

Markkinointiviestintä

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Kasvun varmistaminen	Pito- ja vetovoimatekijöiden markkinointi ja -viestintä	Nettomuuttovoitto (+) Väestön kasvu (+)
Kasvun varmistaminen, hyvinvoinnin lisääminen	Osallistaminen, kampanjat, messut, tilaisuudet, kyselyt/tutkimukset	Tavoite 2 kpl/toimenpide
Kasvun varmistaminen	Monikanavaisten sisältöjen tuottaminen sosiaaliseen mediaan, verkkosivuille sekä muihin ulkoisiin ja sisäisiin viestintäkanaviin	Näkyvyyden kasvu-%

Suunnitelmavuodet 2025-2026

Suunnitelmakaudella jatketaan markkinointi- ja viestintäpalvelujen resurssoinnin arviointia ja työnjaon uudelleen määrittelyä sekä turvataan riittävä osaaminen markkinointi- ja viestintäpalveluissa

7.7 Sivistyslautakunta

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos% TA 2024-2025	Muutos € TA 2024-2025
Toimintatuotot	1 462 370	1 305 950	1 256 478	-3,79 %	-49 472
Toimintakulut	-23 515 701	-23 391 100	-23 895 053	2,15 %	503 953
Toimintakate	-22 053 332	-22 085 150	-22 638 575	2,51 %	553 425

Sitovuustaso on valtuuston nähdessä toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly em. lukuihin.

Yleishallinto

Palvelukuvaus

Lapuan kaupungin kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto vastaa sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan alaisten yksiköille kuuluvien asioiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Toimialaan kuuluvat seuraavat palvelut: kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto, varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, erityisopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta ja lukiokoulutus. Henkilöstöä yleishallinnossa on neljä: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö ja hallintosihteeri.

Edelleen jatkumona vuodelle 2024 asetettuihin tavoitteisiin on kaksi merkittävää tavoitetta myös vuodelle 2025 sekä kolmantena Vahvuutena Välittäminen-ajatus pysyväksi toimintamalliksi.

- 1) elämänlaatu ja mielen hyvinvointi
- 2) kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö
- 3) kuntalaisten hyvinvointi

Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi

- Yhteisöllisyyden kasvattaminen
- Työ- ja toimintakyvyn parantaminen
- Työn kuormittavuuden tasapainottaminen
- Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien väheneminen
- Sairauspoissaolojen väheneminen
- Työkykyisten määrän kasvattaminen

sekä sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin toimijoiden

HyTe:

- Yhteistyön ja toimintatapojen vahvistaminen ja selkiyttäminen toimivaksi kokonaisuudeksi

Kuntalaisten hyvinvointi

- Vahvuutena Välittäminen -ajatus pysyväksi toimintamalliksi

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Palvelun kehittäminen

Hyvinvointisuunnitelmaan pohjautuen: elämänlaatu ja mielen hyvinvoinnin painopisteen toimenpiteiden toteutus ja arviointi sivistys- ja hyvinvointipalveluissa

- HyTe yhteistyön vahvistaminen ja kehittäminen hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, monialaisten yhteistyöryhmien vakiinnuttaminen
- Vahvuutena Välittäminen-kampanjan vakiinnuttaminen pysyväksi toimintamalliksi

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Sivistyslautakunta pysyy vuodelle 2025 annetussa talousarvioraamissa	Arvioidaan neljännesvuosittaisen talouskatsauksen yhteydessä
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi -Työ- ja toimintakyky paranee -Työn kuormittavuus tasapainottuu -Työkyvyttömyyseläkkeelle siirrytään vähemmän -Sairauspoissaolot vähenevät -Työkykyisten määrä kasvaa	Hyödynnetään elintapaohjauksen tilastoja Seurataan Kaikukortin käyttöä Hyödynnetään hyvinvointisuunnitelmassa mainittuja mittaristoja
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien toimintaprosessien selkiyttäminen yhdessä sivistyspalveluiden sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa.
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena Välittäminen: Asukkailla on mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen, yhteisöllisyys lisääntyy	Asiakaskyselyt Osallistuvan budjetin kampanjat: 1-3 kpl Osallisuus ja yhdenvertaisuus- suunnitelma päivitetty: K/E

Suunnitelmavuodet 2026-2027

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.
- Yhteistyön kehittäminen ja syventäminen hyvinvointialueen kanssa.

Varhaiskasvatuspalvelut

Palvelukuvaus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatuslaki (540/2018), jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteista. Varhaiskasvatus on merkittävä osa suomalaista koulutusjärjestelmään sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polulla. Esiopetusta, jota säätelee perusopetuslaki, järjestetään pääosin varhaiskasvatussyksiköissä tai koulujen tiloissa toimivissa esiopetusryhmissä.

Varhaiskasvatusta voivat saada lapset, jotka eivät ole oppivelvollisuusikäisiä sekä sitä vanhemmat lapset, milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat eikä hoitoa ole muulla tavoin järjestetty. Varhaiskasvatusta tarjotaan Lapuan kaupungin viidessä päiväkodissa, viidessä ryhmäperhepäiväkodissa, perhepäivähoitajan omassa kodissa sekä kolmessa yksityisessä päiväkodissa. Vuorohoito (ilta-, yö- ja viikonloppuhoito) on toistaiseksi keskitetty Kissankellon päiväkotiin. Lisäksi Ritavuoren päiväkoti toimii laajennetulla aukioloajalla klo.22.00 saakka.

Varhaiskasvatuksessa toiminnan lähtökohtana on kiinteä kasvatusyhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatusta järjestettäessä toimitaan monialaisessa yhteistyöverkostossa, jolla mahdollistetaan jokaisen lapsen kasvu ja kehitys lapsen edun mukaisesti.

Hyvinvoiva, varhaiskasvatuksen perustehtävään sitoutunut, koulutettu henkilöstö yhdessä esihenkilöiden kanssa tuottaa laadukasta varhaiskasvatusta. Lasten ja huoltajien osallisuutta vahvistetaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti sekä varhaiskasvatuksen että esiopetuksen toiminnan suunnittelussa.

Päiväkoti

Palvelukuvaus

Päiväkodissa varhaiskasvatuksesta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja sekä ryhmäavustaja / resurssilastenhoitaja. Päiväkodissa toimitaan 21 lapsen ryhmissä, joissa työskentelee 3 kasvattajaa sekä ryhmäavustaja/resurssilastenhoitaja tarpeen mukaan. Ryhmän toiminta perustuu pienryhmätoimintaan sekä suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen varhaiskasvatuksen järjestämiseen lain asettamien tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Varhaiskasvatuksen opettajalla on pedagoginen vastuu lapsiryhmän toiminnan suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä yhteistyössä muun tiimin kanssa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Tulevan talousarviovuoden pyrkimyksenä on vakauttaa varhaiskasvatuksen palveluverkkoa siten, että siitä syntyy lapsen näkökulmasta ehyt ja joustava varhaiskasvatuksen ja oppimisen polku. Palveluverkon vakauttamisella myötävaikutetaan vaikuttaviin, tehokkaisiin ja laadukkaisiin varhaiskasvatus-palveluihin. Tehokas ja vaka palveluverkko mahdollistaa varhaiskasvatuksen pitkän aikavälin suunnitelmallisuuden ja toiminnan kehittämisen.

Varhaiskasvatuksessa painotetaan tulevana talousarvio vuonna varhaiskasvatuksen laadun arviointiin ja arviointimenetelmän käyttöönottoon. Arviointi auttaa kehittämään varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja vallitsevia toimintatapoja. Tiimityöskentelyn menetelmien vahvistamista ja kehittämistä jatketaan varhaiskasvatuksessa. Tiimityöskentely on yksi varhaiskasvatuksen vahvuuksista ja sitä halutaan kehittää edelleen koko yhteisön hyvinvoinnin ja osallistamisen näkökulmasta. Inklusiivinen varhaiskasvatus ja lasten yksilöllisen tuen vahvistaminen kolmitasoisien tuen käytänteiden kautta varhaiskasvatuksen kentällä vaatii toteutuakseen hyvin toimivan tiimin, jossa vastuut on jaettu selkeästi ja jokaisen osaaminen näkyy vahvuutena. Esi- ja perusopetuksen tuki on uudistumassa valtakunnan tasolla vuoden 2025 aikana.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	<p>Pedagogiikan vahvistaminen ja sisällöllinen kehittäminen</p> <p>Osallisuus / yhteisöllisyys</p>	<p>Varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja arviointimenetelmän käyttöönotto (Valssi) K/E</p> <p>Henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen ja olemassa olevan tietotaidon hyödyntäminen työyhteisöissä</p> <p>Maakunnalliseen ETEVÄ- varhaiskasvatuksen täydennyskoulutussuunnitelmaan sitoutuminen, koulutusten hyödyntäminen mahdollisimman tehokkaasti / Toteutuneiden koulutusten määrä</p> <p>Tiimityöskentelyn menetelmien vahvistaminen ja johdonmukainen kehittäminen yksiköissä / jatkuva prosessi</p>
Hyvinvoinnin lisääminen	<p>Esi- ja perusopetuksen tuen uudistus</p> <p>Hyte-yhteistyö</p>	<p>Esiopetuksen tuen uudistuksen käyttöönotto esiopetusryhmissä / K / E</p> <p>Perhekeskuksen monialainen tiimimallin pilotointi / K / E</p> <p>Neppari-palaverit (neuvola-esiopetusvarhaiskasvatus yhteistyö)</p>
Hyvinvoinnin lisääminen	Osallisuus / yhteisöllisyys	<p>Vahvuusperusteinen toimintatapa ja työote, positiivisen pedagogiikan vahvistaminen, vahvuutena välittäminen-teema keskeisenä kaikessa toiminnassa</p> <p>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen / jatkuva prosessi</p> <p>Yhteisöllisen toimintatavan lisääminen yksiköiden ja ryhmien välillä / jatkuva prosessi</p>

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti*	94 380	98 978	101 398	99 704	99 946
Hoitopaikat (raken- teellinen)	390	409	419	412	413

* Toimintapäivät, maksimikapasiteetti päiväkotitoiminnassa on laskettu luvulla 242.

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään ja vakautetaan kohti tehokasta ja toimivaa kokonaisuutta, jolloin mm. isommat yksiköt mahdollistavat henkilöstöressin oikea-aikaisen sijoittelun lasten todellisten läsnäolojen perusteella sekä varhaiskasvatuksen suunnitelmallisen kehittämisen pitkällä aikavälillä. Tulevina vuosina painotetaan erityisesti varhaiskasvatuksen laadun arviointiin ja arviointiin perustuvaan kehittämiseen.

Perhepäivähoito

Palvelukuvaus

Perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksesta vastaa perhepäivähoitaja. Perhepäivähoitoa järjestetään vaihtoehtoisesti hoitajan omassa kodissa 4 lapselle tai 2-3 hoitajan yhteisenä toimintana erillisessä ryhmäperhepäiväkodissa 8-12 lapselle. Perhepäivähoitotoiminnassa noudatetaan samoja varhaiskasvatukselle asetettuja tavoitteita ja velvoitteita kuin päiväkotitoiminnassakin. Ryhmäkoon ollessa pienempi, varhaiskasvatusmuoto on oivallinen pienille, alle 3- vuotiaille tai muutoin pienestä ryhmästä hyötyville lapsille.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Perhepäivähoidon palvelukokonaisuuden kehittämisessä pyritään takaamaan palvelun laatu ja saatavuus tulevaisuudessakin. Tavoitetasona pyritään säilyttämään 10-15 kotona toimivaa perhepäivähoitajaa. Perhepäivähoidossa vahvistetaan pedagogista toimintakulttuuria laadun arvioinnin menetelmien avulla.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Perhepäivähoidon säilyttäminen osana varhaiskasvatuspalveluja	Tavoitetaso 10 - 15 hoitajaa / Hoitajien vuosittainen määrä
Hyvinvoinnin lisääminen	Pedagogisen toimintakulttuurin kehittäminen perhepäivähoidossa	Perhepäivähoidon laadun arviointi ja arviointimenetelmän hyödyntäminen osana perhepäivähoitoa / K / E
Hyvinvoinnin lisääminen	Osallisuus / yhteisöllisyys	Vahvuusperusteinen toimintatapa ja työote, positiivisen pedagogiikan vahvistaminen, Vahvuutena välittäminen- teema keskeisenä kaikessa toiminnassa / jatkuva prosessi Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen / jatkuva prosessi Yhteisöllisen toimintatavan lisääminen perhepäivähoitajien välillä / K / E

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023 1.1.- 29.2. ***	TP 2023 1.3.- 31.12. ***	TA 2024	TA 2025
Kunnallinen ryhmä- perhepäivähoito						
Toimintapäivät, maksimikapasiteetti**	19 360	22 880	22 880	14 080	13 200	12 320
Hoitopaikat (rakenteellinen)	88	104	104	64	60	56
Kunnallinen perhepäi- vähoito						
Toimintapäivät, mak- simikapasiteetti**	20 240	20 240	14 960	14 080	13 200	11 440
Hoitopaikat (rakenteellinen)	92	92	68	64	60	52

**Toimintapäivät maksimikapasiteetillä on laskettu n. 220 päivällä/vuosi

***Toimintavuoden 2023 tilinpäätöksessä kunnallinen ryhmäperhepäivähoito ja perhepäivähoito on jaettu kahteen ajanjaksoon varhaiskasvatuksen palveluverkon uudistuksen ja siitä johtuvien rakenteellisten hoitopaikkojen muutoksen myötä

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Perhepäivähoidon säilyttäminen osana varhaiskasvatuspalveluita sekä ryhmäperhepäiväkotien tarkastelu osana laajempaa varhaiskasvatuspalvelu kokonaisuutta.

Kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki ja palveluseteli

Palvelukuvaus

Kotihoidon tukea voidaan myöntää perheille aikaisintaan vanhempainrahakauden päätyttyä. Kotihoidon tuki on vaihtoehtona lapsen varhaiskasvatukselle kun vanhempi / huoltaja haluaa hoitaa lasta kotona.

Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen jatkuu nyky muodossaan toistaiseksi. Lasten yksityisen hoidon tuella lapsen hoito voidaan järjestää vanhemman tai muun huoltajan osoittamalla hoidon tuottajalla. Lasten yksityisen hoidon tukea voi hakea perhe, jolla on alle kouluikäinen lapsi tai lapsia, joka/jotka ei ole kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä. Perhe ei voi samanaikaisesti saada yksityisen hoidon tukea ja kotihoidon tukea.

Palveluseteli myönnetään Lapualla toimivaan ryhmäperhepäiväkotiin tai päiväkotiin. Varhaiskasvatuksen palveluseteli on harkinnanvarainen vaihtoehto lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Perheillä ei ole palveluseteliin subjektiivista oikeutta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Kotihoidon tuen kuntalisä on käytössä toistaiseksi. Palvelusetelillä tuotettu palvelu vakiinnutetaan tavoitetasoon (noin 30%).

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen, Talouden tasapainon ylläpitäminen	Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelurakenne osana kaupungin varhaiskasvatuspalveluita	Palveluseteli kattaa 20-25% koko varhaiskasvatuspalvelun kokonaisuudesta / Toteutunut palvelusetelimäärä

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kotihoidontuki/perheitä	107	102	94	159	140
Kotihoidontuki/lapsia	165	143	128	213	200
Palveluseteli/lapsia	185	175	160	162	130
Kuntalisä/lapsia	116	116	71	100	70

Perusopetus

Alakoulut

Palvelukuvaus

Lapualaisille lapsille järjestetään ikäkauden ja edellytysten mukaista perusopetusta, joka edistää oppilaiden tervettä kasvua, oppimista ja kehitystä. Kouluissa hankitaan tavoitteellisesti elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä kehitetään tervettä itsetuntoa. Perusopetuksen aikana luodaan pohja elinikäiselle oppimiselle. Yhdessä kotien kanssa tuetaan oppilaiden elämänhallintataitoja sekä omien vahvuuksien löytämistä. Vuorovaikutustaidot kehittyvät yhteisöllisessä toiminnassa.

Lapualla toimii yksitoista alakoulua, joista neljässä järjestetään esiopetusta perusopetuksen yhteydessä. Oppilaiden iltapäivätoimintaa järjestetään koulujen toimesta viidellä alakouluilla ja yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa kahdella koululla.

Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa erilaisin tukimuodoin ja joustavin rakentein. Erytystä tukea saavien opetusta järjestetään kaikilla kouluilla. Pienryhmät on sijoitettu Liuhtarin kouluun. Isoimmilla alakouluilla (Alanurmo, Keskuskoulu, Liuhtari ja Ritavuori) työskentelee erityisluokanopettajia tiiviissä yhteistyössä luokanopettajien kanssa. Lisäksi jokaisella koululla on oma laaja-alainen erityisopettaja. Yhteistyö huoltajien kanssa pyritään rakentamaan luottamukselliseksi vuorovaikutussuhteeksi monipuolisten yhteistyön avulla

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

- Kouluturvallisuuden kehittäminen kaikissa yksiköissä.
- Oppilaiden, henkilöstön ja sidosryhmien osallisuuden sekä yhteisöllisyyden edistäminen kaikissa yksiköissä
- Yhteistyö hyvinvointialueen palveluiden kanssa: palveluiden jatkuvuuden varmistaminen, moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi
- Oppimisympäristöjen ja pedagogisten valmiuksien kehittäminen opetussuunnitelman vaatimuksia ja yhteistyön mahdollisuuksia lisääväksi
- Verkostojen kehittäminen pedagogisesta, oppimisen tuen ja opiskeluhuollon näkökulmista
- Yhteisopettajuuden ja yhteistyön rakenteiden lisääminen kouluissa
- Toimintatuottojen lisääminen hankerahoituksella
- Resurssien käytön optimointi vastaamaan muuttuvan oppilasjoukon tarpeita
- Valtioneuvoston päätöksen mukainen kolmen viikkotunnin lisäyksen toteuttaminen mahdollisimman kustannusneutraalisti
- Esi- ja perusopetuksen tuen uudistuksen toteuttaminen laki- ja opetussuunnitelmuutosten mukaisesti.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Kouluturvallisuus Turvallisuuden kokemuksen lisääntyminen Kiusaamisen vähentyminen	Hyvinvointikyselyssä alakoulujen oppilaista kokee olonsa koulussa turvalliseksi 81 %. Tavoitteena on parantaa kyseistä osuutta Kiusaamista kertoo kokevansa (3-6-luokan oppilaista) vähintään kerran viikossa 11,1 %. Tavoitteena on pienentää kyseistä osuutta
Hyvinvoinnin lisääminen	Kehittäminen, osallistaminen Osallisuus / yhteisöllisyys Hyvinvointikyselyn tulosten hyödyntäminen	Koulun hyvinvoinnin lisäämisen tavoitetta valittaessa hyödynnetään hyvinvointikyselyn tuloksia. Mittarina kirjausten toteutuminen yksiköittäin ja oppilaiden sekä huoltajien yhteisöllisen opiskeluhoillon tapaamisten osallistumiset, lukumäärä
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyvinvointialueyhteistyö Perhekeskuksen ja opiskeluhoitotyön yhteensovittaminen	Vuosikellon luominen perhekeskuksen ja opiskeluhoitotyön yhteistapaamisille Säännölliset perhekeskuksen ja opiskeluhoitotyön tapaamiset. Mittarina toteutuneiden yhteistyökokousten määrä
Hyvinvoinnin lisääminen	Pedagoginen kehittäminen Esi- ja perusopetuksen tuen uudistuksen toteuttaminen	Tutor-opettajien kuukausittaiset yhteiset tapaamiset Tuen uudistuksen toteutuminen lain mukaisesti

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuntikehys					
yleisopetus	1736,5	1740	1655,5	1627	1613
osa-aikainen erityisopetus + koordinointi	235	235	211	332	301
luokkamuotoinen erityisopetus	166,5	166,5	262	229	220
nepsy-valmennus (vvh)			12	12	12
yhteensä	2138	2141,50	2140,5	2200	2146
Henkilökunta, lkm					
- opettajat	86	86	92	89	89
- ohjaajat ja kouluvalmentajat	35	35	30	31	28
Oppilasmäärä	1108	1105	1126	1105	

Oppilasennusteet v. 2024-2027

KOULU

LUKUVUOSI	0.
24-25	145
25-26	120
26-27	117

ALAKOULUT

1.	2.	3.	4.	5.	6.	1-6 luokat
151	174	189	165	184	190	1053
145	151	174	189	165	184	1008
120	145	151	174	189	165	944

Suunnitelmavuodet 2026-2027

- Koulun ja moniammatillisten verkostojen kehittäminen paikallisesti ja alueellisesti
- Hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen edelleen
- Verkostojen vakiinnuttaminen ja tehostaminen
- Tuen muotojen ja opiskeluhuollon käytänteiden kehittäminen
- Yhteis- ja tiimityön käytänteiden vakiinnuttaminen
- Oppilaiden osallisuuden hyödyntäminen ja kehittäminen
- Toimintatuottojen lisääminen hankerahoituksella
- Resurssien käytön optimointi vastaamaan muuttuvan oppilasjoukon tarpeita

Yläkoulu

Palvelukuvaus

Lapuan yläkoulu antaa perusopetusta vuosiluokille 7-9. Opetuksen tavoitteena on oppilaan perusopetuksen päättötodistus ja mahdollisuus siirtyä toisen asteen opintoihin sekä antaa oppilaalle elämässään tarvittavat tarpeelliset tiedot ja taidot. Opetuksessa ja kasvatuksessa edistetään sivistystä ja annetaan mahdollisuus itsensä kehittämiseen monipuolisesti. Oppilaille opetetaan vastuuntunnon merkitystä, oma-toimisuutta ja vahvistetaan myönteisen minäkuvan syntymistä. Koulu kasvattaa nuoria hyvään sosiaaliseen kanssakäymiseen ja suvaitsevaisuuteen.

Opintomenestyksen turvaamiseksi koulussa annetaan yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Osa-aikaista erityisopetusta antaa 2 kokoaikaista erityisopettajaa ja erityisluokanopetusta 6 kokoaikaista erityisluokanopettajaa. Oppilaanohjauksen kautta oppilaan omaa oppimisympäristöä ja käsitystä tulevasta työympäristöstä vahvistetaan.

Kouluterveydenhuolto hoitaa säännölliset terveystarkastukset, opettaa terveitä elämäntapoja ja säännöllistä ruokailua yhteistyössä opetuksen ja ruokapalvelun kanssa. Ongelmatilanteissa toimitaan aktiivisesti kotien, psykologin ja kuraattorin, -lääkärin ym. tahojen kanssa.

Koulu osallistuu valtakunnallisiin arviointi- ja vertailututkimuksiin, joiden kautta palvelua voidaan kehittää.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

- Kouluturvallisuuden vahvistaminen.
- Johtotiimin sekä vuosiluokkatiimien toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Oppilaiden, henkilöstön ja sidosryhmien osallisuuden sekä yhteisöllisyyden edistäminen.
- Yhteistyö hyvinvointialueen palveluiden kanssa: palveluiden jatkuvuuden varmistaminen, moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi.
- Verkostojen kehittäminen pedagogisesta, oppimisen tuen ja opiskeluhuollon näkökulmista
- Perusopetuksen tuen uudistuksen toteuttaminen laki- ja opetussuunnitelma-muutosten mukaisesti
- Kodin ja koulun yhteistyö oppilaiden kohtaamien ongelmien varhaisissa havainnoinneissa ja toimenpiteissä sekä vanhempien kasvatustyön tukemisessä

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden sekä turvallisuuden tunteen vahvistaminen	Hyvinvointikyselyn tulokset Hyvinvointia edistävän oppilaskuntatoiminnan lisääntyminen. Toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä. Turvallisuuskäytänteiden koulutus ja harjoittelu 1-2 krt/vuosi
Hyvinvoinnin lisääminen	Yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien prosessien selkiyttäminen oppilaiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kokonaisvaltaisten palveluiden rakentaminen.
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Oppilaan päättötodistus ja toisen asteen opintoihin siirtyminen	Laadukas opetus pätevällä ja määrältään riittävällä henkilöstöllä. Päättötodistus ja oppilaanohjaus sekä seuranta.
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kodin ja koulun yhteistyö. Vanhempien kasvatustyön tukeminen sekä koulukiusaamisen ehkäisy	Varhainen puuttuminen ilmeneviin ongelmiin ja ongelmien kasaantumisen sekä syrjäytymisen ehkäisy riittävällä henkilöstöllä. Hyvinvointikysely ja hyvinvointikertomus

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Tuntikehys	1142,33	1180,59	1209,1	1260,5	1296,60
yleisopetus	985,33	995,17	1003,93	1038,5	978,8
luokkamuotoinen eo	100	125	135,42	150	150
yksilöllinen eo	57	60,42	69,75	58	72
nepsy + ovtes +huoj.					97,75
Henkilökunta					
- *opetushenkilöstö	53 (48)*	54 (48)*	54(49)	54(49)	55(50)
- muu henkilökunta	2	5	5	5	6

*oman henkilöstön lkm, suluissa olevassa henkilömäärässä on yhteiset opettajat mukana.

Oppilasennusteet v. 2024-2027

KOULU

YLÄKOULU

LUKUVUOSI	7.	8.	9.
24-25	208	161	201
25-26	190	208	161
26-27	184	187	208

7-9 luokat
570
559
579

Suunnitelmavuodet 2026 - 2027

- Opetusryhmien koko pidetään tarkoituksenmukaisena ja opetustavoitteita sekä oppilaiden tarpeita vastaavana.
- Johtotiimin sekä vuosiluokkatiimien toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Koulun ja moniammatillisten verkostojen kehittäminen
- HYTE -yhteistyön toimintamallien edelleen kehittäminen Uudistettujen tuen muotojen Tuen muotojen kehittäminen ja siihen liittyvä henkilöstön koulutus.
- Oppilaiden osallisuuden hyödyntäminen ja kehittäminen
- Koulun kiinteää varustelua uusitaan tarpeiden mukaan.
- Liikkumisen ja lukemisen kampanjoiden ylläpito
- Toimitaan aktiivisesti kulttuuritapahtumiin osallistumisen ja järjestelyiden osalta.
- Yläkoulu ylläpitää aktiivisesti kansainvälisiä yhteyksiä.

Lukiokoulutus

Palvelukuvaus

Lapuan lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava ja jatko-opintoihin yliopistossa, korkeakoulussa, ammattikorkeakoulussa tai lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa valmentava toisen asteen oppilaitos, jonka ylläpitäjä on Lapuan kaupunki. Lapuan lukion tehtävänä on tarjota laadukasta ja monipuolisesti painotettua lukiokoulutusta. Opetuksen järjestämisessä pyritään siihen, että opiskelijoiden kurssi-/opintojaksovalinnat toteutuisivat mahdollisimman laajasti. Opetushenkilöstön kanssa yhteistyössä päivittäisestä koulutyön sujumisesta pitävät huolen lukion hyvinvointiryhmä ja opiskelijakunnan edustajana opiskelijakunnan hallitus ja opiskelijafoorumi.

Lapuan lukio toimii keväällä 2019 valmistuneissa tiloissa.

Lukiokoulutuksen kannalta keskeisiä sidosryhmiä ovat Lapuan yläkoulu, Sedu Lapua, Lapuan kansalaisopisto, Lapuan kaupunginkirjasto, Lapuan musiikkiopisto, Lapuan kulttuuritoimi, Lapuan nuorisotoimi, Opinlakeus-verkosto ja Etelä-Pohjanmaan Urheiluakatemia.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

- Kouluturvallisuuden kehittäminen
- Opiskelijoiden, henkilöstön ja sidosryhmien osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
- Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa opiskelu- ja elämäntilanteiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi
- Johtotiimi-, johtoryhmä- ja ryhmänohjaajatiimityöskentelyn kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Opetussuunnitelma 2021: opintojaksovalintojen toteutumisen seuraaminen
- Opetussuunnitelma 2021: lukion toimintakulttuurin kehittäminen uuden opetussuunnitelman mukaisesti.
- Lähilukion markkinoinnin jatkaminen
- Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten seuraaminen.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Kouluturvallisuus, osallisuus ja yhteisöllisyys.	<p>Turvallisuuskävelyt, poistumis- ja suojautumisharjoitukset 1-2 krt/lukuvuosi</p> <p>Opiskelijoiden osallisuuden lisääminen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opiskelijakunnan hallituksen ja opiskelijafoorumin toteutuneet kokoukset/kokousten määrä 2. opiskelijakunnan tekemät aloitteet ja niiden toteutuminen/tehtyjen ja toteutuneiden aloitteiden määrä <p>Kouluun kiinnittymisen ja yhteisöllisyyden tunteen lisääminen/Yhteisöllisten tapahtumien määrä</p> <p>Kouluturvallisuuteen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukseen liittyvän datan kerääminen/ Hyvinvointikysely</p>
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyvinvointialueyhteistyö	Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen ja yhteisöllinen/yksilöllinen opiskeluhuolto: toteutuneet kokoukset/kokousten määrä laaditut toimintasuunnitelmat/vuosikellot, toiminnan arvioiminen lukuvuoden lopussa/arviointiraportti
Hyvinvoinnin lisääminen Kasvun varmistaminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	50 % lapualaisista peruskoulun 9. luokan oppilaista aloittaa toisen asteen opinnot Lapuan lukiossa syksyllä 2023.	<p>Ysiluokkalaisten ja huoltajien lukioinfot</p> <p>Yläkoulun kasien ja ysien tutustumiskäynnit lukiolla</p> <p>Lukio-opinnot aloittavien määrä elokuussa 2025</p>

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Opiskelijämäärä	258	269	246	244	271
Tuntikehys					
- Opetus	369,13	376,21	366,62	355	379
- Opinto-ohjaus	10,38	1,83	3,80	10	11
- Lukioresurssi	59,67	62,03	58,31	55	60
- Kerroinlisä	37,71	37,62	37,96	36	38
Yhteensä	476,89	477,69	466,69	456	488
Tuntikehys/opiskelija	1,85	1,78	1,90	1,87	1,80
Opetushenkilöstö	23	23	23	23	23
- Vakinaiset opettajat	19	19	19	19	19
- Tuntiopettajat	4	4	4	4	4
Koulusihteeri	1	1	1	1	1
kuraattori	1	1	-	-	-
Koulunkäynninohjaaja			1	1	1

*Opinto-ohjauksen opetussuunnitelman mukaisten kurssien/opintojaksojen opetus sisältyy opetuksen tuntimäärään, osa opinto-ohjauksen ohjauksesta (=1ku/ohjausryhmä) sisältyy lukioresurssiin.

Suunnitelmavuodet 2026 - 2027

- Kouluturvallisuuden kehittäminen ja käytänteiden harjoittelu ja vahvistaminen
- Opiskelijoiden, henkilöstön ja sidosryhmien osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
- Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa opiskeluhoitojen palveluiden turvaamiseksi ja kehittämiseksi; säännölliset palvelutarvekartoitukset
- Johtotiimi-, johtoryhmä- ja ryhmänohjaajatiimityöskentelyn kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Opetussuunnitelma 2021: opintojaksovalintojen toteutumisen seuraaminen
- Opetussuunnitelma 2021: lukion toimintakulttuurin kehittäminen uuden opetussuunnitelman mukaisesti
- Lähilukion markkinoinnin jatkaminen
- Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten seuraaminen

7.8 Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos% TA 2024-2025	Muutos € TA 2024-2025
Toimintatuotot	1 193 498	1 329 950	1 212 750	-8,81 %	-117 200
Toimintakulut	-4 409 052	-4 509 080	-4 592 543	1,85 %	83 463
Toimintakate	-3 215 555	-3 179 130	-3 379 793	6,31 %	200 663

Sitovuustaso on valtuuston nähdessä toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly esitettyihin talousarviolukuihin.

Palvelukuvaus

Lapuan kaupungin kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto vastaa sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan alaisten yksiköille kuuluvien asioiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Toimialaan kuuluvat seuraavat hyvinvointilautakunnan alaiset palvelut: kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto, musiikki- ja kansalaisopiston opetus, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Henkilöstöä yleishallinnossa on kaksi: sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja hallintosihteeri.

Edelleen jatkumona vuodelle 2024 asetettuihin tavoitteisiin on kaksi merkittävää tavoitetta myös vuodelle 2025 sekä kolmantena Vahvuutena Välittäminen- ajatus pysyväksi toimintamalliksi.

- 1) elämänlaatu ja mielen hyvinvointi
- 2) kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö
- 3) kuntalaisten hyvinvointi

1) elämänlaatu ja mielen hyvinvointi

- Yhteisöllisyyden kasvattaminen
- Osallisuuden lisääminen
- Työ- ja toimintakyvyn parantaminen
- Työn kuormittavuuden tasapainottaminen
- Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien väheneminen
- Sairauspoissaolojen väheneminen
- Työkykyisten määrän kasvaminen

sekä sivistyspalveluiden ja hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin

2) HyTe yhteistyö

- Yhteistyön ja toimintatapojen vahvistaminen ja selkiyttäminen toimivaksi kokonaisuudeksi

3) Kuntalaisten hyvinvointi

- Vahvuutena Välittäminen -ajatus pysyväksi toimintamalliksi

Palvelun kehittäminen

- Hyvinvointisuunnitelmaan pohjautuen: elämänlaatu ja mielen hyvinvoinnin painopisteen toimenpiteiden toteutus ja arviointi sivistys- ja hyvinvointipalveluissa
- HyTe yhteistyön vahvistaminen ja kehittäminen hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, monialaisten yhteistyöryhmien vakiinnuttaminen
- Vahvuutena Välittäminen-kampanjan vakiinnuttaminen pysyväksi toimintamalliksi
- Vaikuttamistoimielimillä alkaa uusi toimintakausi. Aktiivisen, suunnitelmallisen toiminnan jatkuminen, osallisuuden edistäminen, yhteistyön tehostuminen

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Hyvinvointilautakunta pysyy vuodelle 2025 annetussa talousarvioraamissa	Arvioidaan neljännesvuosittaisen talouskatsauksen yhteydessä
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi -Työ- ja toimintakyky paranee -Työn kuormittavuus tasapainottuu -Työkyvyttömyyseläkkeelle siirrytään vähemmän -Sairauspoissaolot vähenevät -Työkykyisten määrä kasvaa	-Hyödynnetään elintapaohjausta -Seurataan Kaikukortin käyttöä -Hyödynnetään hyvinvointisuunnitelmassa mainittuja mittaristoja
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa Moniammatilliset yhteistyöryhmät toimivat osana kaupungin hyte-rakenteita	Moniammatilliset yhteistyöryhmät ikäryhmittäin nimetty ja toiminta alkanut: K/E
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena Välittäminen -ajatus pysyväksi toimintamalliksi. Asukkailla on mahdollisuus aktiiviseen osallistumiseen, yhteisöllisyys lisääntyy	Asukaskyselyt/osallisuustilaisuudet: 1-3 kpl Osallistuvan budjetin kampanjat: 1-3 kpl

Suunnitelmavuodet 2026-2027

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti.
- Yhteistyön kehittäminen ja syventäminen hyvinvointialueen kanssa

Musiikkiopisto

Palvelukuvaus

Lapuan musiikkiopisto tarjoaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta. Sen tavoitteena on luoda elinikäinen musiikkisuhde ja antaa valmiuksia ammatilliseen musiikkikoulutukseen. Opisto palvelee pääasiassa lapsia ja nuoria, mutta myös aikuisia. Opiskelu kehittää keskittymistä, pitkäjänteisyyttä, esiintymistaitoja sekä ryhmä- ja yksilötyötaitoja. Musiikkiopisto tukee oppilaiden henkilökohtaista hyvinvointia ja edistää paikallista musiikkikulttuuria. Opetukseen kuuluu laaja tarjonta eri soittimien, musiikin perusteiden ja yhteismusisoinnin kursseja sekä varhaiskasvatuksen opetusta musiikkileikkikoulussa. Soitinvalikoimaan sisältyvät jousisoittimet, puu- ja vaskipuhaltimet ja lyömäsoittimet sekä piano, kitara, sähkökitara, sähköbasso, harmonikka ja laulu.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Musiikkiopistoa johdetaan taloustavoitteet huomioiden, kuitenkin valtiosuutta vaarantamatta. Talouden tasapainoa ylläpitäviä toimenpiteitä ovat mm. 1.8.2025 alkaen toteutettavat n. 3% lukukausi- ja muiden maksujen korotukset sekä opettajien ylityntimäärän minimoiminen.

Musiikkiopisto tarjoaa perustehtävänsä mukaisesti jokaiselle oppilaalle opetus suunnitelman mukaista soitinopetusta ja on niin toiminnassaan kuin tiedottamisessaan avoin oppilaitos. Yksilöopetuksen myötä yksilöllinen kohtaaminen ja yksilöllinen huomioiminen ovat toimintamme ydintä. Opistolla on runsas ja monipuolinen konserttitoiminta ja musiikkitarjonta omalla paikkakunnalla. Oppilaat ja kokoonpanot voivat esiintyä myös muissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa opiston omien konserttien lisäksi.

Oppilaiden, heidän kotiväkensä sekä henkilökunnan hyvinvointi on tärkeää. Nykytilaa seurataan oppilas-, huoltaja ja henkilöstökyselyjen avulla ja toimintaa kehitetään niin pedagogisesti kuin hyvinvoinnin ja palvelevuuden vahvistamiseksi. Tulosten perusteella aloitetut, oikea-aikaiset kehittämistoimenpiteet ja tulevaisuuden suuntaviivojen hahmottaminen taloudellinen tilanne huomioon ottaen.

Yhteistyötä jatketaan niin oman paikkakunnan kuin muidenkin toimijoiden kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat mm. Vanhan Paukun yksiköt (teemalukuvuodet, yhteiset tapahtumat ja toiminnan suunnittelu), perusopetus (kulttuuriopetussuunnitelma), varhaiskasvatus (tarinalliset soitinesittelykonsertit ja pilottina taidetyöpaja päivähoidon lapsille), palvelukodit (pienet konsertit) ja muut musiikkiopistot. Musiikkiopisto on mukana myös Suomen harrastamisen mallin hankkeessa ja tuottaa musiikkikerhoja kouluihin.

Erityisenä painopisteenä toimintakaudella paikallisessa yhteistyössä laadittu kulttuuriopetussuunnitelma ja siihen liittyvä yhteistyö perusopetuksen ja kulttuuritoimijoiden kesken Toisen asteen kulttuuriopetussuunnitelma pyritään saamaan valmiiksi vuoden aikana. Maakunnallista yhteistyötä pidetään yllä yhteisin tapaamisin.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
<p>Kasvun varmistaminen</p> <p>Taloudellisen tasapainon ylläpitäminen</p>	<p>Kehitämme, uudistamme ja ylläpidämme vaikuttavia, tehokkaita ja laadukkaita musiikkiopistopalveluja. Innovoimme kokeilevasti taloudelliset resurssit huomioiden.</p> <p>Vahvuutena välittäminen - ajattelu oppilaitoksemme toiminnassa.</p>	<p>Toteutuneet kehityskeskustelut 100 %, vuositteiset kehittämispäivät 1 kpl ja oppilaille perheineen tehtävät lukuvuosikyselyt 1 kpl. Kyselyn keskiarvotavoitteena kiitettävä arvosana 4/5</p>
<p>Hyvinvoinnin lisääminen</p> <p>Taloudellisen tasapainon ylläpitäminen</p>	<p>Osallistamme, verkostoidumme ja teemme yhteistyötä tavoitteellisesti ja taloudellisesti. Toimimme yhteisöllisesti.</p> <p>Vahvuutena välittäminen - ajattelun näkyminen toiminnassamme</p>	<p>Musiikkipedagogien työtä palvelevan koulutuksen järjestäminen kustannustehokkaasti alueen musiikkiopiston/opistojen kanssa: 1-2 toteutunutta koulutusta</p> <p>Yhteistyökulttuuriopetussuunnitelman myötä perusopetuksen kanssa: toteutuneet musapajat 4-6 kpl ja/tai konserttavierailut kouluilla.</p> <p>Yhteistyön jatkaminen Hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. 1-3 toteutunutta yhteistyöhanketta palvelukotikonserttien muodossa</p>
<p>Hyvinvoinnin lisääminen</p>	<p>Osallistamme, verkostoidumme ja teemme yhteistyötä tavoitteellisesti Vanhassa Paikassa</p>	<p>Yhteinen LUONTO- teema Vanhan Paikun toimijoiden kesken. Teema toteutuu (1-2 kpl) konserttien, teemaopintojaksojen tai tapahtumien muodossa</p>

Taloudelliset tunnusluvut**Tunnusluvut**

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	98.300	108.324	132.667	131.070	131.300
Toimintakulut	983.623	989.164	1.104.956	1.124.270	964.890
Toimintakate	-855.323	-880.840	-972.289	-993.200	-833.950
Valtionosuus	522.686	533.943	555.374	568.157	568.157
Kaupungille jäävä kustannus	362.637	346.897	416.915	425.043	

*) Sisäiset vuokrat sisältyvät toimintakuluihin v. 2021-2024. Sisäiset vuokrat 2025 lisätään talousarvioon budjettimuutoksena.

	2021	2022	2023	2024	2025
Opetustunnit	11 235	11 217	11 319	11 282	11 282
Vars.oppilaat	256	248	250	253	253
Musiikkileikkikoululaiset	72	77	69	60	60
Solistiset tasosuoritukset/Soivat kokonaisuudet	103	76	63	65	65
Päättötodistukset, perustaso	11	15	7	11	11
Päättötodistukset, musiikkiopistotaso	7	6	5	3	3

Opetuksen tunnusluvut

Oppilaat	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Opetustunnit	11.235	11.217	11.319	11.282	11.282
<i>Oppilasmäärä</i>					
Vars. oppilaat	256	248	250	253	253
Musiikkileikkikoulu	72	77	69	60	60
Solistiset tasosuoritukset (uuden opetus suunnitelman myötä uudistuvat Soivat Kokonaisuudet)	103	76	63	65	65
<i>Päättötodistukset</i>					
Perustaso (Perusopinnot)	11	16	7	11	11
Mus.opistotaso (Syventävät opinnot)	7	6	5	3	3

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027

- Itsearviointikysely henkilöstölle
- Itsearviointikysely oppilaille ja vanhemmille
- Työ- ja opiskeluvälineiden laadukkuus koskien soitinhankintoja mm. laadukkaat pianot ja opetustilojen kalusteita ja kalustusratkaisuja
- Alueellisen yhteistyön jatkuminen monipuolisesti muiden Etelä-Pohjanmaan musiikkiopistojen kanssa
- Pedagogisen toiminnan kehittäminen ja uusien toimintamuotomahdollisuuksien tarjoaminen sekä kokeileva innovointi

Kirjasto

Palvelukuvaus

Kirjastopalvelut kuuluvat kaupungin lakisääteisiin peruspalveluihin. Lapuan pääkirjaston lisäksi asiakkaita palvelee Tiistenjoen sivukirjasto ja kirjastoauto. Saarenpääkodissa on kirjastonurkkaus, palvelukodeissa vaihtuvia siirtokirjakokoelmia ja lukion kirjasto palvelee siellä opiskelevia. Lapua kuuluu EEPOS –kirjastokimppaan, jossa on 22 kirjastoa ja yhteistyö näiden kirjastojen välillä on päivittäistä.

Kirjasto tukee kaikenikäisten lukuharrastusta, digi- ja mediataitoja ja elinikäistä oppimista. Asukkaiden hyvinvointiin kirjasto tarjoaa viihtyisät ja inspiroivat tilat Vanhan Paukun kulttuurikeskuksessa sekä virkistystä ja elämyksiä arkeen. Kirjasto edistää tiedollisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien ja tasa-arvon toteutumista.

Kirjastopalvelut tuotetaan Lapualla edullisesti, vuonna 2023 toimintakulut olivat 58,94 € asukasta kohti. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kirjastoissa keskimäärin 63,24 €, Etelä-Pohjanmaan alueella 66,69 € ja Eepos -kirjastokimpassa 66,44 €.

Tulevaisuudessa kunnille jää hyvinvointipalveluiden tuottaminen ja hyvän elämänlaadun sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kirjaston merkitys tulee tässä entisestään korostumaan. Lapuan kirjasto on parasta kaupungin asukkaille, henkilöstölle, kirjaston asiakkaille ja vierailijoille

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Henkilökunnan palveluajan lisäksi asiakkaiden käytettävissä on omatoimiaika joka päivä kello 9 - 21. Omatoimikirjasto on vaihtoehto tai hyvä lisäpalvelu asiakkaille. Tosin yhä monelle asiakkaalle tärkeä osa kirjastossa käyntiä on henkilökohtainen asiakaspalvelu ja kontakti.

Kansallinen lukutaitostrategia 2030 painottaa sitä kuinka lukutaito on koko yhteiskunnan asia. Strategiassa korostetaan kaikenikäisten monipuolisen lukutaidon vahvistamiseksi tehtäviä toimia ja yhteistyötä. Monipuolinen ja vahva sekä osallistava lukemisen kulttuuri tukee ja vahvistaa kansalaisten hyvää elämää ja arjen hyvinvointia. Lukutaito on kansalaistaito, joka ehkäisee syrjäytymistä ja mahdollistaa aktiivisen osallisuuden yhteiskuntaan. Kirjasto pyrkii omalta osaltaan toteuttamaan hyvää lukemiskulttuuria. Lukutaitotyötä toteutetaan monilla eri tavoilla sekä yhteistyönä, myös kokoelman monipuolisuus lujittaa tätä tehtävää. Lasten ja nuorten lukutaito on rapistumassa ja jopa 11 %:lla aikuisista voi olla heikko lukutaito.

Hiio hoi ... seikkailu näköpiirissä! - hanke kohdistuu eskari-ikäisiin ja alakouluikäisiin (1 - 3 lk) lapsiin. Hanke jatkuu asiantuntijavieraiden ja kirjailijavierailujen merkeissä. Kirjaston uusi oma "2-asteen yhteys" -hankkeessa tavoitteena on parantaa yhteistyötä Sedun kanssa, kehittää ja tiivistää sitä. Tavoitteena on vahvistaa nuorten hyvinvointia sekä lisätä kiinnostusta lukemista, oppimista ja kirjastopalveluita kohtaan. Tämä hanke tukee ja tekee yhteistyön näkyväksi tulevan Kauhavan ja Lapuan yhteisen toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelman ohella.

EEPOS -kirjastojen yhteisen "Kestävän kehityksen Eepos" -hankkeen tavoitteena on lisätä henkilökunnan kestävän kehityksen osaamista ja oppia huomioimaan kaikessa toiminnassa kestävän kehityksen periaatteet. Kirjastossa kestävän kehityksen parissa tehtävää työtä tehdään näkyväksi ja luodaan kirjastoille kestävän kehityksen periaatteita kunnioittava imago. Yhtenä tavoitteena on saada asiakkaat näkemään kirjaston käyttö kestävänä toimintatapana. Eepoksen kilpailutukset vuodelle 2025 logistiikassa ja sanoma- ja aikakauslehdissä toivottavasti tuovat säästöä.

Henkilöstön hyvinvoinnin vahvistaminen on aina ajankohtainen asia. Yhdessä ja yhteistyössä toimiminen tiiminä. Oman osaamisen kehittämiseen kannustetaan sekä uusien taitojen ja tietojen jakamiseen muille.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus ja yhteisöllisyys	Asiakaslähtöisyys Osallisuus sekä yhteisöllisyys Asiakasraati Tapahtumat ja hankkeet AVI / Valtionavustukset kokeilu- ja kehittämistoimintaan Kirjaston käyttö lisääntyy	Asiakaskysely kirjaston asiakkaille ja "2asteen yhteistyö" -hankkeen kohde-ryhmälle Tilastot: Tapahtumien (kirjavinkkaukset/muut tapahtumat) ja tapahtumiin osallistujien määrä Lainaus- ja kävijätilastot, verkkokäyntien määrä
Hyvinvoinnin lisääminen Digitaalisuus	Kirjasto tukee kaikkien kuntalaisten hyvinvointia ja tasa-arvoa tarjoamalla laadukkaan, ajantasaisen ja uudistuvan kokoelman ja e-aineistot Kuntien yhteinen e-kirjasto, joka antaa kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä	Alle 5 vuotta nuoremman aineiston määrä on 40 % kirjaston kokoelmasta ja poistot 6 % Vuosittaiset e-aineiston käyttöluvut
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Kirjastojärjestelmä Axiell Aurora käytössä, mutta etsitään vuoden 2025 aikana uutta vaihtoehtoa Eepos-kimpassa Kilpailutukset Eepos -kirjastokimpassa: logistiikka, sanoma- ja aikakauslehdet Omatoimikirjastojärjestelmän, asiakastietokoneiden, lainaus- ja palautusautomaattien toimintavarmuus pääkirjastossa, Tiistenjoen kirjastossa sekä lukion kirjastossa, seuranta	Uusi toimiva kirjastojärjestelmä Säästötavoite arviolta 3.500€
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus Yhteisöllisyys	HyTe -yhteistyötä kehitetään ja parannetaan edelleen Palvelukoteihin tarjotaan lukuhetkiä, Kaverikoiria, satunnaisesti muita kulttuuritapahtumia Kirjaston kotipalvelu ja Celian asiakkaat	Tapahtumien ja osallistujien määrä

Verkostoituminen Digitaalisuus	Verkostoituminen on aktiivista EEPOS –kirjastojen kanssa Osallistuminen Eepoksen toimintaa kehittäviin yhteistyöryhmiin, kokouksiin ja hankkeisiin sekä hankintoihin. Kansallinen verkostoituminen ja yhteistyö Kansallinen yhteinen e-kirjasto ja asiakkaiden opastus sen käytössä	Tapahtumien ja osallistujien määrä
Hyvinvoinnin lisääminen Kokeileva innovointi Verkostoituminen Osallisuus Yhteisöllisyys	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun tapahtumia eri teemoilla 1-3 yhteistyönä

Tunnusluvut

	TP 2022	TP2023	TA 2024	TA 2025
Lainaaaja	4 332	4 346	4 355	4 358
Lainat/asukas	15,86	16,56	16,55	16,52
Kokonaislainaus	225 330	233 430	232 435	232 432
Kirjastoauton lainat	26 571	23 670	23 680	23 685
Lainaus, kirjat yhteensä	225 330	198 868	198 980	198 985
Käynnit/asukas	4,66	5,51	5,4	5,5
Kirjaston päävastuullisena järjestämiä tapahtumia yhteensä	62	106	70	72
Kirjallisuus ja lukemisen edistäminen: tapahtumien määrä	52	65	60	61
Aineiston hankinta/kirjat/laatusuositus 300/1000 asukas	337	393	380	360
Aineiston hankinta/muu aineisto/laatusuositus 100/1000 asukas	23,02	32,27	31	31,20
Verkkokäynnit/asukas	4,20	4,70	4,71	4,74
Lainaaajat /asukasluku (%)	30,5	30,82	30,84	30,85
Lainaus/kokoelma	1,63	1,68	1,7	1,7
Taloudellisuus *	1,48	1,48	1,49	1,5
Toimintakulut/asukas *	55,83	58,94	58,96	59,20

* taloudellisuus = henkilöstökulut/as + aineistokulut/as
käynnit/as + lainat/as

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027

Eepos -kirjastoissa käytössä olevan Axiell Aurora -kirjastojärjestelmän korvaaminen uudella dynaamisella ja luotettavalla kirjastojärjestelmällä. Kuntien talousarvioihin esitetään vuodelle 2025 määräraha uuden järjestelmän käyttöönottoon huomioiden, että se saattaa siirtyä vuodelle 2026.

Yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen vuoropuheluun kirjasto tarjoaa tiloja ja yhteistyötä. Ajankohtaisia aiheita ja kirjallisuutta tuodaan monin tavoin esille. Kirjaston henkilökunta opastaa Eepos -kirjastojen e-aineistojen sekä valtakunnallisen e-kirjaston käytössä. Kirjastosta saa yleistä neuvontaa sähköisessä asiointissa sekä omien laitteiden käyttöön liittyvissä pulmissa. Kirjastosta voi varata ajan henkilökohtaiseen digiopastukseen. Asiakkailta on mahdollisuus osallistua kirjaston kehittämistyöhön antamalla toiveita ja palautetta sekä osallistumalla kirjaston asiakasraatiin.

Kirjaston järjestämät tapahtumat ovat maksuttomia, lisäksi asiakkaat voivat järjestää itse tapahtuman tai näyttelyn.

Sivistyksen tavoitteita ovat elämänlaatu ja mielen hyvinvointi, joita voidaan lisätä osallisuuden ja yhteisöllisyyden avulla. Kaupungin strategiassa tavoitellaan parempaa elämänlaatua ja mielen hyvinvointia - vahvuutena välittäminen. Kirjastopalvelut, joihin sisältyvät kirjaston tilat, kokoelmat, tapahtumat, laajentuneet palveluajat sekä henkilökohtainen asiakaspalvelu tukevat arjen ja mielen hyvinvointia parantaen samalla elämänlaatua. Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jonka tavoittaa kaikissa elämäntilanteissa. Onneksi on Kirjasto!

Kulttuuri- ja museopalvelut / Lapuan matkailu

Palvelukuvaus

Kulttuuripalvelut vastaa Lapuan kaupungin kulttuuritoiminnan järjestämisestä, Kulttuurikeskus Vanha Paukun toiminnoista, Lapuan kaupungin museoista sekä Lapuan kaupungin matkailun tehtäväkentästä.

Lapuan kaupunki tunnetaan laajasta kulttuuri- ja taidetarjonnasta sekä luonto- ja puutarhakohteistaan. sekä matkailun että uusien asukkaiden kannalta. Nämä kaikki lisäävät kuntalaisten osallisuuden kokemusta, hyvinvointia ja kotiseutuidentiteettiä ja ne ovat vahvoja vetovoimatekijöitä sekä matkailijoille ja uusille asukkaille

Kulttuurikeskus Vanha Paukku museoineen, gallerioineen sekä muine palveluineen on ympärivuotinen kohde niin paikallisille kuin matkailijoillekin. Lapuan kaupungin museot kuuluvat valtiosuuseumuseoiden piiriin, museoita ohjaa museolaki (314/2019) ja kulttuuripalveluita ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019).

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Kulttuuripalvelut vastaa kulttuurilain mukaisiin tavoitteisiin varmistamalla kulttuuripalveluiden saatavuuden. Vuoden aikana toteutetaan kulttuuritapahtumia eri kohde-ryhmille, kuten lapsille, aikuisille ja ikäihmisille. Osa toiminnasta järjestetään myös kulttuurihyvinvointitoimintana yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tapahtumien järjestämisessä tehdään yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen ja yhteisöjen kanssa. Kulttuuripalvelujen tavoitteena on myös vakinaistaa ja laajentaa Kaikukortin käyttö Lapualla. Julkisen taiteen saavutettavuutta vahvistetaan laatimalla ohjeistus Lapuan kaupungille julkisentaiteen hankintaan ja käyttöön. Kulttuuripalvelut hakee aktiivisesti hankeavustuksia toiminnan kehittämiseen. Erityisesti tavoitteena on hakea avustuksia museoiden kokoelmien digitoitiin ja yleisötyöhön.

Lapuan kaupungin museoiden kulttuurihistoriallisten museoiden perusnäyttelyiden uudistaminen on pitkäaikaista työtä, jossa on keskitytty Lapuan Patruunatehtaan museon perusnäyttelyn uudistamiseen. Alkuvuodesta 2025 näyttely on valmis. Museotyössä keskitytään yleisötyöhön, kokoelmien hoitamiseen, ja taidemuseon vaihtuvien näyttelyiden toteuttamiseen.

Matkailun tehtäväkentällä toimitaan yhteistyössä matkailualan yrittäjien kanssa. Matkailussa keskitytään palveluiden paketointiin kaupungin omien matkailukohteiden osalta ja yleisesti markkinointiviestintään Lapuasta matkailukohteena.

Kulttuuripalvelut vastaa toiminnallaan kaupungin strategiseen lupaukseen ”Voimaa kulttuurista ja liikunnasta” sekä tukee muiden tavoitteiden saavuttamista.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen Osallisuus Hyvinvointi	Lapuan Patruunatehtaan museon perusnäyttelyn uudistus (Museot) Voimaa kulttuurista ja liikunnasta Kaikkia ja kaikkea kunnioittaen	Näyttelyuudistuksen loppuunsaattaminen Museon kävijämäärän kasvattaminen Ison Prässin konservointi Vanhan Paukun opastusmateriaalin päivittäminen
Hyvinvoinnin lisääminen	Tarjotaan saavutettavia ja osallistavia kulttuuripalveluja ja vahvistetaan kulttuurikasvatusta. Voimaa liikunnasta ja kulttuurista Innostavaa yhteistyötä onnistuen Terveet ja hyvinvoivat kasvu- ja oppimisympäristöt	Tapahtumien lukumäärä ja osallistujamäärä sekä tapahtumien kohdentaminen eri kohderyhmille Laajennetun kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto
Kasvun varmistaminen Hyvinvoinnin lisääminen	Museon ja kotiseutuarkiston kokoelmatilojen uudistus. Voimaa kulttuurista ja liikunnasta Turvallinen tulevaisuus	Siirretään museokokoelmien ja kotiseutuarkiston materiaalit parempiin säilytystiloihin sekä luetteloidaan aineistoja. Luettelointitavoite on 10% aineistosta
Kasvun varmistaminen Talouden tasapainon ylläpitäminen	Tuetaan lapualaista matkailutoimialaa ja lisätään matkailijamääriä. (Matkailu) Innostavaa yhteistyötä onnistuen Digitaalisuus ulottuu kaikille	Matkailuesiteen kieliversiot eng + swe Osallistuminen matkailualan myyntitapahtumiin Matkapakettiehdotusten kokoaminen

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kulttuuritoimen toimintakate	-848.459	-806.617	-795.087	-693.00	-470.960
josta matkailun toimintakate	-60.257	-67.252	-49.284	-63.720	-50.250
Museoiden valtionosuus	92.930	92.930	107.305	110.160	110.160
Kulttuurimenot euroa / asukas	23,8	24,78	22,08		
Kulttuurihist.museon kävijämäärä	3.500****	8.641	18.477	8.500	10.000
Gallerioiden kävijämäärä	19.975	17.282	18.477	19.000	19.000
Oppilasryhmät/-määrä	60/1000	193/2920	132/4311	100/2500	100/3000
Opastukset/osallistujamäärä	20/500	50/1387	55/1737	50/1200	60/2200
Yksityistilaisuudet	140/ 1.211	47/ 2.374	56/ 2.118	80/ 2000	80/ 2000
Kulttuuritoimintaan osallistuneet	26.446	43.744	49.631	41.200	44.200

Ta 2025 toimintakate ei sisällä sisäisiä vuokria. Sisäiset vuokrat viedään budjettimuutoksena jälkikäteen.

Hankkeet ja avustukset 2022-2027

	2022	2023	2024	2025
Nahistuneet naatit -koulujen ruokahävikki pienemmäksi (EAKR)			23.026 €	60.362 €
Taidemuseon taiteilijapalkkiot I ja II (OKM)	2.200€	3.000€	3.000€	4.400€
Isojen koneiden tarina- ja konservointityöpajat -Lapuan Patruunatehtaan museon uuden näyttelyn yleisötyö (museovirasto)			6.000€	2.000€
Patruunatehtaan museouudistuksen apurahat			45.000€	5.000€

Suunnitelmavuodet 2026 - 2027

- Lapuan kaupungin kulttuurihistoriallisen yksikön museoiden perusnäyttelyiden yleisötyön kehittäminen. mm. laajentamalla verkkoon.
- Kulttuuri-, taide- ja matkailualan hankkeiden hakeminen ja toteuttaminen
- Matkailupalveluiden kohderyhmämarkkinoinnin kehittäminen
- Kulttuurin kansainvälisen toiminnan yhdistäminen muuhun kaupungin /yhteistyökumppaneiden toimintaan
- Vanhan Paukun matkailu- ja kokouspalveluiden kehittäminen
- Julkisentaiteen ohjelman / käyttöperiaatteiden vahvistaminen ja käyttöön ottaminen
- Lapuan museoiden ja kotiseutuarkistojen luettelointi ja digitointi
- Yhteistyön kehittäminen yhdistysten ja yksityisten toimijoiden kanssa kulttuuripalvelujen tuottamiseksi
- Kulttuurihyvinvointitoiminnan palvelujen vahvistaminen

Kansalaisopisto

Palvelukuvaus

Lapuan kansalaisopisto tarjoaa monipuolisia lähi- ja etäopetuksen kursseja kuntalaisille, noudattaen elinikäisen ja jatkuvan oppimisen periaatteita sekä vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Kurssit ovat kaupungin strategian arvojen mukaisia, ja toiminnassa tehdään yhteistyötä sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Opisto ylläpitää Lapuan taidekoulua, joka antaa taiteen perusopetusta kuvataiteessa, käsityössä, teatteri- ja tanssitaiteessa ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Taidekoulu tunnetaan alueella pitkäjänteisestä ja tavoitteellisesta opetuksesta, joka tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteita.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Opetus Lapuan kansalaisopistossa ja taidekoulussa järjestetään laadukkaasti, riittävillä opettajaresursseilla ja tarvelähtöisesti. Koulutustarjonta vastaa alueellisiin ja yhteiskunnallisiin osaamistarpeisiin. Talouden tasapaino säilyy suunnitteleamalla opetustunnit huolellisesti ja osallistumalla aktiivisesti hanketoimintaan. Kansalaisopisto edistää yhteisöllisyyttä ja tarjoaa kaikille saavutettavia oppimisen kokemuksia elinikäisen oppimisen mukaisesti, mikä tutkitusti lisää hyvinvointia ja vähentää yksinäisyyden kokemusta. Työelämässä tarvittavan lyhytkestoisien koulutuksen tarpeet huomioidaan mm. osaamisperusteisilla ja pätevöittäville koulutuksilla.

Taidekoulun toiminta integroidaan kansalliseen Koski-järjestelmään. Yhteistyö Vanhan Paukun toimijoiden kanssa sekä hanketoiminta jatkavat opiston sekä taidekoulun kehittämistä ja saavutettavuuden parantamista.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Vahvuutena välittäminen Yksinäisyyden vähentäminen	Maksuttomia tilaisuuksia vähintään 10 kpl / lukuvuosi.
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapaino Kasvun varmistaminen	Osallistujien työ- ja toimintakyky paranee	Liikunta- ja tanssikurssien tuntimäärä on vähintään 16 % prosenttia opetuksen kokonaismäärästä.
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapaino Kasvun varmistaminen	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta – Vahva ja laadukas perustoiminta	Opetuksen laatua ja saavutettavuutta tarkastellaan lukuvuosittain palautekyselyillä. Tavoitteena 1-5 arviointiasteikolla keskiarvo yli 4.
Hyvinvoinnin lisääminen Talouden tasapaino	Voimaa kulttuurista ja liikunnasta	1-3 yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta. Yhteiset lukuvuositeemat.

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	352.429	372.943	250.748	207.600	185.600
Toimintamenot	1.150.444	1.164.975	1.065.032	1.117.190	827.400
Toimintakate	-798.015	-792.031	-814.285	-909.590	-641.800
Valtionosuus (netto)	375.335	375.355	386.662	311.255	323.500
Kurssimaksut	125.243	140.624	155.332	141.700	152.700
Opetustuntimäärä	10.484	9.662 (+ kerhotunnit 584)	9093 (+ kerhotunnit 262)	9.350	9.200
Opiskelijamäärä	2870	2652 (+ kerhojen opis- kelijat 520)	2684 (+ kerhojen opis- kelijat 202)	2700	2500
Osallistujamäärä	6086	5688 (+ Suo- men malli 574)	5997 (+kerho- jen opiskelijat 215)	5700	5600
Valtionosuustun- nit	7359	7359	7291	6296	6296
Kurssimäärä/ lukuvuosi	367	326, (+Suomen malli kurssit 25)	336 (+Suomen malli kurssit 14)	335	320

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Lapuan kansalaisopisto järjestää vapaatavoitteista opetusta eri ikäryhmille, painottaen osaamisperusteista koulutusta ja kansalaistaitojen vahvistamista. Osa opinnoista voi johtaa osaamismerkkiin. Opisto huomioi saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden, ja opetustarjonta vastaa paikallisiin tarpeisiin, korostaen hyvinvointia ja osallisuutta. Taidekoulun opetus ja sen näkyvyys Koski-järjestelmässä ovat tärkeitä vetovoimatekijöitä. Yhteistyö Vanhan Paukun kulttuuritoimijoiden kanssa jatkuu, ja verkostoyhteistyö laajenee. Opisto hyödyntää hankerahoitusta ja toteuttaa etäopetusta sekä luentojen striimausta laadukkaasti.

Väestön ikääntyminen tuo haasteita, mutta ikääntyneet ovat myös voimavara niin opettajina kuin oppilaina. Uuden oppiminen tukee heidän hyvinvointiaan ja toimintakykyään. Kansalaisopisto puolustaa demokraattista yhteiskuntaa tarjoamalla puolueetonta tietoa ja tiloja yhteisöllisille kohtaamisille, edistäen keskustelukulttuuria ja torjuen polarisaatiota. Opiston palveluiden on oltava saavutettavissa myös niille, jotka eivät käytä digitaalisia laitteita, samalla kun rohkaistaan digitaalisuuden hyödyntämiseen.

Liikuntapalvelut

Palvelukuvaus

Liikuntatoimi järjestää kunnallisen liikuntapaikkaverkoston ylläpidon sekä tuottaa ja hallinnoi ko. tiloissa ja alueilla monipuolisesti erilaisia liikunta- ja harrastuspalveluita. Ohjaustoiminnan osalta liikuntatoimi ensisijaisesti tuottaa liikuntapalvelua yksityissektorin ja seuratoiminnan ulkopuolelle jääville kuntalaisille myös erityisryhmät huomioiden.

Lapuan kaupungin eri toimialojen, kolmannen sektorin ja liikunta-alan yritysten kanssa tehdään yhteistyötä kattavan liikuntapalveluverkoston ylläpitämiseksi ja vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittamiseksi. Yhteistyön erityisenä painopisteenä on lasten ja lapsiperheiden liikuttaminen sekä ikääntyneiden kunto- ja terveysliikunta. Liikuntapaikkaverkoston ylläpitoa järjestetään yhteistyössä teknisen laitoksen kanssa. Kuntalaisten osallistuminen on keskeisessä asemassa liikuntapaikkaverkoston kehittämisessä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

- Vuonna 2025 keskitymme kehittämään monipuolista liikunnan edistämistä Lapuan kaupungissa ja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteemme on luoda toimivia rakenteita, vahvistaa yhteistyötä ja tarjota liikuntasisältöjä resurssien puitteissa
- Kehitämme urheiluseuroille suunnattuja palveluja ja yhdistämme ne osaksi laajempaa kokonaisuutta esimerkiksi Liikkuva Koulu ja Move! -toiminnassa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain
	Työn kuormittavuus tasapainottuu	Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä
Hyvinvoinnin lisääminen	Sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä
	Yhteisöllisyyden kasvataminen	Kävelyn- ja pyöräilyn kehittämissohjelman toimenpiteet
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee Yhteisöllisyyden kasvataminen	Onko toimenpiteet toteutettu? (K/E)
Hyvinvoinnin lisääminen	HyTe -yhteistyö tehostaminen ja vaikuttavuuden parantaminen hyvinvointialueen kanssa	TeaViisari -mittareiden kehitys Tavoitetaso: Positiivinen kehitys vähintään 70%:ssa seurattavista indikaattoreista
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Talousarvion menojen ja tulojen tasapainottaminen	Talousarvion toteutuman (%) tarkistus kuukausittain (K/E) Tavoitetaso: Menot ≤ 100 % budjetoidusta ja tulot ≥ 100 % budjetoidusta.

Tunnusluvut

Ulk./sis.	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	501.321	584.071	494.458	593.380	561.470
Toimintakulut	-1 973.243	-2 275.464	-2 153.174	-2.494.270	-756.280
Toimintakate	-1 471 922	-1 691.393	-1 658.717	-1.900.890	-194.810
Sis.vuokra					-1.759.360 (arvio)

Sis.vuokrat ovat mukana toimintakuluissa 2021-2024. Sis.vuokrat 2025 viedään talousarvioon budjettimuutoksena myöhemmin.

	2021	2022	2023	2024	2025
Uimahallin kävijät / kpl	54896	58539	69.855	70.000	70.000
Vesivoimistelut kävijät / kpl	4569	3950	5.240	3.900	3.900
Erytysliikunnan kävijät / kpl	995	722	977	800	800
Ikääntyvien liikuntakävijät / kpl	4628	4329	6.652	4.000	4.000
Muut ohjatut ryhmät kävijät / kpl	4004	2799	1.916	3.000	3.000
Vauvauinti kävijät / kpl, kokoon- tumiskerrat	- 27	67	53 28		
Kesäuimakouluihin osallistujat / kpl	531	520	519	520	450

Liikuntatoimen kustannuspaikoilta on vuodelle 2024 poistettu isoimpana kustannuseränä Harrastamisen Suomen malli. Siirto tehty koulutoimen talousarvioon. Toinen muutos on ollut ensilumen ladulle varattu 20.000 euroa, joka vuoden 2024 talousarviossa siirretty tekniselle lautakunnalle.

Resurssien käytön tehostamiseksi liikuntatoimi vähentää henkilöresursseja elintapaohjauksesta 0,5-1,0 henkilötyövuoden verran. Vähennys kohdistuu erityisesti yksilö- ja pienryhmäpainotteiseen toimintaan. Tämä muutos edellyttää toimintatapojen uudelleenarviointia ja mahdollisesti uusien työ- ja organisointimenetelmien käyttöönottoa.

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027.

- Harrastustakuu. Valtakunnallisen Suomen malli -toimintatavan ja hallitusohjelman mukaisten harrastesetelien jalkauttaminen Lapualle.

Nuorisopalvelut

Palvelukuvaus

Nuorisopalvelut tukevat nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta. Edistämme yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kestävästä kehitystä monialaisen yhteistyön kautta. Toimintamme perustuu vapaaehtoisuuteen ja aktiiviseen vuorovaikutukseen nuorten ja sidosryhmien kanssa. Tavoittemme on luoda nuorille paremmat elinolosuhteet ja mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä ja yhteiskuntaan.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

- Nuorisopalvelut keskittyvät koulunuorisotyön ja Ohjaamo-palvelujen vahvistamiseen ja kehittämiseen. Tämä tavoite on riippuvainen OKM/TEM:n myönteisistä rahoituspäätöksistä. Toiminta tukee Lapuan kaupunkistrategiaa asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.
- Kaupungin hyvinvoinnin toimintasuunnitelmat, mukaan lukien lukien hyvinvointi-investoinnit ja verkostoituminen, tukevat nuorisotyön tavoitteita. Päättävänä on Lapuan nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen, vahvistaen heidän sosiaalista, fyysistä ja psyykkistä hyvinvointiaan.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	<p>Työ- ja toimintakyky paranee</p> <p>Työn kuormittavuus tasapainottuu</p> <p>Sairauspoissaolot vähenevät</p> <p>Yhteisöllisyyden kasvataminen</p>	<p>Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain</p> <p>Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä</p> <p>Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä</p>
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyte-yhteistyön kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa.	Nuorisolain mukainen monialaisen yhteistyön toteuttaminen. Asteikko 1-5
Talouden tasapaino	Talousarvion menojen ja tulojen tasapainottaminen	<p>Talousarvion toteuma (%) tarkistus kuukausittain. (K/E)</p> <p>Tavoitetaso: Menot ≤ 100 % budjetoidusta ja tulot ≥ 100 % budjetoidusta.</p>

Tunnusluvut

Sis./ulk.	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	55.808	76.445	138.301	170.200	220.190
Toimintakulut	-441.074	-462.842	-598.564	-688.260	-563.000
Toimintakate	-385.226	-386.397	-460.263	-518.060	-342.810
Sis.vuokrat					-154.090 (arvio)

Sis.vuokrat sisältyvät toimintakuluihin vuosien 2021-2024 osalta. Sisäiset vuokrat 2025 viedään talousarvioon budjetti-muutoksena myöhemmin.

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Liikennepuiston kävijät/pv, yhteensä	45,5 2184	35,5 1562	30,3 1634	48 2300	48 2300
Lastenleirit leiriläiset	144	152	177	160	160
Hirvijärven leiritalon käyttöpäivät	71	68	50	80	80
Nuorisotalon käyttäjät muu kuin oma toiminta	385	521	513	500	500
Avoin nuorisotoiminta kävijämäärä/ aukiolopäivä	22,8	25,7	22,35	27	27
Etsivän nuorisotyön asiakkaiden osuus alle 29-vuotiaista asukkaista (%)	2,43	2,23	2,17	2,4	2,4

Suunnitelmavuodet 2026 - 2027

- Ennalta ehkäisevässä päihde- ja mielenterveyspalveluissa järjestettävien nuorisopalveluiden vahvistaminen ja kehittäminen
- Perhekeskuksessa järjestettävien palveluiden vahvistaminen ja kehittäminen
- Valtakunnallisen Suomen malli -toimintatavan jalkauttaminen Lapualla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut

Palvelukuvaus

Väestön hyvinvoinnin edistäminen perustuu lainsäädäntöön sekä Lapuan kaupunkistrategiaan, ja sen eteen tehdään työtä kaupungin kaikilla toimialoilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluilla on vastuu hyvinvointityön kokonaisuuden organisoinnista ja kehittämisestä. Hyvinvointisuunnittelun kautta hyvinvointitietoa seurataan, arvioidaan ja jaetaan muille toimintayksiköille sekä osaksi päätöksentekoa. Keskeistä on myös huolehtia poikkihallinnollisesta yhteistyöstä, vuoropuhelusta ja eri toimijoiden osallisuuden edistämisestä. Kaupungin kumppaneita hyvinvoinnin edistämässä ovat esimerkiksi hyvinvointialueen alaiset toimijat, yhteisöt, yritykset, seurakunnat ja asukkaat.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Vuoden 2025 merkittävin hyte-työhön liittyvä tavoite on laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen, jossa väestön hyvinvointia tarkastellaan mittareiden ja arviointien pohjalta edellisen valtuustokauden ajalta. Hyvinvointisuunnitelma 2025-2029 toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä kaupungin, hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin toimijoiden sekä asukkaiden kanssa. Suunnitelman toteutuksessa hyödynnetään kaupunkistrategian osallistavaa, innovoivaa ja verkostomaista toimintatapa-

paa. Kaupungin visiota ja tulevaisuuden tavoitteita esimerkiksi hyvinvoinnin, elinvoiman ja yhteisöllisyyden suhteen tuetaan hyte-työssä myös erilaisilla tapahtumilla, asukastilaisuuksilla, matalan kynnyksen kohtaamispaikka- ja vertaistoiminnalla sekä muilla osallisuutta edistävillä palveluilla, kuten Kaikukortti.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Työ- ja toimintakyky paranee Työn kuormittavuus tasapainottuu Sairauspoissaolot vähenevät Yhteisöllisyyden kasvattaminen	Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2025-2029 laadittu: K/E Erillissuunnitelmat (osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, EPT-suunnitelma) päivitetty osaksi laajaa hyvinvointisuunnitelmaa: K/E Osallisuustilaisuuksia järjestetty hyvinvointikertomustyöhön liittyen 1-2 kpl: K/E
	Hyvinvointisuunnittelu on systemaattista ja tukee kaupunkistrategian tavoitteita	Hyte-kuntaosuuden mittarit (€/as)
	Vahvuutena Välittäminen - ajatus pysyväksi toimintamalliksi Kaikukortti-toiminta vakiintuu Lapualle Muut vuoden 2024 hyte-pilottikokeilut (Hyvä Sauma, Teinineuvola, sateenkaaritupa) jatkuvat, jos ne todetaan vaikuttaviksi	Kaikukortti-toiminta vakiintunut pilottivaiheen jälkeen: K/E Muiden pilottikokeilujen vaikuttavuus arvioitu: K/E Kävijämäärien ja toiminnan/tapahtumien lukumäärän seuranta Toiminta vakiintunut pilottijakson jälkeen: K/E

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot			
Toimintakulut	-46.194	-99.200	-98.600
Toimintakate	-46.194	-99.200	-98.600
Hyte-tapahtumat järjestötapaaminen /lkm	1	1	1-3
Hyte-tapahtumat	0	2	1-3
Hyte-toiminnan alaisuudessa toimivat kohtaamispaikat/vertaisryhmät		Hyvä Sauma Teinineuvola	Hyvä Sauma Teinineuvola

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027

- Uuden hyvinvointisuunnitelman tavoitteita toteutetaan systemaattisesti ja poikkisektorisesti kaupungin toiminnoissa sekä yhteistyössä hyvinvointialueen, kolmannen sektorin ja asukkaiden kanssa
- Hyte-työn palvelut ovat vaikuttavia, osallistavia, asukas- ja tarvelähtöisiä. Palveluja tuotetaan monialaisesti, verkostoja ja yhteistoimintaa hyödyntäen

7.9 Tekninen lautakunta

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos%	Muutos €
				TA 2024-2025	TA 2024-2025
Toimintatuotot	4 360 988	4 356 200	4 503 000	3,4 %	146 800
Valmistus omaan käyttöön	432 910	512 000	400 000	-21,9 %	-112 000
Toimintakulut	-14 366 259	-15 842 100	-15 840 300	0,0 %	-1 800
Toimintakate	-9 572 362	-10 973 900	-10 937 300	-0,3 %	-36 600

Teknisen lautakunnan sitovuustaso valtuustoon nähden on toimintakate. Sisäiset vuokrat eivät sisälly esitettyihin lukuihin.

Tekninen lautakunta ja hallintopalvelut

Palvelukuvaus

Teknisen lautakunnan toimialaan kuuluvat ruoka- ja puhtauspalvelut, maankäyttö-, kaavoitus ja mittauspalvelut, rakennus- ja kiinteistöpalvelut ja kunnallistekniset palvelut. Hallintopalvelut sisältävät teknisen toimialan henkilöstöhallinnon, päätöksenteon, kirjaamisen ja arkistoinnin, toimistopalvelut sekä teknisen keskuksen henkilöstön rekrytoinnin lukuun ottamatta ruoka- ja puhtauspalveluita.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Talousarviovuonna 2025 panostetaan edelleen henkilöstön hyvinvointiin. Esimiehiä kannustetaan osallistumaan työnantajan järjestämään koulutukseen ja pyritään vahvistamaan henkilökunnan esimiesosaamista. Lisäksi pyritään parantamaan henkilöstön muuta osaamista.

Talousarviovuonna kehitetään edelleen teknisen toimialan talousseurantaa ja talouden läpinäkyvyyttä sekä seurataan investointien toteutumista säännöllisesti teknisessä lautakunnassa.

Lisäksi teknisen toimialan osalta kehitetään digitaalisuutta kaikilla vastuualueilla. Otetaan käyttöön toimintaa kehittäviä järjestelmiä

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide
Hyvinvoinnin lisääminen	Työhyvinvointitoiminnan järjestäminen ja tiedottamisen kehittäminen	Tyhy-toiminnan toteutuminen Lapuan kaupungin ohjeen mukaisesti Työpaikkakokousten lkm
Hyvinvoinnin lisääminen	Esimieskoulutukseen osallistuminen Muun koulutuksen järjestäminen	Esimieskoulutukseen osallistuminen, lkm
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Toiminnan toteuttaminen talousarvion mukaisesti	Toteuman seuraaminen Toteutetut toimenpiteet seurannan kehittämiseksi

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Suunnitelmavuosina kehitetään edelleen taloudellisia prosesseja ja hankkeiden kokonaisvaltaista johtamista. Lisäksi panostetaan henkilöstön hyvinvointiin ja koulutukseen sekä henkilöstötutkimuksessa ilmenneiden ongelmien parantamiseen

Maankäyttö-, kaavoitus- ja kiinteistöpalvelut

Palvelukuvaus

Maankäyttö-, kaavoitus- ja mittauspalvelut huolehtii kaupungin maankäytön suunnittelusta. Vastuualue huolehtii alueiden käytön strategiasta, yleiskaavoituksesta, asemakaavoituksesta, raakamaan hankinnasta, tonttien myynnistä sekä mittaus- ja tonttipalveluista.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Talousarviovuonna 2025 panostetaan erityisesti yleiskaavojen laadinnan edistämiseen. Kaupungin maankäytön keskeisenä tavoitteena on taajamarakenteen tiivistäminen ja viihtyisyyden parantaminen kaupungin alueella.

Asemakaavat pyritään laatimaan pääosin kaupungin omistamalle maalle, joten raakamaan hankinta on tärkeä osa maankäytön suunnittelua. Monipuolinen ja runsas tonttitarjonta on kehittyvän kaupungin tärkeimpiä myyntivaltteja. Raakamaan hankintaa jatketaan siten, että maata hankitaan ensisijaisesti niiltä alueilta, joihin ollaan ensi vaiheessa asemakaavoittamassa tontteja. Taloudellisena tavoitteena pyritään siihen, että tonttien myynti sekä kaupungin omistamien maiden muu tuotto on vähintään sillä tasolla, kuin on raakamaan hankintakin.

Mittauspalvelut huolehtii rakennusvalvonnan viranomaismittausten suorittamisesta. Lisäksi Lapuan kaupunki toimii kiinteistörekisterin pitäjäkuntana, joten mittauspalvelut huolehtii kiinteistön muodostamisesta asemakaava-alueilla. Mittauspalvelut huolehtii myös kaavan pohjakartan ja kiinteistörekisterikartan ylläpitämisestä sekä taso- ja korkeusrunkoverkon ylläpidosta. Vastuualueella annetaan osoitteita sekä ylläpidetään kunnan osoiterekisteriä ja osoitekarttaa. Mittauspalvelut laajentaa asemakaavan pohjakartan ja rekisterikartan aluetta vuonna 2025 tulevien yleiskaavojen mukaisille alueille. Lisäksi vuonna 2025 kehitetään paikkatietojärjestelmiä yhteistyössä teknisen toimialan muiden vastuualueiden kanssa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Kasvun varmistaminen	Riittävä raakamaan hankinta ja tonttitarjonta	20 ha, vähintään 70 tonttia varattavissa.
Kasvun varmistaminen	Riittävä liike- ja teollisuustonttitarjonta	Vähintään 20 liike-/teollisuustonttia myynnissä.
Kasvun varmistaminen	Asemakaavan pohja- ja rekisterikartan laajentaminen	600ha

Tunnusluvut	TP21	TP22	TP23	TA 24	TA 25
maanhankinta, ha	6	15,4	30	20	20
maanhankinta 1000 €	94	564	500	500	500
asemakaava (uudet + muutokset) ha	108	7	4	8	15
Tonttien rekisteröinti kpl	62	100	14	20	15
AO-tonttien luovutus	10	10	5	5	5
Muiden tonttien luovutus kpl	7	3	5	5	4
Tonttien myyntitulot 1000€	372	187	252	200	200

Suunnitelmavuodet 2025-2026

Maakunnallisen kehittämisvyöhykkeen (Seinäjoki-Lapua-Kauhava) vahvistaminen mm. tiehankkeilla on osa lähikuntien kanssa tehtävää yhteistyötä. Kaupungin vetovoimaista kokonaisuutta tehostaa etenkin valtatie 19 kehittäminen liikenneratkaisuineen. Viestinnän ja markkinoinnin sisältöjen kehittäminen nousee entistäkin tärkeämmäksi, mihin liittyen maankäytön paikkatietojen sisältöä ja saatavuutta tullaan edelleen kehittämään. Innovatiivisia ratkaisuja tarvitaan uusien asukkaiden ja yritysten tavoittamiseksi.

Kunnallistekniset palvelut**Vesihuoltolaitos****Vesihuoltolaitoksen taloudelliset luvut**

	Tilinp. 2023	Talousarvio 2024	Budj. 2025
VESIHUOLTOLAITOS			
Toimintatuotot	3 493 546	3 683 500	3 771 600
Valmistus omaan käyttöön	77 254	93 300	76 600
Toimintakulut	-2 620 658	-2 510 590	-2 491 200
Toimintakate	950 142	1 266 210	1 357 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 704		
Vuosikate	938 438	1 266 210	1 357 000
Poistot ja arvonalentumiset	-621 452	-636 000	-649 000
Tilikauden tulos	316 987	630 210	708 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	316 987	630 210	708 000

Palvelukuvaus

Vesihuoltolaitos on erillinen taseyksikkö kaupungin kirjanpidossa ja tuottaa palveluja kaupunginvaltuuston määrittelemien veden ja jäteveden toiminta-alueilla. Vesihuoltolaitos huolehtii puhtaan talousveden jakelusta kiinteistöille ja kiinteistöjen talousjäteveden keräämisestä ja toimittamisesta jätevedenpuhdistamolle. Veden jakeluverkosto, vesisäiliöt ja paineenkorotusasemat pidetään jatkuvassa toimintakunnossa (24/365). Jätevesiverkosto ja jätevesipumppaamot pidetään jatkuvassa toimintakunnossa.

Vesihuoltolaitoksen talousvesi hankitaan Lappavesi Oy:ltä (kaupungin osakkuusyhtiö). Jätevesi toimitetaan Lapuan Jätevesi Oy:lle (kaupungin tytäryhtiö).

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Toimintavarmaa vesihuoltoa kehitetään edelleen verkostojen, paineenkorotusasemien, pumppaamojen ja vesisäiliöiden jatkuvalla kunnossapidolla. Automaation osuutta lisätään ja verkostokarttaa ylläpidetään.

Vesihuoltoa laajennetaan uusille asemakaava-alueille. Haja-asutusalueiden jätevesihuollon laajentamista kyläalueille jatketaan kaupunginvaltuuston päättämän talousarvion 2024 mukaisesti. Jäteveden toiminta-alueiden muuttamisesta on tehty oikaisuvaatimus hallinto-oikeuteen, joten tältä osin prosessi on kesken.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Puhtaan veden jakelu Veden verkosto pidetään jatkuvasti toimintakunnossa	Veden käyttökatkokset enintään 10 kpl/vuosi, katkoksen pituus enintään 6 h/katkos
Hyvinvoinnin lisääminen	Jäteveden verkosto pidetään toiminnassa ilman tukoksia	Jätevesiputkiston tukoksien avaus enintään 20 kpl/vuosi
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Vuotoveden minimointi veden osalta.	Tavoitteena saada puhtaan veden vuotovesimääräksi alle 7 %/vuosi (ostettu vesi - laskutettu vesi)

Talouden tasapainon ylläpitäminen	Jätevesiverkoston tulevien hulevesien minimointi. Jäteveden runkolinjaan tehtävillä savutuksilla paikallistetaan hulevesiverkoston rakentamistarve. Rakennetuilla alueilla tiedotetaan huleveteen liittymättömiä kiinteistöjä.	Tavoitteena saada jäteveden vuotovesimääräksi alle 300.000 m ³ /vuosi (puhdistamolle johdettu jätevesi - laskutettu jätevesi)
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Verkostoputkien ja pumpujen saneeraus. Putkien ja pumppaamojen saneeraustarpeen kartoitus vuosittain.	Kaksi pumppaamon saneerausta vuosittain.

Tunnusluvut	TP21	TP22	TP23	TA24	TA25
Vesijohtoverkosto (km)	268	272	273	271	279
Liittymien lukumäärä (kpl)	3.659	3.681	3.692	3.705	3.710
Vuotovesi (%)	5,7	2,2	5,9-		
Liittymismaksu €/m ³	1.325	1.325	1.325	1.325	1.325
Kulutusmaksu €/m ³	1,36	1,36	1,36	1,43	1,43

Tunnusluvut

	TP21	TP22	TP23	TA24	TA25
Jätevesiverkosto (km)	300	301	302	304	304
Liittymien lukumäärä (kpl)	3.763	3.763	3.804	3.810	3.830
Vuotovesi (%)	36,7	-	41,2-	-	
Liittymismaksu €/m ³	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4.350	3.050/ 4350
Kulutusmaksu €/m ³	2,65	2,65	2,65	2,78	2,78

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Vesihuollon laajentamista jatketaan kaavoitukseen liittyvien rakentamistarpeiden mukaan sekä jätevesiverkoston laajentamista haja-asutusalueelle kaupunginvaltuuston päättämän talousarvion mukaan

Liikenneväylät

Palvelukuvaus

Liikenneväylät muodostuvat kaduista, katuviheralueista, kevyenliikenteenväylistä ja muista kaupungin hallussa olevista liikenneväylistä sekä niihin kuuluvista silloista, valaistuksesta, liikennemerkkeistä ja -valoista sekä muista ohjauslaitteista ja erityisrakenteista. Liikenneväylät ylläpidetään liikennöitävinä ympäri vuoden ja vuorokauden (24/365). Talvisaikaan kunnossapidon keskeisin tehtävä on liukkauden torjunta ja lumenauraus.

Kaupunki omistaa ja ylläpitää katuvalaistusta kaduilla, yleisillä teillä (valtion omistamalla teillä) ja yksityisteillä. Valaistus pidetään kytkettynä 18.8.-15.4. välisenä aikana. Yöllä valaistusta rajoitetaan ydinkeskustan muuntopiiriä lukuun ottamatta. Valaistuksen huolto hankitaan ulkoisena palveluna.

Katuvalaistuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa korostuu liikenneturvallisuuden lisääminen. Alueena on kaupunkitaajama ja kyläalueet kattavasti.

Yksityistiet muodostavat yksityisten tiekuntien ja tienhoitokuntien erikseen ylläpitämän yleistä tieverkkoa täydentävän itsenäisen tieverkoston. Yksityisteiden ylläpitoa avustetaan kaupungin varoin.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Katujen, kävely- ja pyöräteiden sekä muiden kaupungin hoidossa olevien teiden fyysistä rakennetta parannetaan siten, että ne vastaavat liikenteen tarpeita. Tieverkkoa kehitetään liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Yksityisteiden rakenteita parannetaan investointiohjelman puitteissa

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen ja kasvun varmistaminen	Liukkauden torjunta ja lumenauraus: pääväylät pidetään liikennöitävässä kunnossa klo 7.00 ja muut väylät klo 12.00 mennessä.	Poikkeamat max. 5 kpl/ talvikunnossapitokausi
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Hulevesiverkoston rakentaminen huomioiden jätevesiverkoston kytketyt hulevedet. Olemassa olevien alueiden hulevesiverkoston rakentaminen asemakaava-alueella.	400m/vuosi
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Väylien rakentamisessa uusiokäytetään siihen soveltuvia materiaaleja	10 %/vuosi
Hyvinvoinnin lisääminen	Turvallinen tulevaisuus, väyläverkostojen yhtenäistäminen	500 m jkpp / vuosi

Tunnusluvut

	TP 21	TP 22	TP 23	TA24	TA 25
Liikennealueet (m ²)	911.500 **)	922.200	927.100	930.00	931.00
Kevyenliikenteen väylät (m)	43.600	44.560	44.850	46.000	46.000
Avustettavat yksityistiet (km)	388	392	391	390	390
Katuvalokeskukset (kpl)	118	118	118	119	102
Katuvalopisteet	5.092	5.508	5.567	5.600	5.500

*) kasvu johtuu siitä, että MML on määrittänyt uudelleen yksityisteiden virallisen pituuden lakimuutoksen vaatiman järjestäytymisen yhteydessä.

***) Kaupungin hoitamat liikennealueet (kadut ja kävely-/pyörätiet) m²-määrä on tarkistettu 31.12.2021.

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Liikenneväylien rakentamista jatketaan kaavoitukseen liittyvien rakentamistarpeiden ja investointiohjelman mukaan.

Viheraluepalvelut

Palvelukuvaus

Viheralueet, leikkipuistot, katuviheralueet, kaupungin kiinteistöjen pihat ja leikkipaikat, kaupungin omistamat vesistöalueet sekä eräät erityisalueet suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään viheraluepalveluiden toimesta.

Puistojen ja kiinteistöjen leikkipaikat ja liikuntapaikat rakennetaan ja hoidetaan EU-lainsäädännön asettaman standardin mukaisesti, noudattaen siinä tarkoin määritellyjä turvallisuusnormeja.

Erityisalueet, kuten veneiden vuokrapaikat, uimarannat, jokirantalaiturit, matopesupaikka ja puutarhapalstat hoidetaan kullekin kohteelle annettujen säädösten, hoitoluokituksen tai kohteen ominaistarpeen mukaan. Jokilaakson matkailupuutarha on erityiskohde, joka on merkittävä osa kaupungin palvelurakennetta sekä yksi kaupungin vetovoimaisuustekijä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Alueiden rakentamisen myötä viheralueiden hoidettavana olevat alueet ovat lisääntyneet. Niiden hoito on aiheuttanut tarvetta henkilöstön ja konekannan lisäämiseen, jotta hoidon taso saataisiin pidettyä kunnossapitoluokituksen mukaisella tasolla. Urakointia alueiden hoidossa lisätään tarjonnan puitteissa. Uusien asuntoalueiden viheralueita pyritään rakentamaan sellaiseen tasoon, että niiden houkuttavuus asuntorakentamiseen lisääntyisi. Investointeja kohdistetaan pääasiassa vanhojen pihojen ja viheralueiden peruskunnostuksiin. Viheralueiden hoito tapahtuu teknisessä lautakunnassa vuosittain vahvistettavan kunnossapitoluokituksen mukaan. Kunnossapitoluokitus ja määräaikaisen henkilöstön palkkaaminen suunnitellaan vastaamaan vuoden 2025 talousarviota.

Jokilaakson matkailullista imagoa pyritään edelleen kohottamaan. Vuonna 2024 saavutetun Green Flag -tunnustuksen ehtoja pyritään ylläpitämään.

Kunnossapitoluokitukseen liittyvän kaupunkiniittyohjelman suunnittelua jatketaan ja pitkäjänteinen suunnitelma kaupunkiniittyjen perustamisesta toteutetaan mahdollisuuksien mukaan osallistamisen menetelmillä. Kaupunkiniittyohjelman avulla pyritään vastaamaan taloudellisiin haasteisiin sekä edistämään luonnonmonimuotoisuuden haasteita ja kestävästä kehitystä. Intensiivisemmän hoidon painopiste säilytetään kaupungin keskustan viheralueiden, leikki- ja toiminnallisten puistojen ja kiinteistöjen leikki- ja piha-alueiden hoidossa.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Viheralueiden hyvän hoidon tason ylläpitäminen Ylläpito hoitoluokituksen mukaisella tasolla ja alueiden peruskunnostuksilla	€/m ²
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen;	Kaupungin ja käyttäjien osallistaminen alueiden suunnitteluun ja hoitoon Osallistumistilaisuuksien järjestäminen Kaupunkiniittyohjelma 2023-2030. Kaupunkiniittyohjelman suunnittelu / osallistaminen teknisen lautakunnan erillisen päätöksen mukaisesti	1 kpl / vuosi Valmiusaste 30%

Tunnusluvut	TP 21	TP 22	TP 23	TA 24	TA 25
Rakennetut puistot (R1, R2, R3) hoitoluokituksen mukaisessa kunnossa; ha(kpl)	63 (120)	69 ha/ 139 kpl	62	53	53
Muut yleiset alueet ha	30	33	53	54	54
Rakennetut katuviheralueet ha	59	54	47	33	33
Piha-alueet ha	36	36	29	29	29
Puistometsät ha	70	59	119	119	119
Kiinteistöjen leikkipaikat kpl	34	35	34	34	33
Puisto- ja uimarantaleikkipaikat	38	37	37	38	40
Jokilaakson matkailupuutarha ja kouluympäristö ha	2	2	2	2	2
Rantalaiturit	15	15	13	11	11
Näkö- ja lintutornit	3	3	3	3	3
Puutarhapalstat	5	5	8	8	8
Uimarannat	3	3	3	3	3
Skeittipaikka ha	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Liikennepuisto ha	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Uusien puistojen rakentamista tehdään harkiten ja keskitytään vanhojen puistojen kunnostukseen. Kunnostamisella pyritään yksinkertaistamaan alueiden hoitoa ja valaistuksen uudistamisella saamaan aikaan energian säästöä.

Ulkoliikuntapaikat

Palvelukuvaus

Ulkoliikuntapaikat vastaavat ulkoliikuntapaikkojen rakentamisesta ja kunnossapidosta. Ulkoliikuntapaikat tekevät yhteistyötä teknisen toimialan sisällä uusien liikunta-alueiden rakentamisessa. Ulkoliikuntapaikat ylläpitää ympärivuotisesti ulkoliikuntapaikkoja, mm. ulkokentät, ladut, kuntoradat ja jäähalli.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Ulkoliikuntapaikkojen investoinneissa huomioidaan investoinneista aiheutuvat vuosittaiset ylläpitokustannukset ja varaudutaan niihin talousarvion laadinnassa. Ulkoliikuntapaikat tekevät yhteistyötä liikuntapalveluiden kanssa ja toteuttavat rakennushankkeita teknisen lautakunnan päätösten mukaisesti määrärahojen puitteissa. Ulkoliikuntapaikkojen osalta selvitetään asukkaiden tyytyväisyyttä tarjottuihin palveluihin.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Turvalliset ja monipuoliset liikuntapaikat sekä tyytyväiset palvelujen käyttäjät	Poikkeamat maks 10 kpl / kunnossapitokausi

	TA 25
Kuntoradat kpl	5
Hiihtoladut km Yleiset / koulut	33,5 / 11,2
Jääalueet kpl	10
Ulkoilureitit km kesä / talvi	28 / 7
Jalkapallokentät kpl	4

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Ulkoliikuntapaikkojen toimintaa kehitetään edelleen suunnitelmavuosien aikana. Ulkoliikuntapaikkojen tavoitteena on tyytyväiset asiakkaat.

Rakennus- ja kiinteistöpalvelut

Palvelukuvaus

Rakennus- ja kiinteistöpalvelut vastaa Lapuan kaupungille rakennettavien uudisrakennusten rakennuttamisesta ja olemassa olevien rakennusten peruskorjauksesta. Lisäksi rakennus- ja kiinteistöpalvelut vastaa rakennus- ja kiinteistöpalveluiden hallinnassa olevien rakennusten kiinteistöhuollosta, kunnossapidosta ja niihin liittyvien palveluverkostojen johtamisesta, teknisestä toimivuudesta ja turvallisuudesta sekä vuosikorjauksista ja sisäisestä vuokraamisesta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Uimahallin suunnittelu valmistuu, uimahallin rakentamiseen valitaan urakoitsijat ja rakentaminen käynnistyy vuoden 2025 aikana. Lisäksi peruskorjauksiin osoitetut investointimäärärahat käytetään tehokkaasti. Laskennallinen korjausvelan määrä vähenee tai pysyy ennallaan, mikä edellyttää riittävää investointimäärärahaa.

Hyvinvointialueelle vuokrattujen kiinteistöjen kunnossapito tapahtuu tehtyjen vuokrasopimusten ja vastuunrajataulukoiden mukaisesti.

Kiinteistöjen energiataloudelliseen käyttöön kiinnitetään huomiota ja kiinteistöjen reaaliaikaista seuranta tehostetaan. Kiinteistöjen hoitoa ohjataan ja seurataan sähköisen huolto-ohjelman avulla. Vuoden 2025 päivitetään sisäiset vuokrasopimukset ja kiinteistöjen pelastussuunnitelmat. Sisäilmatyöryhmä toimii aktiivisesti.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Terveet ja monipuoliset kasvu- ja oppimisympäristöt sekä kiinteistöpalvelut	Investointiohjelman mukaisten investointien ja peruskorjausten toteutus 100 %.
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Kiinteistöhuoltoon liittyvien palvelupyyntöjen nopea hoitaminen	Granlund Managerin kautta tulleisiin palvelupyyntöihin vastataan kuukauden kuluessa.
Hyvinvoinnin lisääminen	Aktiivinen sisäilmatyöryhmän toiminta ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa	Sisäilmatyöryhmä kokoontuu vähintään 2 kertaa vuodessa. Säännölliset palaverit hyvinvointialueen kanssa kuukausittain.
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Kunnan omistamille kiinteistöille päivitetään sisäiset vuokrasopimukset ja pelastussuunnitelmat	Kunnan omistamille kiinteistöille on laadittu uudet sisäiset vuokrasopimuksen ja pelastussuunnitelmat 100 %
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Turvallisuuden ja energiansäästön lisääminen	Investoinnit energiansäästöön ja turvallisuuteen €/vuosi. Vuosittainen tehtyjen energiansäästötoimenpiteiden vaikutusten seuraaminen kWh/vuosi.
Talouden tasapainon ylläpitäminen	Energiansäästöohjelman toteuttaminen. Kiinteistökannan vähentäminen	Purettujen rakennusten johdosta saadut säästöt €/vuosi.

Tunnusluvut	TP 21	TP 22	TP 23	TA 24	TA 25
Kiinteistöjen käyttökustannukset yhteensä €/m ² /kk	2,95	2,95	2,95	3,1	3,1
Talonrakentamisen investoinnit milj. €	1,7	3,4	1,2	2,883	7,030
Saavutettu energiansäästö edellisen vuoden loppuun mennessä kWh/v ja kWh vuodesta 2014 lähtien					Tarkentuu

Suunnitelmavuodet 2026-2027

- Tarveselvitystä ja hankesuunnittelua tehdään palvelun tuottajan tarpeisiin.
- Kiinteistöille laaditaan pitkän tähtäimen suunnitelmia, rakennusten korjauksista tehdään korjaussuunnitelmia.
- Henkilökunnan osaamisesta huolehditaan osallistumalla tarvittaviin koulutuksiin.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Palvelukuvaus

Ruokapalvelut vastaavat kaupungin yksiköiden, koulu ja varhaiskasvatus, ruokapalveluista. Ruokapalvelut tuottavat ateriapalveluja asiakaslähtöisesti, ravitsemussuositusten mukaisesti, lainsäädännön määräyksiä noudattaen, seuraten tuotantotavan suunnittelussa ja toteutuksessa alan kehitystä. Ravitsemuskasvatus on osa toimintaa.

Ruokapalveluja tuotetaan keskuskeittiöllä Ritavuorella, yläkoulun ja Kissankellon päiväkodin keittiöissä, sekä Hellanmaan, Ruhan, Tiistenjoen ja Kauhajärven koulujen keittiöissä. Ruokapalveluja tarjoavia jakelu- ja palvelukeittiöitä on useita.

Puhtauspalvelut vastaavat kaupungin omien toimintojen käytössä olevien yksiköiden puhtaanapitopalveluista nykyaikaisin menetelmin ja välinein. Palvelua tuotetaan noin 40 kiinteistössä, pinta-alaa noin 55 000 m².

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuonna 2025

Palvelujen tuottaminen riittävän monipuolisina ja kattavina, taloudellisista ja henkilöstön saatavuuteen liittyvistä haasteista huolimatta. Ruokapalveluissa pääpaino on ruoan ravitsemuslaadun ja ruokaturvallisuuden säilyttämisessä. Puhtauspalveluissa tason säilyttäminen sillä tasolla, että tilat ovat käyttäjille terveelliset ja turvalliset toimia.

Työmenetelmien, aineiden ja välineiden valinnassa huomioidaan kestävän kehityksen tavoitteet sekä taloudellisuus. Tavoitteena edelleen ruokahävikin vähentäminen, osallistutaan Nahistuneet Naatit -hankkeen toimenpiteisiin. Kehitetään toimia syntyneen hävikin jakeluun, mukana Varmistetaan ruoka-apu Pohjanmaalla -hankkeessa.

Kone- ja laitekantaa uudistetaan vastaamaan nykyistä materiaali- ja tilatarvetta ja tuotantotapaa sekä helpottamaan työn kuormittavuutta Saneerauksiin liittyen pyritään parantamaan toimitilojen toimivuutta ja puutteita sekä sijaintiin liittyviä ongelmia mahdollisuuksien mukaan.

Toimintaprosessien jatkuva kehittäminen. Puhtauspalveluiden tuottamisesta laaditaan kiinteistöjen käyttäjien kanssa palvelusopimukset

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen	Hyvinvointi, työviihtyvyys Arvostava ja asiakaslähtöinen asenne	Yhteisöllisyyden lisääminen, koulutus, työpaikkakäynnit, kehityskeskustelut, toimialojen väliset yhteistyöpalaverit
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Kestävän kehityksen tavoitteiden huomioiminen Oikein mitoitettu tuotanto ja toiminta, joka vastaa asiakkaiden tarpeisiin	Ohjaus ja opastus, koulutus, hävikin määrä, kierrätys Annoshinta / asiakas Suoritemäärä / yksikkö Siivousteho / neliö
Hyvinvoinnin lisääminen	Laadukkaat, asiakaslähtöisesti tuotetut palvelut Ruokaturvalliset tuotantotilat ja ruokaturvallinen tuotanto, ravitsemuslaatu	Asiakastytyväisyyskyselyt / laatukierrokset (eSiivous -ohjelman hyödyntäminen) Oivatarkastukset
Hyvinvoinnin lisääminen ja talouden tasapainon ylläpitäminen	Kunnan omistamille kiinteistöille laaditaan palvelusopimukset puhtauspalveluiden tuottamisesta	Kunnan omistamille kiinteistöille on laadittu palvelusopimukset puhtauspalveluiden tuottamisesta 100 %

Tunnusluvut

Suoritteet / kohde	TP 21	TP 22	TP 23	TA 24	TA 25
Kissankellon päiväkotit	46 432	49 048	45 227	50 000	45 000
Liuhtarin keskuskeittiö, Ritavuori	351 939	358 361	367 327	410 000	400 000
Muut koulujen keittiöt	128 730	126 144	130 078	130 000	125 000
Puhtaana pidettävä pinta-ala m ²	65 072	61 300	61 300	55 000	52 000
Siivottavia kiinteistöjä	48	41	41	40	38

Suunnitelmavuodet 2026-2027

Laadukkaiden ja suositusten mukaisten palvelujen tarjoaminen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti, resurssien puitteissa. Palvelutuotantoa laajennetaan / supistetaan tilaajan tarpeiden mukaisesti.

7.10 Ympäristölautakunta

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos% TA	Muutos € TA
				2024-2025	2024-2025
Toimintatuotot	95 102	184 600	188 512	2,12 %	3 912
Valmistus omaan käyttöön	2 322	0	0		0
Toimintakulut	-280 308	-391 650	-394 023	0,61 %	2 373
Toimintakate	-182 884	-207 050	-205 511	-0,74 %	-1 539

Ympäristölautakunta

Palvelukuvaus

Vastuualue hoitaa rakennusvalvontaviranomaisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen erityislainsäädäntöön perustuvia tehtäviä. Lisäksi ympäristölautakunta huolehtii tehtävistä, jotka hallintosäännöllä on määrätty ympäristölautakunnalle. Ympäristölautakunnan kaksi päävastuualuetta ovat rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu.

Rakennusvalvonta

Palvelukuvaus

Rakentamisesta ja maankäytöstä annetun lain mukaan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on:

- valvoa kaavojen noudattamista
- huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelimestä
- rakentamisen valvonta sekä huolehdittava kaupungissa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta
- ympäristön ja kulttuuriperinnön suojaaminen sekä kaupungin rakennetun ja luonnonympäristön kehittämisen ohjaaminen siten, että se tarjoaa kaupunkilaisille viihtyisän, turvallisen, terveellisen ja toimivan elinympäristön, joka samalla turvaa kestävä kehityksen periaatteiden toteutumisen
- rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2025

Rakennuslupien käsittely ja valvonta

Käytettävissä olevat henkilöresurssit keskitetään rakennusvalvonnan näkökulmasta tärkeimpiin tehtäviin, kuten rakentamista koskevaan lupakäsittelyyn sekä rakennustyön valvontaan.

Kiinnitetään huomiota valvonnassa katselmuksien tilaamiseen oikea-aikaisesti. Valvomalla määräaikoja kehotuksin kaksi kertaa vuodessa. Vaikutetaan rakennusten ja rakennetun ympäristön kunnossapitoon syyskatselmuksilla. Osa tapauksista saattaa tulla ympäristölautakunnan käsiteltäväksi hallintopakkoasioina.

Asiakaspalvelun kehittäminen

Asiakaspalvelun kehittämiseksi jatketaan 2021 aloitettua asiakastyytyväisyyskyselyiden järjestämistä.

Sähköinen asiointi

Rakennusvalvonnan lupahakemukset käsitellään sähköisesti. Aloituskokoukset järjestetään asiakkaan toivoessa etäkokouksena. Katselmuksia voidaan järjestää etäkokouksina sähköisten tarkastusasiakirjojen perusteella, jos asiakirjat ovat kunnossa, eikä erityistä tarvetta käydä paikan päällä tule esiin.

Yhteistyö ja osaamisen kehittäminen

Rakennustarkastajat osallistuvat ajankohtaiseen rakennusvalvonnalle tarkoitettuun koulutukseen. Vuonna 2025 koulutuksen painopistealueena on rakentamislain uudistuminen. Rakentamislaki edellyttää rakennusjärjestyksen uudistamista. Tämän johdosta pyritään tiivistämään yhteistyötä naapurikuntien kanssa.

Rakennusvalvonta lisää yhteistyötä kaavoituksen osalta ja pyrkii osallistumaan kaupunkisuunnitteluun aikaisemmassa vaiheessa.

Tavoitteet

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/mittari
Hyvinvoinnin lisääminen ja kasvun varmistaminen: lupakäsittely ja valvonta toteutetaan avoimesti ja nopeasti yksilöllisellä kohtaamisella.	MRL:n mukaisten lupien määrä ja myöntäminen 1 kk käsittelyajalla. Ohjeistetaan vastaavia työnjohtajia tilaamaan katselmuksia ajallaan. Järjestetään syyskatselmus ja muita tarkastuksia kunnostettaviin kohteisiin	Lupamäärä, käsittelyaika ja valmistuneiden rakennusten lukumäärä Katselmusten määrä Kehotusten määrä
Hyvinvoinnin lisääminen; asiakkaiden osallistaminen ja asiakaspalvelun kehittäminen	Suoritetaan asiakastyytyväisyyskysely ja lisätään rakennusvalvonnan tiedotusta	Asiakastyytyväisyys on hyvää tasoa. Tiedotusten määrä

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Lupamäärä	283	209	159
Lupien käsittelyaika, pv	36	36	24
Valmistuneet rakennukset	165	102	
Rakennuksen ja rakennetun ympäristön kunnossapitoa koskevat kehotukset	56	26	99
Katselmukset	815	784	507
Asiakastyytyväisyyden taso	hyvä	hyvä	hyvä
Tiedotusten määrä	1	1	

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksesta johtuviin muutoksiin valmistaudutaan kouluttautumalla digitaalisten järjestelmien ja ilmastaselvityksen (hiilikäden/-jalanjälkilaskenta) sekä kiertotalouden osalta.

Rakennusjärjestys päivitetään uuden rakentamislain mukaiseksi. Rakennuslupien käsittelyssä mahdollistetaan luvan hakeminen tietomallien pohjalta. Alueellista rakennusvalvonta yhteistyötä selvitetään. Ohjeistuksia ja tiedotukset jaetaan nettisivuilla ja somekanavissa

Ympäristönsuojelu

Palvelukuvaus

Kunnan tulee alueellaan valvoa ja edistää ympäristönsuojelua siten, että luontoa ja muuta ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä turvataan kunnan asukkaille terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnon-taloudellisesti kestävä elinympäristö. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on huolehtia lainsäädännössä määrätyistä tehtävistä. Tehtäviä on määrätty ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain, vesihuoltolain, maastoliikennelain, maa-aineslain, luonnonsuojelulain ja vesiliikennelain nojalla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee huolehtia omalta osaltaan ympäristön-suojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta sekä ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa. Ympäristönsuojeluviranomaisen tulee osallistua ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja, tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristön-suojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille sekä edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2025

Ympäristönsuojelulainsäädännön mukaiset tehtävät

Ympäristönsuojelun tärkein tehtävä on huolehtia lainsäädännön perusteella säädetyistä tehtävistä. Asiakkaiden hankkeiden sujuvuus tulee varmistaa hakemusten ja ilmoitusten nopealla käsittelyllä. Ympäristönsuojelulain ja maanainelain mukaista valvontaa toteutetaan valvontasuunnitelman ja –ohjelman mukaisesti.

Talousarviovuonna jatketaan kiinteistöjen jäteveden käsittelyn valvontaa.

Ympäristönsuojelun kehittäminen ja yhteistyö

Ympäristönsuojelu koordinoi ja ohjaa Alavuden, Kuortaneen, Kurikan ja Lapuan yhteistä ilmastotyötä. Energiatiimeissä ylläpidetään ja tehostetaan yhteistyötä muiden hallinto-kuntien kanssa ja teknisen keskuksen sisällä. Ilmastoasioita kehitetään kestäväen kehityksen ohjelman avulla ja toiminnassa otetaan huomioon kuntien ilmastostrategian tavoitteet.

Ympäristönsuojelu osallistuu vesienhoidon edistämiseen Lapuanjoen neuvottelukunnan ja työryhmän kautta. Alueellista yhteistyötä tehdään Etelä-Pohjanmaan ympäristönsuojeluviranhaltijoiden kanssa sekä Lakeuden Etappi Oy:n ja Lakeuden jätelautakunnan kanssa lainsäädännöllisissä asioissa. Lisäksi ympäristönsuojelu osallistuu muuhun alueelliseen yhteistyöhön tarpeen mukaan.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide/Mittari
Kasvun varmistaminen	Ympäristölupien ja ilmoitusten sekä maanainelupien käsittelyaika Valvontasuunnitelman ja –ohjelman mukaisesti toteutettu valvonta Taajamissa sijaitsevien kiinteistöjen liittyminen viemäriverkostoon	3 kk valmiin hakemuksen jättämisestä (nähtävillä 37 vrk) Valvontaohjelman mukaiset valvontakohteet valvottu Kiinteistöistä 75 % on liittynyt viemäriverkostoon rakennetuilla ja liittymisvelvollisilla toiminta-alueilla. Liittymisen valvonta on vireillä liittymättömien liittymisvelvollisten kiinteistöjen osalta 80 %.
Talouden tasapainon ylläpitäminen Hyvinvoinnin lisääminen	Kestäväen kehityksen ohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen seuranta Päätösten pysyvyys oikeusasteissa	Kestäväen kehityksen ohjelman mukaisesti 95 % päätöksistä pysyy muutoksenhakutuomioistuimissa

	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Ympäristönsuojelua koskevien päätösten lukumäärä ympäristölautakunnassa	63	18	21
Ympäristöinsinöörin käsittelemät ilmoitukset, päätökset ja lausunnot	55	42	50
Valvontaohjelman valvontakohteiden tarkastukset ja toteutumis%	49 80 %	18	7
Muu valvonta	6	5	6

Suunnitelmavuodet 2026 – 2027

Suunnitelmavuosina toimintaa kehitetään lainsäädännön mukaisesti ja jatketaan keskeneräisten asioiden käsittelyä. Selvitetään sähköisen lupa- ja ilmoitusjärjestelmän käyttöönottoa.

8. Konserniyhtiöt

Lapuan kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan Lapuan kaupunginvaltuuston hyväksymää konserniohjetta. Lapuan kaupungin konserniohjetta täydentävät kaupunginvaltuuston hyväksymä Lapuan kaupungin omistajapoliittiset linjaukset ja kaupunginhallituksen hyväksymä Lapuan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje.

Konsernijohto vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja -valvonnan. Konsernijohdon muodostavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Konsernijohto seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuosittaisissa talousarvioissa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä valvoo osaltaan niiden toteutumista.

Kaupungin konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan kaupunginhallitukselle annettujen ohjeiden mukaisesti.

Tytäryhteisö	Omistusosuus
Lapuan Energia Oy	100 %
Lapuan Kotiasunnot Oy	100 %
Invest Lapua Oy	100 %
Simpsonvuori Oy	100 %
Lapuan taide- ja tiedesäätiö	100 %
Thermopolis Oy, suoraomistus 79,76%	96,91%
Lapuan Jätevesi Oy	64 %

Konserniyhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Lapuan Energia Oy

Lapuan Energia Oy on Lapuan kaupungin (100 %) omistama tytäryhtiö. Lapuan Energia Oy:n ensisijaisena tavoitteena on tuottaa kaukolämpöä asukkaille ja taata lämmöntuotantovarmuus Lapuan kaupungissa. Lapuan Energia työllistää yhdeksän henkilöä.

Lapuan Energian asiakkaina toimivat kaukolämpöverkon varrella sijaitsevat omakotitalot, rivi- ja kerrostalot, liikekiinteistöt ja julkisyhteisöjen rakennukset.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

- asiakkaiden kaukolämmön saanti on luotettavaa
- toiminta on ympäristöluvan mukaista
- ei työtapaturmia

Taloudelliset tavoitteet

- liikevaihdon kasvu
- Talouden tasapaino
- hyvän maksuvalmiuden ylläpitäminen

Riskit

- Biopolttoaineiden hintojen nousu ja saatavuus
- Energiatuotannon päästökiristykset

Lapuan Kotiasunnot Oy

Lapuan Kotiasunnot Oy on Lapuan kaupungin (100 %) omistama tytäryhtiö. Lapuan Kotiasunnot Oy:n tavoitteena on tarjota Lapualla asuville kohtuuhintaisia, turvallisia sekä laadukkaita koteja. Tavoitteena on olla ensisijainen ja halutuin yhteistyökumppani Lapualta vuokra-asuntoa etsivälle.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Asuntojen keskimääräinen täyttöasteen säilyttäminen 95 %. (tavoite lasketaan vuokratuloina 4,5 milj. / 4,7 milj. euroissa).

	2023	Ennuste 2024	2025
Käyttöaste	97	98	95
Lainat (milj. €)	21,5	22	21,5
Tuotot (milj. €)	5	5,4	4,8

- Huoneistokorjauksien ylläpitäminen kestävässä tasossa
- Tavoitettavuuden ja tunnettavuuden vahvistaminen
- Aloitettun asuntokannan uudistamisen jatkaminen
- Asuntojen kuntoon pyritään kiinnittämään edelleen huomiota
- Lämmityksen tasapainottaminen taloissa
- Asukastyytyväisyyden ylläpito
- Maksuvalmiuden nosto
- Korkotason lasku helpottaa lainanhoitomenoja 2025

Invest Lapua Oy

Invest Lapua Oy on Lapuan kaupungin 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, jonka keskeinen tehtävä on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä ja kasvuyritysten kehittymistä Lapuan strategian mukaisesti. Kehitysyhtiön tehtävänä on luoda puitteet yritysten taloudellisen aktiviteetin kasvulle ja kehittymiselle, uusien yritysten sijoittumiselle Lapualla ja yrittäjämyönteiselle ilmapiirille.

Invest Lapua Oy:n toimialana on Lapuan elinkeinotoiminnan ja sen edellytysten kehittäminen. Yhtiö voi toimintaansa varten ostaa, myydä, rakennuttaa, omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia ja kiinteistöjä sekä vuokrata niitä. Yhtiö voi tehdä yhteistyötä yritysten, Lapuan kaupungin ja muiden toimijoiden kanssa sekä tarjota niille mm. koulutusta, asiantuntija-, elinkeino- tai muita palveluja.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari
Yritysten sijoittuminen Lapualle, lisääntyvät työpai- kat.	Toimintaedellytysten kehittäminen, myyntityö, markkinointi	1-2 yritystä/vuosi, joissa työpaikkojen lisäys 0,5% (15-25 kpl)
Yritysmuönteinen ilmapiiri	Yhteistyö yritysten kanssa, osallistuminen Lapuan Yrittäjät ry:n hallituksen kokouksiin ja tapahtumiin. Riittävä resurssointi.	yhteydenpito: 1200 kpl Lapua, 150 kpl muut alueet/vuosi. Työpaikkojen lisäys toimivat yritykset 1%, (20-30 kpl)
Invest Lapua Oy:n liiketoiminnan kehittäminen	Liikevaihdon kasvu, mikäli toteutetaan uusia kiinteistöhankeita, liiketoiminnan kannattavuuden parantaminen	liikevaihdon kasvu 0-15 %, tulos 10 % (toiminnasta)
Palvelutason parantaminen	Hankkeiden hakeminen ja hallinnointi	2-4 työntekijää

Tunnusluvut

	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Liikevaihto	292 536	808 974	795 000	1 050 000
Tulos	-7 125	2 579	10 000	10 000
Investoinnit	88 500	62 500	30 000	3 200 000

Simpiönvuori Oy

Simpiönvuori Oy on Lapuan kaupungin (100 %) omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimialana on matkailun palvelu-, edistämis- ja kehittämistoiminta. Yhtiö harjoittaa hiihto- ja matkailukeskustoimintaan sekä teemapuistotoimintaan kuuluvien tai liittyvien hissi-, rinne-, reittipalveluiden sekä muiden ulkoilu-, urheilu- ja vapaa-ajan toimintojen järjestämistä tai tuottamista ympärivuotisesti sekä edellä mainittuihin toimintoihin tarvittavien välineiden, kaluston, kiinteistöjen, tilojen, palveluiden ja oikeuksien kauppaa, vuokrausta ja välitystoimintaa, sekä ravintola-, majoitus-, ohjelma- ja kilpailutoimintojen tai -palveluiden järjestämistä tai tuottamista.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2025

- Ympärivuotiset tapahtumat Simpsiöllä
- Simpiön tunnettavuuden kasvattaminen
- Liikevaihdon kasvattaminen
- Talouden tasapaino

Lapuan taide- ja tiedesäätiö

Lapuan taide- ja tiedesäätiö on Lapuan kaupungin (100 %) omistama. Lapuan taide- ja tiedesäätiön tarkoituksena on taiteen ja tieteen tukeminen ja edistäminen. Säätiö toteuttaa tarkoitustaan myöntämällä stipendejä, apurahoja, avustuksia ja palkintoja lapualaisen taide- ja tiede-elämän eri aloilla toimiville henkilöille ja yhteisöille.

Lapuan taide- ja tiedesäätiön toiminta on viime vuosina ollut vähäistä.

Thermopolis Oy

Lapuan kaupungin omistusosuus Thermopolis Oy:stä on suoraan 79,76 % ja välillisesti (Lapuan Energia Oy:n omistusosuus huomioiden) 96,91 %.

Thermopolis Oy:n toimialana on mm. energia- ja ympäristöalan koulutus, tutkimus- ja muiden asiantuntijapalveluiden tarjoaminen ja toimittaminen yrityksille, yksityishenkilöille ja julkisen sektorin organisaatioille, energia-alan tiedotus- ja koulutustoiminta, liiketoiminnan kehityspalvelut sekä näihin liittyvien projektien hallinnointi, organisointi ja toteuttaminen sekä niihin liittyvien palvelujen ostaminen ja myyminen.

Thermopolis Oy:n strategisia tavoitteita ovat:

- uusiutuvan energian käytön sekä omavaraisuuden lisääminen alueella
- kestävä kehitys ja innovaatiotoiminnan edistäminen
- ympäristöystävällisten energiaratkaisujen ja säästötavoitteiden jakaminen
- energiateollisuuden toimintaedellytysten parantaminen alueella

Taloudelliset tavoitteet 2025

- Yhtiön kokonaistuotot 349.845 euroa
- Yhtiön tulos noin 0 euroa (yhtiö on voittoa tavoittelematon)
- Hankkeet: Detocs, Maaseudun HybridiEnergia -hankkeet Suupohja & Kyrönmaa

Toiminnalliset tavoitteet

- Thermopolis Oy tarjoaa monipuolisia konsultointi- ja koulutuspalveluja julkisyhteisöille, yrityksille ja yksityishenkilöille.
- Thermopolis Oy:n tavoitteita edistetään monipuolisella hanke- ja kehittämistoiminnalla kotimaassa ja kansainvälisesti.

Meneillään olevat hankkeet:

- Detocs- DEcarbonising the Turism Industry Post Cocd-19 Support
- Maaseudun HybridiEnergia -hankkeet Suupohja & Kyrönmaa

Lapuan Jätevesi Oy

Lapuan kaupungin omistusosuus Lapuan Jätevesi Oy:stä on 64 %. Lapuan Jätevesi Oy:n toiminta-ajatuksena on tarpeellisten runkoviemärien ja jäteveden puhdistuskapasiteetin hankkiminen ja ylläpitäminen Lapuan ja Nurmon alueen jätevesien asianmukaista puhdistusta varten. Puhdistamolla käsitellään myös Kuortaneen jätevedet.

Tavoitteet vuodelle 2025

- Asiakkaille saapuvan talousveden ja vesistöön laskettavan puhdistetun jäteveden tasaisen korkean laadun ylläpitäminen
- Palvelun toimintavarmuuden, häiriöttömyyden sekä teknisen, ympäristöllisen ja taloudellisen kestävyuden säilyttäminen
- Käyttömaksuilla katettavien kustannusten kohtuullisuus
- Talousvesihuollon riskejä hallitaan lakisääteisen WSP-suunnitelman (vesiturvallisuussuunnitelma) sekä varautumis- ja valmiussuunnitelman mukaisin prosessein ja toimintatavoin
- Infran ennakoiva kunnossapito ja oikein ajoitetut korjaukset ja uusimiset
- Henkilöstön perehdytys jatkuvuuden kannalta kriittisissä asioissa

Liite : Investointiluettelo

Kustannuspaikka		2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot
Kaupunginhallitus						
Maa- ja vesialueet						
90100	Maa-alueet / myynnit	500 000	500 000	500 000	1 500 000	Kirjanpitoarvo
90101	Maa-alueet / ostot	-530 000	-500 000	-500 000	-1 530 000	Maa-alueostot tarpeen mukaan (sis. Kookinkallio). Kookinkallio: v. 2025: 230.000, 2026: 195.000, 2027: 135.000, 2028: 135.000, 2029:135.000, 2030: 20.000 As. Oy:n osto
90102	Haltuunotot	-40 000	-40 000	-40 000	-120 000	
90103	myynnit (kirjanpitoarvo)	150 000	150 000	150 000	450 000	
90103	Vaihtomaat / ostot	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000	
Maa-alueet yhteensä ostot		-720 000	-690 000	-690 000	-2 100 000	
Maa-alueet yhteensä myynnit		650 000	650 000	650 000	1 950 000	
Maa-alueet nettomeno		-70 000	-40 000	-40 000	-150 000	
Käyttöomaisuusarvopaperit						
99500	Osakkeet ja osuudet	-10 000	-10 000	-10 000	-30 000	Vuosittainen varaus
Aineeton käyttöomaisuus						
98502	Simpsonin kehittäminen	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000	Vuosittainen varaus
98507	Kuituhanke	-169 000	-169 000		-338 000	
Koneet ja kalusto						
98401	IT-laite- ja ohjelmisto-hankinnat	-155 000	-110 000	-110 000	-375 000	Koko organisaatiota koskevan ICT-ympäristön kehittäminen ja Kyberturvallisuuden edellyttämä kehitystyö. Intran kehittäminen ja toteuttaminen, arkistopalikan hankinta, Langattomat tukiasemat, Kokousjärjestelmän hankinta, tilavarausjärjestelmän hankinta ja työajanseurannan alustava selvitys.
98408	Valvontakamerat	-40 000	-50 000	-50 000	-140 000	Koko organisaatiota koskevat valvontakamerat tietohallinnon organisoimana.
Kaupunginhallitus muut investoinnit		-424 000	-389 000	-220 000	-1 033 000	
Kaupunginhallitus investoinnit yhteensä		-1 144 000	-1 079 000	-910 000	-3 133 000	
Kaupunginhallitus myynnit yhteensä		650 000	650 000	650 000	1 950 000	
Kaupunginhallitus yhteensä netto		-494 000	-429 000	-260 000	-1 183 000	

Rakennusinvestoinnit

Kpaikka		2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot
Rakennus - ja kiinteistöpalvelut						
Rakennukset						
90413	Kauhajärven koulu		-90 000		-90 000	2026/Ilmanvaihdon parannukset ja purunpoisto
90419	Hellanmaan koulu		-100 000		-100 000	2025/lkkunat ja julkisivukorjaukset
90422	Ruhan koulu		-380 000		-380 000	2026/Ilmanvaihto + autom. 240, kierreportaat 20, vesikatto+lisälämmöneristys 100
90427	Alanurmon koulu		-40 000		-40 000	2026/pihavarasto
90429	Männikön koulu		0	-190 000	-190 000	2027/Öljylämmityksestä luopuminen
90415	Ritavuoren koulu	-250 000			-250 000	2025/keittiön muutostyöt yms.
90432	Vanhan Paukun tilojen kehittäminen	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000	alk 2025/rakennusautomaation ja lukituksen uusinta
90438	Alakoulut	-110 000	-110 000	-110 000	-330 000	Määrittelemättömiin akuutteihin kunnostustöihin
90440	Päiväkodit	-60 000	-60 000	-60 000	-180 000	Määrittelemättömiin akuutteihin kunnostustöihin
90554	Urheilutalo	0	0	0	0	Ratkaistaan myöhemmin
90553	Patruuna Areena	-60 000	0	-250 000	-310 000	2025/katsomot, 2027/Kentän peruskorjaus ja maalaus (tekonurmi, juoksurata)
90428	Elokuvateatteri	-30 000			-30 000	2026/ilmanvaihdon uusinta
90564	Jäähalli	-50 000			-50 000	2025/pesutilojen korjaus
90611	Kissankellon päiväkotit			-45 000	-45 000	2027/peruskorjauksen suunnittelu
90631	Sisäilmakunnostukset	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000	(kustannukset ao. kiinteistön kpaikalle)
90701	Kaupungintalo	-900 000	-500 000	-1 000 000	-2 400 000	2025/katto, 2026 salaojat, 2027 Ivias
90822	Puutarhatalo, jokilaakso	-40 000			-40 000	2025/Inva WC, luiska ja lukitus
90840	Äkilliset korjauskohteet	-250 000	-310 000	-310 000	-870 000	(kustannukset ao. kiinteistön kpaikalle)
90561	Pesäpallokatsomo	-30 000	-30 000	-300 000	-360 000	2025/pienet korjaukset. 2027/katsomoiden korjaus
90562	Uusi uimahalli	-5 000 000	-7 000 000	-2 000 000	-14 000 000	
Rakennusinvestoinnit yhteensä		-7 030 000	-8 870 000	-4 515 000	-17 652 000	

Kustannus- paikka		2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot
Rakennus- ja kiinteistöpalvelut						
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet						
92290	Kiinteistöjen piha-alueet	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000	2025/Jäähalli, varikko yms.
90830	Kiinteistöjen piharakennukset	0	-10 000	-10 000	-20 000	
Rakennus- ja kiinteistöpalvelut		-150 000	-160 000	-160 000	-470 000	

Liikennealueet

Kustannus paikka		2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot
Liikenneväylät (kadut ja tiet)						
91002	Päällystykset	-450 000	-300 000	-300 000	-1 050 000	Kiireellisyysjärjestys, 2025/Ritavuori 150
91009	Yksityistiet	-50 000	-80 000	-80 000	-210 000	Avustukset
91080	Sadevesiviemäroinnit	-150 000	-670 000	-420 000	-1 240 000	Vuosihuollot, 2026/Saarenkangas, 2027/Siirilä
91082	Liikenneturvallisuus	-15 000	-25 000	-25 000	-65 000	Liikenneturvallisuuden parantaminen
91099	Täydennysrakentaminen	-50 000	-100 000	-100 000	-250 000	
91107	Esteettämyys	-10 000	-20 000	-20 000	-50 000	Esteettämyyden parantaminen
91155	Katujen peruskorjaukset	-529 000	-400 000	-400 000	-1 329 000	2025/Leivontie. Kiviristintie, 2026/Heinälehdontie, Jalmikatu, 2027/ Riekontie
91157	Sillat	-10 000	-100 000	-100 000	-210 000	Kuntotutkimusten mukaisesti, Riippusilta, Lankilansilta, Laurilansilta
91200	Katu- ja tievalaistus	-30 000	-50 000	-50 000	-130 000	Saneeraukset, led valaistukset
91250	Uudet asunto- ja teollisuusalueet	0	-450 000	-400 000	-850 000	2026/Ritasalontie, 2027 Peikkopuro V
91300	Liikennevalot, ohjauslaitteet	-10 000	-30 000	-30 000	-70 000	Ohjauslaitteiden korjaus
Liikenneväylät yhteensä		-1 304 000	-2 225 000	-1 925 000	-5 454 000	

Vesihuoltolaitos

Kustannus- paikka		2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot
Vesihuoltolaitos						
96101	Täydennysrakentaminen, vesi	-125 000	-50 000	-50 000	-225 000	2025/Lapuan UA
96108	Kaukovalvonta ja paineenkorotuspumppaamot, vesi	-80 000	-80 000	-80 000	-240 000	Puhdasvesikohtieden kaukovalonnan uusiminen
96200	Vesijohtoverkoston saneeraus	-250 000	-390 000	-200 000	-840 000	2025/Mäkitie, Leivontie, 2026/ Heinälehdontie, Jalminkatu
96300 96151 96682	Uudet asunto-, teollisuus- yms. alueet, vesi ja viemäri	-20 000	-400 000	-400 000	-820 000	2025/Kiviristintie, 2026/Ritasalontie, 2027 Peikkopuro
96501	Täydennysrakentaminen, viemäri	-425 000	-50 000	-50 000	-525 000	2025/Slmpsiön paineviemäri viettoviemäriksi, Lapuan UA
96600	Viemäriverkoston saneeraus	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000	2025/Leivontie, vanhojen saneeraus, 2026/Jalminkatu, kuvaukset ja vanhojen saneeraus
96654	Haja-asutusalueen viemäröntikohteet	-50 000	-150 000	-150 000	-350 000	
96670	Haja-asutusalueen viemäröntihankkeet	-50 000	-100 000	-100 000	-250 000	
96705	Pumppaamojen saneeraus	-115 000	-150 000	-150 000	-415 000	Saneeraukset ja savutukset
Vesihuoltolaitos yhteensä		-1 215 000	-1 470 000	-1 280 000	-3 965 000	

Viheraluepalvelut

Kustannuspaikka	2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet						
Viheralueet						
90702	Paukun piha-alueet	0	-100 000		-100 000	2026/Saneeraus
92241	Kissankellon päiväkotipiha-alueet	-66 000	0		-66 000	2025/Kissankellon luonnonmukainen päiväkotipiha (avin avustus n 30 %)
92100	Katuviheralueiden perusparannukset	-25 000	-25 000	-25 000	-75 000	Liikenneturvallisuuden parantaminen
92100	Puistot ja yleiset alueet	-60 000	-60 000	-60 000	-180 000	2025/ Uusien puistojen rakentaminen, Aukustinpuiston puistokäytävä
92110	Puistojen peruskorjaus	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000	Puolukkatienpuisto, Iisakinpuisto, Marielundinpuisto, Töyräpuisto, Paukunpuisto, Miianpuisto
92150	Uimarannat	-30 000	-25 000	-20 000	-75 000	Uimarantojen kehittäminen, 2025/jokilaitureiden uusiminen, 2026/ Kauhajärven uimaranta, 2027/laitureiden uusiminen
92290	Kiinteistöjen piha-alueet				0	
92301	Ulkovalaistuslaitteet, puistot	-45 000	-45 000	-45 000	-135 000	Siirilänpuisto, Iisakinpuisto, Jokipellonpuisto, Puolukkatienpuisto, Vesipaikanpuisto, Vähätänpuisto
Viheraluepalvelut yhteensä		-326 000	-355 000	-250 000	-931 000	

Ulkoliikuntapaikat

Kustannuspaikka	2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet						
Ulkoliikuntapaikat						
92200	Urheilu- ja ulkoilualueet	-140 000	-100 000	-100 000	-340 000	Kuntoratojen parannus/valaistus, Liuhtarin tekonurmet verkot, Haapakosken koulun kaukalo, Ulkokuntoiluvälineet, Maston silta, YU-kentän äänentoisto
92205	Lähiliikunta	0	-250 000	0	-250 000	Pump Track rata
Ulkoliikuntapaikat yhteensä		-140 000	-350 000	-100 000	-590 000	

Koneet ja kalusto Tekninen lautakunta

Kustannuspaikka		2025	2026	2027	Muistiinpanot
Tekninen lautakunta / Kalustohankinnat					
98108	Rakennus- ja kiinteistöpalvelut	-20 000	-20 000	-50 000	
98102	Viheraluepalvelut	-45 000	-20 000	-10 000	2025/kuumavesilaitteisto ja muu kalusto
98105	Vesihuoltolaitos	-95 000	-50 000	-100 000	2025/auto ja imuvaunu
98106	Liikennealueet	-100 000	-300 000	-50 000	2025/yksityistielana, kastelu-/pesukärky, 2026/ tiekarhu
98115	Ulkoliikuntapaikat	-140 000	-50 000	-50 000	2025/traktori, katsomot ja muu kalusto
98110	VSS_valmiuskalusto	-50 000	-50 000	-50 000	
98112	Siivouskalusto	-25 000	-25 000	-25 000	
98113	Keittiökäkalusto	-50 000	-50 000	-50 000	
98116	Mittaus- ja karttajärjestelmien kehittäminen	-40 000	-20 000	-20 000	2025/paikkatietojärjestelmän kehittäminen
Tekninen / Kalustoinvestoinnit yhteensä		-565 000	-585 000	-405 000	

Koneet ja kalusto Sivistyslautakunta

Kustannuspaikka		2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot
Koneet ja kalusto						
Sivistyslautakunta						
97012	Hallinto			-10 000	-10 000	
97003	Alakoulut	-20 000	-20 000	-20 000	-60 000	Oppimisympäristöt
97001	Yläkoulu	-10 000	-75 000	-10 000	-95 000	Oppimisympäristöt
97002	Lukio	0	-10 000	-10 000	-20 000	
97051	Varhaiskasvatus	0	-20 000	-20 000	-40 000	
Sivla / Kalusto yhteensä		-30 000	-125 000	-70 000	-225 000	

Kustannus- paikka		2025	2026	2027	Yhteensä	Muistiinpanot
Koneet ja kalusto						
Hyvinvointilautakunta						
97101	Kansalaisopisto	-10 000	-10 000	-10 000	-30 000	Pöytätietokoneet, mediapaja
97008	Kulttuuritoimi	-10 000	-10 000	-10 000	-30 000	Äänentoistojärjestelmän loppuun saattaminen
97007	Musiikkiopisto	0	-10 000	-10 000	-20 000	
97005	Kirjasto	0	-10 000	-10 000	-20 000	
97052	Nuorisotoimi	0	0	-10 000	-10 000	
97050	Liikuntatoimi	-20 000	-20 000	-20 000	-60 000	Urheiluvälineistö, kaluste- ja laitehankinnat
Hyvä yhteensä		-40 000	-60 000	-70 000	-170 000	

Investoinnit kaikki yhteensä
Yhteenveto

INVESTOINNIT KAIKKI YHTEENSÄ	2025	2026	2027	Yhteensä
Maa-alueet / Kaupunginhallitus ostot	-720 000	-690 000	-690 000	-2 100 000
Maa-alueet / Kaupunginhallitus myynnit	650 000	650 000	650 000	1 950 000
Maa-alueet / Kaupunginhallitus netto	-70 000	-40 000	-40 000	-150 000
Kaupunginhallituksen muut investoinnit	-424 000	-389 000	-220 000	-1 033 000
Rakennusinvestoinnit	-7 030 000	-8 870 000	-4 515 000	-15 900 000
Rakennus- ja kiinteistö-/ piha-alueet, piharak.	-150 000	-160 000	-160 000	-310 000
Liikenneväylät	-1 304 000	-2 225 000	-1 925 000	-3 529 000
Ulkoliikuntapaikat	-140 000	-350 000	-100 000	-590 000
Viheraluepalvelut	-326 000	-355 000	-250 000	-931 000
Vesihuoltolaitos	-1 215 000	-1 470 000	-1 280 000	-3 965 000
Kalusto / Tekninen lautakunta	-565 000	-585 000	-405 000	-1 150 000
Kalusto / Hyvinvointilautakunta	-40 000	-60 000	-70 000	-170 000
Kalusto / Sivistyslautakunta	-30 000	-125 000	-70 000	-225 000
Investointitulot yhteensä	650 000	650 000	650 000	1 950 000
Investointimenot yhteensä	-11 944 000	-15 279 000	-9 685 000	-29 903 000
KAIKKI INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-11 294 000	-14 629 000	-9 035 000	-27 953 000

Liite: Talousarviota täydentävät tiedot

Sivla osastoittain	TP 2023	TA 2024	TA 2025
OPETUSTOIMINTA			
Toimintatuotot	763 928	438 900	475 378
Toimintakulut	-12 888 853	-12 235 640	-12 890 331
Toimintakate	-12 124 925	-11 796 740	-12 414 953
OPPILASHUOLTO			
Toimintatuotot	143 517	119 250	131 750
Toimintakulut	-1 136 887	-980 650	-993 610
Toimintakate	-993 370	-861 400	-861 860
VARHAISKASVATUS			
Toimintatuotot	550 277	381 300	282 850
Toimintakulut	-8 666 729	-8 727 120	-8 473 010
Toimintakate	-8 116 452	-8 345 820	-8 190 160
SISÄINEN HALLINTO			
Toimintatuotot		366 500	366 500
Toimintakulut	-531 494	-643 630	-770 532
Toimintakate	-531 494	-277 130	-404 032
SIVLA HALLINTO			
Toimintatuotot	4 648		
Toimintakulut	-291 739	-804 060	-767 570
Toimintakate	-287 091	-804 060	-767 570
SIVISTYSLAUTAKUNTA yhteensä			
Toimintatuotot	1 462 370	1 305 950	1 256 478
Toimintakulut	-23 515 701	-23 391 100	-23 895 053
Toimintakate	-22 053 331	-22 085 150	-22 638 575
Sis. Vuokrat eivät sisälly lukuihin			

Hyvla osastoittain	TP 2023	TA 2024	TA 2025
MUSIIKKIOPISTO			
Toimintatuotot	132 667	131 070	131 300
Toimintakulut	-918 872	-930 630	-964 890
Toimintakate	-786 205	-799 560	-833 590
KANSALAIISOPISTO			
Toimintatuotot	250 748	207 600	185 600
Toimintakulut	-794 598	-830 800	-827 400
Toimintakate	-543 850	-623 200	-641 800
KIRJASTOTOIMI			
Toimintatuotot	37 404	6 700	10 000
Toimintakulut	-652 092	-634 230	-656 043
Toimintakate	-614 688	-627 530	-646 043
KULTTUURITOIMI			
Toimintatuotot	139 920	221 000	104 190
Toimintakulut	-614 086	-592 190	-575 150
Toimintakate	-474 166	-371 190	-470 960
LIIKUNTATOIMI			
Toimintatuotot	494 458	593 380	561 470
Toimintakulut	-912 350	-734 910	-756 280
Toimintakate	-417 892	-141 530	-194 810
NUORISOTOIMI			
Toimintatuotot	138 301	170 200	220 190
Toimintakulut	-440 910	-534 170	-563 000
Toimintakate	-302 609	-363 970	-342 810
HYTE			
Toimintakulut	-46 194	-99 200	-98 600
Toimintakate	-46 194	-99 200	-98 600
HYVLA HALLINTO			
Toimintakulut	-29 951	-152 950	-151 180
Toimintakate	-29 951	-152 950	-151 180
HYVINVOINTILAUTAKUNTA yhteensä			
Toimintatuotot	1 193 498	1 329 950	1 212 750
Toimintakulut	-4 409 053	-4 509 080	-4 592 543
Toimintakate	-3 215 555	-3 179 130	-3 379 793
Sis. Vuokrat eivät ole mukana luvuissa.			

Tekninen lautakunta osastoittain	TP 2023	TA 2024	TA 2025
TEKNISEN KESKUKSEN HALLINTO			
Toimintatuotot	37 113		
Toimintakulut	-208 311	-712 500	-743 500
Toimintakate	-171 198	-712 500	-743 500
MAANKÄYTTÖ-JA KIINTEISTÖOSASTO			
Toimintatuotot	436 404	470 200	481 900
Valmistus omaan käyttöön	23 299	37 100	10 000
Toimintakulut	-585 195	-917 800	-945 000
Toimintakate	-125 492	-410 500	-453 100
LIIKENNEVÄYLÄT			
Toimintatuotot	3 899	74 700	70 500
Valmistus omaan käyttöön	138 955	130 300	129 800
Toimintakulut	-1 603 318	-1 182 100	-1 215 300
Toimintakate	-1 460 464	-977 100	-1 015 000
YKSITYISTIET			
Toimintakulut	-275 421	-306 100	-306 100
Toimintakate	-275 421	-306 100	-306 100
PUISTOT			
Toimintatuotot	33 736	61 200	75 100
Valmistus omaan käyttöön	114 402	108 800	50 000
Toimintakulut	-1 307 929	-1 340 900	-972 500
Toimintakate	-1 159 791	-1 170 900	-847 400
ULKOLIIKUNTAPAIKAT			
Toimintatuotot	484		
Valmistus omaan käyttöön		9 800	9 800
Toimintakulut	-423 156	-432 600	-464 900
Toimintakate	-422 672	-422 800	-455 100
RAKENTAMIS- JA KIINTEISTÖPALVELUT			
Toimintatuotot	332 947	31 700	51 100
Valmistus omaan käyttöön	79 000	132 700	123 800
Toimintakulut	-4 003 591	-4 431 000	-4 537 000
Toimintakate	-3 591 644	-4 266 600	-4 362 100
VESIHUOLTOLAITOS			
Toimintatuotot	3 493 546	3 683 500	3 771 600
Valmistus omaan käyttöön	77 254	93 300	76 600
Toimintakulut	-2 559 645	-2 442 900	-2 491 200
Toimintakate	1 011 155	1 333 900	1 357 000
RUOKA- JA PUHTAUSPALVELUT			
Toimintatuotot	22 859	34 900	52 800
Toimintakulut	-3 675 116	-4 076 200	-4 164 800
Toimintakate	-3 652 257	-4 041 300	-4 112 000
TEKNINEN LAUTAKUNTA yhteensä			
Toimintatuotot	4 360 988	4 356 200	4 503 000
Valmistus omaan käyttöön	432 910	512 000	400 000
Toimintakulut	-14 641 682	-15 842 100	-15 840 300
Toimintakate	-9 847 784	-10 973 900	-10 937 300
Sisäiset vuokrat eivät sisälly lukuihin			

TALOUSTIEDOT	2019	2020	2021	2022	2023	2024 **	2025 **	2026**	2027**
Asukasmäärä 31.12.	14 278	14 221	14 203	14 099	14 024	13 937	13 849	13 766	13 681
Kunnallisveroprosentti	21,5	21,5	21,5	21,5	8,86	8,9	8,9	8,9	8,9
Kiinteistöveroprosentit									
Yleinen	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
Yleinen / maapohja						1,30	1,30	1,30	1,30
Vakituinen asuinrakennus	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muut kuin vakituiset asuinrak.	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakentamaton asuinpaikka	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
Voimalaitokset	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10
Toimintakate, 1000€	-82 820	-83 843	-86 758	-92 351	-35 516	-37 759	-39 583	-40 661	-41 770
Verotulot, 1000€	49 872	50 679	53 485	56 624	31 585	30 274	31 669	33 353	34 031
Valtionosuudet, 1000€	36 810	42 767	41 410	43 730	15 934	13 855	14 409	15 072	15 133
Vuosikate, 1000€	3 769	9 345	7 971	8 006	11 140	4 803	4 863	5 817	5 347
Poistot, 1000€	5 386	6 134	6 499	6 630	6 643	6 700	6 700	6 900	6 900
Vuosikate, % poistoista	70	152	123	121	168	72	73	84	78
Tilikauden yli-/alijäämä, 1000€	-1 617	3 211	1 472	1 376	4 405	-1 897	-1 837	-1 083	-1 553
Taseen ylijäämä, 1000€	15 074	19 485	20 957	22 333	26 738	21 885	23 005	21 922	20 370
Nettoinvestoinnit, 1000€	17 767	13 322	6 366	8 030	6 752		11 264	14 629	8 866
Investointien tulorahoitus%	21	58	121	99	161	57	41	38	56
Lainakanta 31.12., 1000€	67 859	70 777	67 029	67 500	63 100	64 300	70 150	79 150	83 150
Lainat euroa/asukas	4 753	4 977	4 719	4 788	4 499	4 614	5 065	5 750	6 078
Verotulot euroa, asukas	3 493	3 564	3 766	4 016	2 252	2 172	2 287	2 423	2 487
Valtionosuudet euroa/asukas	2 578	3 007	2 916	3 102	1 136	994	1 040	1 095	1 106
Vuosikate euroa/asukas	264	657	561	568	794	345	351	423	391

Onnen resepti

LAPUAN STRATEGIA 2023-

LAPUA

VISIO:
hyvinvoiva, elinvoimainen ja kasvava Lapua

TAVOITTEET:

- hyvinvoinnin lisääminen
- kasvun varmistaminen
- talouden tasapainon ylläpitäminen

TAPAMME TOIMIA:

- osallistamme
- toimimme oikea-aikaisesti ja avoimesti
- kehitämme, uudistamme ja ylläpidämme
- innovoimme kokeilevasti
- verkostoidumme ja teemme yhteistyötä tavoitteellisesti

TOIMINTAMME PERUSTANA:

- kannustava ja innostava ilmapiiri
- arvostava ja asiakaslähtöinen asenne
- vaikuttavat, tehokkaat ja laadukkaat palvelut

TULEVAISUUDEN SKENAARIOT:

- digitaalisuus ulottuu kaikkialle
- yhteisöllisyys kaupungin veto- ja pitovoiman kärkenä
- kestävä kehitys innovaatioiden ajurina

LAPUAN LUPAUKSET:

- voimaa kulttuurista ja liikunnasta
- tekeväille töitä, työlle tekijöitä
- turvallinen tulevaisuus
- kaikille sopivaa asumista
- terveet ja hyvinvoivat kasvu- ja oppimisympäristöt
- tänään hyviä ja huomenna vielä parempia
- innostavaa yhteistyötä onnistuen
- kaikkia ja kaikkea kunnioittaen

#hyviäutisjalapuaa
#uuhuutenauvalittäminen